ANNOTATIONES

AD

PHILOSTRATUM.

I.

Ad vitam Apollonii Tyanensis.

Scribit Philostratus in vita Apollon. p. 5. Olear. Iuliam reginam (Septimii Severi uxorem) Damidis de vita Apollonii commentarios nactam dedisse sibi ut expoliret ornaretque: *τῷ γὰρ Νινίῳ σαφῶς μὲν, οὐ μὴν δεξιῶς γε ἀπηγγέλλετο.* Miror homines doctos tamdiu imperfectum inepte positum aequo animo ferre potuisse. Perspicuum est requiri *ἀπήγγελτο.*

Necessaria praepositio intercidit p. 12. *οἱ θεοὶ ὃν μὲν ἂν ὑγιᾶ — εὕρωσι πέμπουσι δήπου ϛεφανώσαντες οὐ χρυσοῖς ϛεφάνοις ἀλλ' ἀγαθοῖς πᾶσιν.* Sententia pariter et loquendi usus requirunt *ἀποπέμπουσιν.* Num tu putas in Aristophanis Pluto vs. 10:

μελαγχολῶντ' ἀπέπεμψέ μου τὸν δεσπότην,

salva sententia *ἔπεμψε* dici potuisse? Quod licet Poëtae Epico dicere:

Χρὴ ξεῖνον παρεόντα φιλεῖν, ἐθέλοντα δὲ πέμπειν,

id nemini in soluta oratione ius est imitari, ut neque Latine *misi* pro *dimisi* ponere licet, neque Graece *ἱέναι* et *ἀπιέναι* ullo modo possunt inter se permutari. Recurrit idem vitium p. 255. *καὶ ὑμῖν δ' ἂν ἐν κέρδει γενοίμην εἴ με καὶ τὴν ὑμετέραν σοφίαν εἰδότα πέμποιτε*, imo vero *ἀποπέμποιτε.* Sine mendo legitur p. 124. *ἐκάλει ἐς τὰ βασίλεια ζηλωτὸν ἀποπέμ-*

ψειν φάσκων ἐς Ἕλληνας (quae adumbrata sunt e loco Xenophontis Anab. I. 7. 4. τοῖς οἴκοι ζηλωτὸν ποιήσω ἀπελθεῖν), sed apparet iterum p. 93: πέμπετε οὖν αὐτὸν εἰδότα ὁπόσα ἴϛε, iterum repone ἀποπέμπετε. Sigla praepositionis fefellit librarios oscitantes.

Alia praepositio oscitanter omissa est p. 14: ὁ δὲ ταυρηδὸν ὑποβλέψας αὐτόν, Μαίνῃ, ἔφη, ὦ κάθαρμα. Supple ταυρηδὸν ὑποβλέψας (ἐς) αὐτόν. Flosculum hunc ex Platonis Phaedone p. 117. B. Sophista decerpsit, ubi est: ταυρηδὸν ὑποβλέψας πρὸς τὸν ἄνθρωπον, τί λέγεις, ἔφη, κτὲ.

Mendose scribitur p. 15. κύβων ἥττητο καὶ οἴνου καὶ ἐφ' ἑταίραις ἐκώμαζεν, repone ἐφ' ἑταίρας, nisi forte putas κωμάζειν ἐπὶ τῇ ἐρωμένῃ Graece dici posse. Veteres in tali re multo melius πρός τινα dicebant: κωμάσδω ποτὶ τὰν Ἀμαρυλλίδα, et in Theophrasti Charact. XII. ὁ ἄκαιρος dicitur πρὸς τὴν ἑαυτοῦ ἐρωμένην κωμάζειν πυρέττουσαν, sed sequiores quid olim inter πρός τινα et ἐπί τινα interesset prorsus nesciebant. Emendatius legitur apud Philostratum pag. 335: τὰ ξανθὰ καὶ διεκτενισμένα μειράκια τοὺς ἐραϛὰς ἐξαψάμενα καὶ τὰς ἑταίρας, ἐφ' ἃς κωμάζει.

Euphrates cum Apollonio inimicitias exercebat (pag. 16.) ἐπειδὴ πάνθ' ὑπὲρ χρημάτων αὐτὸν πράττοντα ἐπέσκωπτεν οὗτος καὶ ἀπῆγε τοῦ χρηματίζειν. Alienum hoc est ab Apollonii gravitate et severitate et fastu. Quicumque meminerit quam saepe in libris ἐπισκώπτειν et ἐπικόπτειν fuerint confusa non dubitabit quin ἐπέκοπτεν emendari oporteat, vel potius emendatum dudum sit ab ipso Kaysero ad *vit. Sophist.* p. 158, ubi multa huius confusionis exempla attulit, quibus multa alia aliunde adiici possent. Unum vide apud Ruhnken. in Praef. ad Rutilium Lupum p. XI. Ad hunc locum Kayserus nescio quomodo bonam correctionem silentio praeteriit. Addo insigne exemplum e *vit. Apollon.* p. 208. ubi quum philosophus singulari gravitate sapientem Aegyptium increpuisset et his verbis orationem conclusisset: εἰ δ' ἐμπύρου σοφίας ᾖσθα ξυνετός, εἶδες ἂν καὶ ἐν τῷ τοῦ ἡλίου κύκλῳ πολλὰ δηλούμενα ὁπότε ἀνίσχει. continuo haec sequuntur: τούτοις ἐπέσκωπτε τὸν Αἰγύπτιον ὡς ἀμαθῆ τῶν θείων. Quis credat summum philosophum et ἐμπύρου σοφίας εὐξύνετον in tanta re ludere et

iocari potuisse? Sine mora rescribe *ἐπέκοπτε* τὸν Αἰγύπτιον.

Leve mendum exime p. 23. ἐξελαύνει τῆς Ἀντιοχείας μετὰ δυοῖν θεραπόντοιν, *οἵπερ* αὐτῷ πατρικὼ ἤστην, ὁ μὲν ἐς τάχος γράφων, ὁ δ' ἐς κάλλος. Repone dualem ὥπερ. Multum sibi placebant Sophistae in dualium usu, et puri puti Attici sibi videbantur si τὼ πόλεε, τὼ ἄνδρε, τὼ θεράποντε et sim. dixissent. Praeter Atticos nemo iis formis utebatur, nisi quod τὼ χεῖρε, τὼ πόδε, τὠφθαλμώ multorum usu terebantur. Eiusdem farinae est p. 369. ὑπὸ δυοῖν *δμωαῖν*, et alia passim.

Interpolatus locus est p. 28: σκύμνους γὰρ ἀνατμηθεῖσα ὀκτὼ εἶχεν. [ὁ δὲ τῆς λεαίνης τόκος] αἱ λέαιναι μηνῶν μὲν κυΐσκουσιν ἕξ κτέ. recte Valckenaerius in Schedis resecta annotatiuncula, quae ex ora libri irrepserat, reposuit: αἱ δὲ λέαιναι κτέ.

Post pauca p. 29. ἴωμεν *εὐξόμενοι* τοῖς θεοῖς οἳ ταῦτα φαίνουσιν emenda εὐξάμενοι. Apollonius enim parat iter et iamiam se daturus est in viam. Ἴωμεν προσευξόμενοι illi dicunt qui in aliquod templum conferunt sese. Vespasianus p. 210. ubi Apollonium in templo esse audivit: ἴωμεν, inquit, *προσευξόμενοι* μὲν τοῖς θεοῖς, ξυνεσόμενοι δὲ ἀνδρὶ γενναίῳ.

Apollonio (pag. 29.) in somnis dicuntur visi ἰχθῦς ἐκπεπτωκότες τῆς θαλάττης ἐν τῇ γῇ ἀσπαίροντες — καὶ ὀλοφυρόμενοι τὸ ἐκβεβηκέναι *τοῦ ἤθους*, imo vero τῶν ἠθῶν. *Nota sedes* appellatur τὰ ἤθη et ab reliquis omnibus Graecis et passim a Philostrato, ut post pauca: μὴ καὶ ἡμεῖς ὥσπερ ἰχθύες ἐκπεσόντες *τῶν ἠθῶν* ἀπολώμεθα. Quis inducere in animum potest τὸ ἦθος eodem sensu poni posse?

Scioli emblema tenemus pag. 29. Ἐρετριεῖς — οἱ ἐξ Εὐβοίας ποτὲ Δαρείῳ ἀναχθέντες ἔτη ταῦτα πεντακόσια λέγονται ἰχθύων πάθει περὶ τὴν ἅλωσιν χρήσασθαι. σαγηνευθῆναι γὰρ δὴ [καὶ ἁλῶναι] πάντας, Interpolatum est καὶ ἁλῶναι. Hoc enim dicit Sophista: οἱ Ἐρετριεῖς ἁλῶναι λέγονται ὥσπερ ἰχθύες. ἐσαγηνεύθησαν γάρ. Quis ferat in tali re ἐσαγηνεύθησαν γὰρ *καὶ ἑάλωσαν*? Praeterea si utrumque verbum coniungere voluisset Sophista more Graeco sic scripsisset: σαγηνευθέντας γὰρ δὴ ἁλῶναι πάντας.

Ut saepe alibi TI in H depravatum est p. 31. ὡς ἕκαστος ἐν

Εὐβοίᾳ ἔζη πορθμεύων ἢ πορφυρεύων ἢ θαλάττιον ἢ καὶ ἁλουργον πράττων, corrige ἢ θαλάττιόν τι καὶ ἁλουργόν.

Pervulgato errore scribitur p. 36. I. 28: ἤρετο αὐτὸν ὁ πρεσβύτατος ὅ τι μαθὼν καταφρονήσειε τοῦ βασιλέως, ubi ὅ τι παθών reponendum est, quod passim Graeculi in μαθών refingere solent. In τί παθών et ὅ τι παθών, ut ad Photii Lexicon paucis annotavimus, inest exprobratio quaedam *stultitiae* aut *confidentiae* aut *temeritatis* et omnino perversitatis cuiusdam ingenii ac mentis, ut in τί πάσχεις; et τί πέπονθας; quae ad eum dici solent quem quis videt stulte stolideque aut temere et inconsulto aliquid agentem. Quoniam scribis solemne est μ et π et in aliis quibusdam et in τί παθών inter se permiscere, factum est ut in libris crebro τί μαθών legatur, sed ea locutio ubique cum vitio ambulat, ut multis olim observatum demonstratumque est. Collegit omnia quae huc faciunt Hermannus in Praef. ad Nubes p. XLVI. sqq., cui plane assentior statuenti *»recte iudicare eos qui ut Brunckius, Elmsleius, Dobraeus, unice τί παθών probant.”* Codices in ea re perpetuo variant: hoc ipso Philostrati loco in Parisino π est $\overset{\pi}{\mu}$αθὼν, et ubique illa scripturae discrepantia recurrit. In vita Apollonii hos locos corrige: p. 207. ἐρομένου δ' αὐτὸν τοῦ ἱερέως τί μαθὼν οὐχ οὕτω θύοι, et post pauca τί μαθὼν οὕτω θύεις; Domitianus ex Apollonio quaerit p. 324. τί γὰρ μαθὼν οὐ τὴν αὐτὴν ἔχεις ἅπασι ϛολήν; sed τί γὰρ παθών dixerat illis ipsis verbis ineptias philosophi notans, qui praeter caeteros omnes cultu Pythagoreo uteretur. Eximendum est vitium idem ex pag. 255: τί μαθόντες ἄτοπα καὶ γελοῖα θεῶν εἴδη παραδεδώκατε τοῖς ἀνθρώποις; Repone τί παθόντες, in quo urbanissima inest stoliditatis et insipientiae exprobratio. Eodem animo Timasion p. 232. quum ad sua verba Apollonii sodales in summam admirationem raperentur miratus quid rei esset: ὦ λῷϛοι, inquit, τί πεπόνθατε; τοσοῦτον γὰρ ἀπέχει τὰ εἰρημένα θαύματος ὅσον, οἶμαι, γέλωτος. Nempe repente insanire homini videbantur.

Saepe τί μαθών ridiculum est, ut in *vitis Sophistarum* p. 581. ubi interrogatus Sophista morosus τί μαθὼν παιδοτροφίᾳ οὐ χαίροι; respondet: ὅτι οὐδ' ἐμαυτῷ χαίρω, nam si quid aliud, hoc certe est πάθημα, non μάθημα.

De Poro Indorum rege et alia narrantur non admodum commode ficta et hoc pag. 73: τὸν ἐλέφαντα, ἐφ' οὗ μάχεσθαι ἔμελλε, κοσμήσαντος τοῦ ὀρεωκόμου καὶ εἰπόντος· »οὗτός σε, ὦ βασιλεῦ, οἴσει.” »Ἐγὼ μὲν οὖν” ἔφη »τοῦτον, ἤν γε ἀνὴρ ἐμαυτῷ ὅμοιος γένωμαι.” Lepidum est videre quemadmodum Interpretes locum ridicule corruptum interpretentur. Olearius: »Responsio nititur aequivocatione verbi φέρειν, quod et *portare* et *ducere* notat, sicut ὁδὸς φέρειν i. e. *ducere* dicitur.” Kayserus: »Ambiguitas est in verbo, quod et *portare* et *celebrem reddere* significat.” Nolo haec refutare, sed veram lectionem indicare malo, quae haec est: οὗτός σε, ὦ βασιλεῦ, σώσει. Quemadmodum equiti in bello ἐν τῷ ἵππῳ ἐςὶν ἡ σωτηρία, sic Poro ἐν τῷ ἐλέφαντι. Sed res est perspicua nec verbis indiget. Hoc solum utiliter addi potest revera Regem in illo proelio salutem elephanti suo debuisse. Plutarchus *de sollertia Animalium* pag. 970. C. Πώρου δὲ τοῦ βασιλέως ὁ ἐλέφας ἐν τῇ πρὸς Ἀλέξανδρον μάχῃ κατατετρωμένου πολλὰ τῶν ἀκοντισμάτων ἀτρέμα καὶ φειδόμενος ἐξῄρει τῇ προβοσκίδι καὶ κακῶς ἤδη διακείμενος αὐτὸς οὐ πρότερον ἐνέδωκεν ἢ τοῦ βασιλέως ἐξαίμου γενομένου καὶ περιρρέοντος αἰσθόμενος καὶ φοβηθεὶς μὴ πέσῃ πρᾴως ὑφῆκε παρέχων ἐκεῖνον τὴν ἀπόκλισιν ἄλυπον. Verissime igitur ille dixerat: οὗτός σε, ὦ βασιλεῦ, σώσει. Sic igitur luce clarius est cur Porus respondeat: ἐγὼ μὲν οὖν τοῦτον, ἐὰν ἀνὴρ ἀγαθὸς γένωμαι.

Barbarum est II. 36. p. 89. καταδαρθέντες δὲ καθαρᾷ τῇ ψυχῇ δέχονται τὸν ὕπνον. Graecum est καταδαρθάνω, κατέδαρθον, καταδαρθεῖν, καταδαρθόντες. Emendate legitur paulo ante p. 87. δοκοῦσί τοι πάντες οἱ ἐκ μέθης καταδαρθεῖν.

Verum vidit Valckenaerius p. 92. χαίρω τῷ ξενίῳ. καὶ γάρ μοι δοκεῖς καὶ σοφίζεσθαι τὸν νόμον δι' ἐμέ, emendans in Schedis δοκεῖς κατασοφίζεσθαι.

Mendum est p. 105. in verbis (ὁ Ἥλιος τὰς ὥρας) ἐπιτροπεύει αὐτὸς, ἵν' ἐς καιρὸν τῇ γῇ ὦσιν ubi emendandum est τῇ γῇ ἴωσιν. Dicitur enim ἐς καιρὸν ἐλθεῖν, ἐς καιρὸν ἥκεις et sim. (non εἶναι), idque ipsum sententia postulat. Peperit vitium scriptura vetus ΓΗΙΩΣΙΝ omisso in ΓΗ ut saepissime alias I. Eadem causa plures apud Philostratum errores excitavit. Non est Graecum γήδια (p. 84.) sed γήδια. Contra alibi

male γραίδια scribitur pro γρᾴδια et p. 100. ληίζονται pro λῄζονται. Passim legitur ἄττειν, veluti p. 100. πῦρ αὐτοῖς ἄττει, sed vetus ἀΐσσω, ἀΐξας cet. apud Atticos et Atticistas perpetuo in ᾄττω, ᾄξας cet. contrahuntur. Peccant in his scribae, qui ἀΐξαντες dare solent vel ἄξαντες, sed fallunt neminem. Vide mihi hos tres Hesychii locos κατὰ ϛοιχεῖον ordine dispositos: Διαιτεῖν: διατρέχειν p. 944, Διαπτεῖν: ὁρμᾶν p. 962, et p. 972. Διάττειν: ὁρμᾶν. Haec omnia ex ΔΙΑΙΤΤΕΙΝ, διᾴττειν, corrupta sunt. Nihil est hoc vitio crebrius, nam nullus exstat liber quamvis vetus in quo non I modo inepte additum, modo negligenter omissum sit, quod et in aliis notavimus et in libris papyraceis Hyperidis. Vitiose apud Hesychium scribitur Ἐπιπεῖραι p. 1375. pro ἐπὶ πείρᾳ, Ἤϊμεν p. 1614. pro Attico ᾖμεν, Ἠιθόμην p. 1616. pro ᾐσθόμην, Ἰήθεος II. p. 31. pro ᾔθεος, et Λίξαντα II. p. 483. pro ἀΐξαντα. Omissum est I in Ἡγιᾶτο I. 1600. pro ᾐτιᾶτο, et in ει depravatum II. 1437. in Νειλώειος pro Νειλῷος. Similia his et apud Hesychium et alibi plurima occurrunt, quae in corruptela certissima undique aliquando sunt expellenda.

Manifestum vitium certa medicina tolli potest p. 108. e verbis: πατρόθεν τε διῄει τὸν Ἀπολλώνιον καὶ μητρόθεν — πάντα ταῦτα — ὁ Ἰνδὸς ἀπνευϛί τε καὶ σαφῶς εἴρηκεν. Quicumque hoc aget continuo perfectum εἴρηκεν mendosum esse intelliget. Substitue pro διῄει perfectum διελήλυθεν et locus absurdus erit. Requiritur imperfectum illius verbi, quod tu collige ex loco Demosthenis, qui Philostrato haec scribenti obversabatur ex orat. de Corona p. 328, 12, πεφωνασκηκὼς καὶ συνειλοχὼς ῥήματα καὶ λόγους συνείρει τούτους σαφῶς καὶ ἀπνευϛί. Sophista autem non composito verbo usus est sed simplici, ut ex corrupta scriptura εἴρηκεν pellucet, nempe sic dixerat ἀπνευϛί τε καὶ σαφῶς εἶρεν. Utroque enim modo εἴρειν λόγους et συνείρειν dicebatur. Pollux IV. 27. λόγον διαπεράνασθαι. εἶραι, συνεῖραι ἀπνευϛὶ περιόδους, ἀντίθετα κτέ. Evellet scrupulum omnem alius in eodem libro locus, ubi simplex verbum recurrit pag. 254: τοιαῦτα εἴραντος τοῦ Νείλου καὶ οὕτω νεανικὰ κτέ.

Perperam abundat syllaba p. 111. in verbis καὶ ταῦθ' ὑπὲρ

γυναικὸς ἦν εἰκὸς μηδὲ ἄκουσαν ἀνηρπάσθαι. Requiritur verbum simplex. Paris Helenam ἥρπασεν praesertim volentem, non ἀνήρπασεν. Praeterea *aoristo* usum Sophistam opinor et sic dedisse μηδὲ ἄκουσαν ἁ ρ π α σ θ ῆ ν α ι. Perfectum enim ita ponitur quasi nondum bellum Troianum esset confectum.

In libro III. 23. p. 113. περὶ δείλην π ρ ω ΐ α ν debuerat Kayserus dare pro πρώτην, et pag. 114. ὁπότε ἐκεῖθεν ἄ ρ α ι μ ι pro ἄροιμι, quod barbarum est, et p. 116. ἀκηράτου π ώ μ α τ ο ς pro πόματος, et p. 117. οὗτοι οἱ θ ε ῖ ο ί τε καὶ σοφοὶ ἄνδρες pro οἱ θ ε ο ί, et p. 124. ἐκάλει ἐπὶ ξ έ ν ι α pro ἐπὶ ξενίᾳ, et p. 126. κατὰ π ρ ῷ ρ α ν pro πρῶραν. Male retinuit p. 146. Ποσειδῶν Ἀσφάλιος, nam Ἀσφάλειος Graecum est, ut in noto loco Aristophanis:

οἷς Ποσειδῶν Ἀσφάλειός ἐστιν ἡ βακτηρία.

Achillis umbra p. 153. cum Apollonio confabulans negat se passuram τὸ Ἴλιόν ποτε ἀναλαβεῖν τὸ ἀρχαῖον εἶδος. — ἀλλ' οἰκήσουσιν αὐτὸ β ε λ τ ί ο υ ς οὐδὲν ἢ εἰ χθὲς ἥλωσαν. Emenda β έ λ τ ι ο ν οὐδέν, quemadmodum κακῶς οἰκεῖν et κακῶς σκηνεῖν dicitur.

De Atheniensium ephebis legitur p. 160. οἱ πάλαι μὲν ὤμνυσαν ἐς Ἀγραύλου φοιτῶντες ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀποθανεῖσθαι καὶ ὅπλα σ τ ή σ ε σ θ α ι, sed non est Graecum ὑπὲρ τῆς πατρίδος ὅπλα ἵ σ τ α σ θ α ι. Perpetuo omnium usu tritum est ὅπλα τί θ ε σ θ α ι. Aeschines in Timarch. § 29. τῇ πόλει, ὑπὲρ ἧς τὰ ὅπλα μὴ τ ί θ ε σ α ι —, μηδὲ συμβουλεύειν ἀξίου. Demosthenes in Midiana p. 561, 23. αὐτὸς ὑπὲρ τοῦ δήμου τὰ ὅπλα θ έ μ ε ν ο ς, et sic alii passim. Ipse Philostratus p. 196. ὅπλα ὑπὲρ τῆς Ῥώμης τ ι θ έ μ ε ν ο ς, et inepte in *vitis Sophistarum* p. 563. ὑπὲρ τοῦ βασιλέως τ ι θ έ μ ε ν ο ς τὰ τῆς γνώμης ὅπλα. Non est igitur ulla dubitatio quin ὅπλα θ ή σ ε σ θ α ι sit emendandum, atque sic olim emendasse video Hamakerum, cuius sententiam festinans, credo, improbavit Kayserus, apposito loco ex libro VII. 26. p. 306. οὔτε σὺ τὸν σεαυτοῦ πλοῦτον ἔφεδρόν ποτε τῇ βασιλείᾳ σ τ ή σ α σ θ α ι ἐρεῖς, cuius plane diversam rationem esse vides, et scriptura depravata est, ut mox ostendam. Non possunt Graece componi ἵστασθαι et ὅπλα: dicuntur enim τὰ ὅπλα κ ε ῖ σ θ α ι quemadmodum τὰ τρόπαια dicuntur ἑστάναι, utrumque ex ipsa rei natura, unde necessario sequitur τ ί θ ε-

σθαι τὰ ὅπλα esse dicendum et ἵςασθαι τρόπαιον. Ne Graeculi quidem talia confuderunt umquam: sed scribae ς et θ confundere soliti Philostrato hoc mendum affricuerunt. Satis ipse commisit vitiorum: non est aequum alienam culpam eum sustinere.

In loco, quem Kayserus apposuit, vitiosa scriptura est in illo ipso verbo, cuius causa affertur. Peperit corruptelam tenuissima causa, nempe I adscriptum a scribis de more omissum. Latet vera lectio in hac scriptura THIBACIΛEIAICTHCACΘAI, in qua (ut saepissime alibi) omissum est I in BACIΛEIAI et K in IC dissectum est, unde emergit ipsa Sophistae manus haec: τὸν σεαυτοῦ πλοῦτον ἔφεδρόν ποτε τῇ βασιλείᾳ κτήσασθαι. Omnem dubitationem eximet locus vicinus de re eadem pag. 303: διαβάλλουσι δ' ἡμᾶς οἱ συκοφάνται μὴ ἐπ' ἀγαθῷ τῆς τυραννίδος ἐκτῆσθαι τὸν πλοῦτον.

Quam temere K et IC dormitantes librarii permiscuerint saepe demonstravimus. Etiam alibi eadem de causa KTACΘAI et ICTACΘAI locum inter se permutarunt, vide Porsonum in Dobraei Aristophanicis pag. 241.

Iterum scribae peccarunt p. 162. in verbis πρεσβειῶν δεόμενοι πρὸς τοὺς αὐτόθι ἥξοντας, nam Sophista dederat αὐτόθεν, id est αὐτομάτους.

Male spreta est Valckenaerii emendatio p. 166. Λακωνικὸν οὐδὲν περὶ αὐτοὺς ἐφαίνετο ἀλλ' ἁβρότερον αὐτῶν εἶχον καὶ συβάριδος μεςοὶ ἦσαν. Optime Graece dicitur ἁβρότατον αὐτῶν εἶχον, sed hic locus oppositionem quamdam et comparationem requirit. Rem acu tetigit me iudice Valckenaerius ex ATTΩN eruens ἁβρότερον Λυδῶν εἶχον, quorum mollities non minus quam Sybaritarum in proverbium abiit. Xenophanes Athenaei p. 526. A.

> Ἁβροσύνας δὲ μαθόντες ἀνωφελέας παρὰ Λυδῶν
> ἤϊσαν εἰς ἀγορὴν πανάλουργέα φάρε' ἔχοντες.

nam sic rectissime emendatum est pro ἀφροσύνας.

Bis scribae de suo perperam consonantem inseruerunt II. 28. p. 168. ὁ Μίλων ἑςάναι ἐπὶ δίσκου δοκεῖ τὼ πόδε ἄμφω συμβεβληκώς, non ita, sed συμβεβηκώς, quod in quibusdam libris est et etiam sine libris erat revocandum. Opponuntur enim inter se διαβεβηκώς et συμβεβηκώς et saepius sic pecca-

tur veluti quum *ἀντιβεβληκώς* in libris est sententia et metro *ἀντιβεβηκώς* postulantibus. Eiusdemmodi mendum in vicinia conspicitur: *τὸν ἀθλητὴν ἱςοροῦσι τοῦτον ἄτρεπτον γενέσθαι καὶ μὴ ἐκβιβασθῆναί ποτε τοῦ χώρου ἐν ᾧ ἔςη.* Corrige *ἐκβιασθῆναι.*

Mendum est in libro IV. 31. p. 171: *ἐρομένου δὲ Κορινθίου τινὸς κατ' ἀχθηδόνα, εἰ καὶ θεοφάνια αὐτῷ ἄξουσι· »Νὴ τὼ σιώ," ἔφη, »ἕτοιμά γε."* Decerpsit flosculum e Thucydide IV. 40: *καί τινος ἐρομένου ποτὲ ὕςερον τῶν Ἀθηναίων ξυμμάχων δι' ἀχθηδόνα κτἑ.* Scatet talibus Philostratus, qui et aliorum multos locos et praesertim Homeri, Aristophanis, Xenophontis, Demosthenis, Platonis et Thucydidis amat verbis suis intexere. Ab illo servatum *κατ' ἀχθηδόνα* Thucydidi pro *δι' ἀχθηδόνα* restituendum censeo. Contra Philostrato redde *ναὶ τὼ σιώ*, quod nemo nescit Spartanis fuisse in ore. Dores in talibus constanter *ναί* ponebant, *ναὶ τὰν Κόραν, ναὶ τὸν Διοκλέα* cet. Itaque qui *τὼ σιώ* servat pro *τὼ θεώ*, eidem *ναί* quoque servandum. Non minus ineptum est mulierculam Atticam *ναὶ τὼ θεώ* inducere dicentem quam Spartanum virum *νὴ τὼ σιώ.*

Semel notasse iuvabit mendum commissum IV. 32. p. 172: *Καλλικρατίδα γὰρ τοῦ περὶ Ἀργινούσσας ναυαρχήσαντος ἦν ἔκγονος.* Non est Graecum *Ἀργινοῦσσαι* sed *Ἀργινοῦσαι*. Quod analogia postulabat, in omnibus ad unum emollivit loquendi usus. Ex *πιτυόεις*, ut hoc utar, Lampsacus olim *Πιτυόεσσα* appellabatur et cives *Πιτυοεσσηνοί*, sed contracta forma alteram sibilantem abiecerunt et omnes *Πιτυοῦσα* dicebant. *Πιτυόεσσα* et *Πιτυοεσσηνοί* appellantur in iis, quae ex Charone Lampsaceno excerpta leguntur apud Pseudo Plutarchum *de Mulierum virtutibus* cap. XVIII. Herodoto redde I. 149 *Αἰγειρόεσσα* pro *Αἰγιρόεσσα*, non est enim ulla dubitatio quin *αἴγειρος* dicatur, non *αἴγιρος*. *Ἀρκιρόεσσα* est apud Stephanum Byzantinum. Reliqua ferme contrahuntur in — *οῦσα* et — *οῦσαι*, sed duplex genus mendi in his librarii committere solent: aut enim sibilantem male duplicant *Δρυμοῦσσα* scribentes et *Ἐλαιοῦσσα*, *Πιθηκοῦσσαι*, *Ῥοδοῦσσα* cet., aut accentum vitiose retrahentes scribunt *Αἰγείρουσα*, *Αἴγουσα*, *Δάφνουσα* cet. Nonnumquam utrumque vitium committunt, ut in *Ἀνήτουσσα.* Apud Stephanum Byzantinum haec exempla suis locis prostant: *Αἰγείρου-*

σα, Αἴγουσα, Ἀνήτουσσα (ubi vide Meinekii annotationem), Ἀργέννουσα, Ἀρκιρόεσσα, Γηθοῦσσα, Δάφνουσαν (in v. Δαφνοῦς), Δρυμοῦσσα, Ἐλαιοῦσσα, Ἐρικοῦσσα, Κοχλίουσα, Κράμβουσα, Κρομύουσα, Λάγουσα, Μαράθουσα, Μελίτουσα, Μήλουσα, Μύρτουσα, Οἰνοῦσσαι, Ὀφιοῦσα, Πιθηκοῦσσαι, Πιτυοῦσσαι, Πολυπόδουσα, Ῥοδοῦσσα, Σειρήνουσαι, Σίδουσα, Σκότουσα, Συράκουσαι, Σχινοῦσσα, Ταφιοῦσσα, Τεύτλουσα, Φάκουσα, Φαρμακοῦσσαι, Φοινικοῦσσαι et Φυκοῦσσαι. Vides tantum non omnia haec vitiose scripta esse. Non Αἰγείρουσα sed Αἰγειροῦσα probum est, non Ἐλαιοῦσσα, Δρυμοῦσσα sed Ἐλαιοῦσα, Δρυμοῦσα, et similiter ab arborum et arbustorum et plantarum herbarumque nominibus formata esse Δαφνοῦσα, Ἀνητοῦσα, Γηθοῦσα, Ἐρικοῦσα, Κραμβοῦσα, Κρομυοῦσα, Μαραθοῦσα, cet. A bestiarum frequentia Αἰγοῦσα, Κοχλιοῦσα, Λαγοῦσα, Ὀφιοῦσα, Πιθηκοῦσαι, Πολυποδοῦσαι et sim. A mellis copia et vini Μελιτοῦσα et Οἰνοῦσα. Nonnullorum stirps incerta est ut Ταφιοῦσα, Τιλφοῦσα, sed nihil horum est, quod non habeat nomen sumtum a aliqua re quae in illo loco abundaret. Dicebant autem -οῦσα et -οῦσαι molliore forma quemadmodum et in nominibus in -οῦς -οῦντος Iones et Attici formas in -ούσιος (non -ούντιος) derivabant · Dicebant Athenienses Ἐλαιοῦντι, Ἀγνοῦντι, Ῥαμνοῦντι, sed Ῥαμνούσιος, Ἀγνούσιος, Ἐλαιούσιος et sim. Notum est ex Φλιοῦς formari Φλιάσιος, quae res Ciceronem fugerat. »*Analogia me deceperat* (scribit ad Attic. VI. 2. § 3.) Φλιοῦς, Ὀποῦς, Σιποῦς, *quod* Ὀπούντιοι, Σιπούντιοι.” Et Ὀπούντιοι quidem Λοκροί appellantur ab omnibus, Σελινοῦς autem in Sicilia Σελινούντιος format, sed Iones et Attici mollius Σελινουσίους appellant, similiterque in aliis. Mireris de genere nominum in -οῦς exeuntium dubitationem ullam nasci potuisse. Photius Φλιοῦντα, ἀρρενικῶς οἱ Ἀττικοί. Ξενοφῶν φησίν· αὖθις δὲ ἐστράτευσαν εἰς τὸν Φλιοῦντα. Similis annotatio est apud eundem Σικυών: ἀρρενικῶς ὁ Ξενοφῶν. Ex ipsa Graecitatis natura intelligitur ὁ Σικυών dici oportere, ut ὁ Κρομυών, ὁ Μαραθών, et sic ὁ Ἐλαιοῦς, ὁ Ὀποῦς, ὁ Σελινοῦς, ὁ Φλιοῦς, sed in urbium nominibus, ut in insularum, tam proclives sunt ad formarum muliebrium usum, ut ἡ Σικυών saepius occurrat et ἡ Σελινοῦς. Dixit aliquid de ea re Meinekius ad Scymni vers. 107:

Ἑξῆς Ἐλαιοῦς Ἀττικὴν ἀποικίαν
ἔχουσα, Φόρβας ἣν ἀποικίσαι δοκεῖ.

commode apponens Virgilianum Aen. III. 507. *palmosa Selinus.* Et sic κλεινᾶς ἐξ Ὀπόεντος Pindarus dixit. Hinc Bergkhius, quum velus epigramma apud Strabonem IX. p. 425. corrigere vellet, sic dedit:

Τούσδε ποτὲ φθιμένους ὑπὲρ Ἑλλάδος ἀντία Μήδων
μητρόπολις Λοκρῶν ἥδε κέκευθ' Ὀπόεις.

Quum sit in libris μητρόπολισ λοκρῶν εὐθυνόμων ὀπίοισ. Kramerus de coniectura sua reposuit:

μητρόπολις Λοκρῶν κεύθει ὁμῶς Ὀπόεις.

sed utraque coniectura pariter est infelix et inutilis. Neque κεύθει neque κέκευθεν in illo epigrammate ullo pacto ferri potest. Narrat Strabo esse hoc epigramma ἐπὶ τῇ πρώτῃ τῶν πέντε στηλῶν τῶν περὶ Θερμοπύλας ἐπιγεγραμμένον πρὸς τῷ πολυανδρίῳ. Locri Opuntii eos, qui olim in bello Persico pro Graecia cecidissent (τούς ποτε φθιμένους ὑπὲρ Ἑλλάδος), aliquamdiu postquam Graecia liberata est στήλῃ καὶ ἐπιγράμματι *ornaverunt* et *honoraverunt* eo ipso loco ubi olim caesi sepultique essent, περὶ τὰς Θερμοπύλας πρὸς τῷ πολυανδρίῳ. Itaque plane absurdum erat scribere ἥδε κέκευθ' Ὀπόεις, vel κεύθει ὁμῶς Ὀπόεις (ubi ὁμῶς nihil significat sed interponitur πρὸς τὸ κεχηνὸς τοῦ ῥυθμοῦ, ut Lucianus in Timone iocatur), nam sic in ipsa Opuntiorum urbe illos sitos esse oportebat, ut manifestum est. Dicam quid mihi in εὐθυνόμων ὀπίοισ latere videatur: nempe

Τούσδε ποτὲ φθιμένους ὑπὲρ Ἑλλάδος ἀντία Μήδων
μητρόπολις Λοκρῶν ἐστεφάνωσ' Ὀπόεις.

Hoc enim ipsum et sententia requirit et Graece loquentium usus commendat. Sic virorum fortium memoriam *honorabant.* Noli autem in talibus anxie singulos litterarum apices rimari. Poëtarum loci in antiquissimis libris rubro colore exarati facilius expallescebant, et scribae fugientes in talibus litterarum ductus audacius de suo explebant.

Pro Ἐλαιοῦς videbis nonnumquam pessime Ἐλεοῦς scribi, quem errorem librariis condonamus, Editoribus non item. Non est ferendum apud Demosthenem de Coron. p. 256. Χερρονησιτῶν οἱ κατοικοῦντες Σηστόν, Ἐλεοῦντα, Μάδυτον, sed invi-

tis libris omnibus Ἐλαιοῦντα reponendum. Non enim mutatum est nomen vetus, sed indoctorum hi sunt errores, qui τὴν ὀρθογραφίαν non satis tenebant. Audivi aliquando scribam veniam errorum, quos se plurimos commisisse fatebatur, sic petentem:

ἀλλ' ἔςε μοι μέτριοι, καὶ γὰρ οὐκ ἔχω
τὴν τεχνικὴν σύμμαχον ὀρθογραφίαν.

et istis quidem facilis est parata venia, nobis, qui τὴν τεχνικὴν ὀρθογραφίαν accuratissime tenemus, nulla venia danda est ubicumque propter istorum auctoritatem manifesto mendosas lectiones retinemus. Incredibile dictu est quam oscitanter antiquissimi librarii E et AI permisceant. In Codice Frederico-Augustano inest liber Estheris, in quo passim nomen ΕΣΘΗΡ recurrit praeterquam VI. 14. ubi oscitans scriba ΑΙΣΘΗΡ dedit. Passim contra in eodem libro E pro AI ineptissime scriptum est, ΕΡΕΤΑΙ pro αἴρεται IV. 1, et vs. 11. ΚΕΚΛΗΜΕ et vs. 16. ΕΙΣΕΛΕΥΣΟΜΕ et vs. 17. ΒΔΕΛΥΣΣΟΜΕ et V. 14. pro εὐφραίνου ΕΥΦΡΕΝΟΥ, et VII. 9. ΩΡΘΩΤΕ pro ὤρθωται, et VIII. 8. ΔΥΝΗΣΟΜΕΕΙΔΙΝ pro δυνήσομαι ἰδεῖν, et sic passim per totum librum, quo non esse alium in Europa antiquiorem profitetur Editor, emendatiorem nullum esse librarius in ipso Codice verbis Pamphili Martyris asseverat, ut ostendimus ad Hyperidis λόγον ἐπιτάφιον. Quum nullus sit liber Graecus Ms. in quo AI et E non confundantur, noli credere Ἐλαιοῦς umquam in Ἐλεοῦς abiisse praeterquam propter librarii aut marmorarii socordiam. Quod Dindorfius ex Quinto Smyrnaeo affert:

Φαίνετο δ' αὖτ' Ἐλεοῦντος ἕδος, οὗ Πρωτεσιλάου
σῆμα πέλει.

nulla est dubitatio, quin Ἐλαιοῦντος correpta de more diphthongo (ut in Πειραιῶς) poëtaster dederit. Eiusdem farinae sunt Ἐλεούσιος et Ἐλλεούσιας vitiose scripta pro Ἐλαιούσιος in Inscriptt. Atticis recentioribus, recte monente Dindorfio, qui ex Etymologo M. apponit: Ἐλεεῖς δῆμος τῆς Ἀττικῆς. ὠνόμαςαι δὲ ἀπὸ τοῦ ἐν αὐτῇ ἕλους. ἑλώδης γὰρ ὁ τόπος. ô hominem indoctum et impudentem! Ἐλαιοῦς dare debuerat, sed vitiosa lectione deceptus interpretationem corrupti nominis de suo comminiscitur et laetus *olivarum* proventus in *stagna* et *uligines* mutatur.

Istiusmodi igitur testium fide quum Ἀργινοῦσσαι et sim. nitantur, ubique Ἀργινοῦσαι cet. reponenda censeo. Itaque Thucydidi reddiderim VIII. 24. Οἰνουσῶν et Σιδούσης, et VIII. 26, 28. Τειχιοῦσαν, et VIII. 31. Μαραθοῦσαν et Δρυμοῦσαν, et VIII. 42. Τευτλοῦσαν, et similia aliis. Dixerant antiquitus Τειχιόεσσα, ut Πιτυόεσσα, Αἰγειρόεσσα; postquam lapsu temporis hae formae contractae sunt, in -οῦσα sunt emollitae et Οἰνοῦσαι, Σιδοῦσα, Δρυμοῦσα dici coepta sunt. Obiter addo unde *Maleventum* appellatum esse suspicer. Μαλόεις erat et ἐν Μαλόεντι, ut contracte Πυξοῦς, Ὑδροῦς aliaque in Italia Siciliaque. Romani, qui *Tarenti* dicebant pro ἐν Τάραντι, et *Agrigenti* pro ἐν Ἀκράγαντι, eodem modo *Buxentum* et *Hydruntum* formarunt et *Maleventum* ἐκ τοῦ Μαλόεντος, et dicebant *Maleventi* pro ἐν Μαλόεντι.

Narratur Apollonius p. 173. iuvenem Spartanum, qui a maiorum virtutibus et artibus degenerasset, gravi oratione castigasse, deinde ita legitur: τούτοις τὸν νεανίαν οὕτω διεχειρώσατο τοῖς λόγοις ὡς νεύσαντα αὐτὸν ἐς τὴν γῆν κλαίειν ἐπεὶ τοσοῦτον ἀπολελεῖφθαι τῶν πατέρων. Hanc librorum scripturam mendosam esse apparet. Itaque Graeculus nescio quis, cuius correctiunculis Codex Parisinus π interpolatus est, de suo ἤκουσεν addidit: ἐπεὶ τοσοῦτον ἤκουσεν ἀπολελεῖφθαι, infelicissime. Receptum tamen est ob libri *praestantiam* scilicet. Ex antiquis scripturae reliquiis sollerter Philostrati manum elicuit Valckenaerius, qui in Schedis emendavit: κλαίειν ἐπὶ τῷ τοσοῦτον ἀπολελεῖφθαι τῶν προγόνων.

In iis quibus Apollonius adolescentem increpat p. 172. non uno modo vitiosa sunt haec: ·ἐμπόρων τε καὶ ναυκλήρων κακοδαιμονέστερόν τι ἐρεῖς ἔθνος; πρῶτον μὲν περινοστοῦσι ζητοῦσιν ἀγορὰν κακῶς πράσσουσαν, εἶτα προξένοις καὶ καπήλοις ἀναμιχθέντες πωλοῦσί τε καὶ πωλοῦνται κτἑ. quae sic emendaverim: — ἔθνος; (οἳ) πρῶτον μὲν περινοστοῦσι ζητοῦντες, et in fine πωλοῦσί τε καὶ ὠνοῦνται, nam non memini mercatores *vaenire* solere. Ut suppleatur οἵ vel οἵτινες postulat perpetuus dicendi usus, περινοστοῦσι ζητοῦντες habet etiam a libris aliquid praesidii. Hoc sententia requirit et Graece loquentium consuetudo. Aristophanes Av. vs. 44:

πλανώμεθα ζητοῦντε τόπον ἀπράγμονα.

et saepe alibi. Vulgatam nulla librorum auctoritas tueri potest.

Participium in nomen depravatum est p. 175: ᾄδουσιν ὡς λέων εἷς οὗτος γένοιτο τῶν ὑποζυγίων ποτὲ τῇ Ῥέᾳ, corrige τῶν ὑποζυγέντων ποτέ.

Mendosum est ἀπαχθέντες p. 178. ὑπὸ γὰρ τῶν τοῦ Φιλολάου λόγων ἀπαχθέντες οἱ μὲν ἔφασαν νοσεῖν, οἱ δ' οὐκ εἶναι αὐτοῖς ἐφόδια. Lenissime corrige ταραχθέντες.

Nero, ut legitur p. 179. ἐσποιηθεὶς ὑπὸ τῆς μητρὸς γέροντι βασιλεῖ καὶ κληρονομήσας τὸ ἄρχειν ναυαγίῳ τὴν μητέρα ἀπέκτεινε, sed non ναυαγίῳ sceleratus filius matrem tollere conatus est, verum ναυαγίᾳ, quod repone.

Pag. 180. τὰ μὲν ἐξ Ὀρεςείας, τὰ δὲ ἐξ Ἀντιγόνης, τὰ δ' ὁπόθεν γοῦν τῶν τραγῳδουμένων αὐτοῦ, restitue ὁποθενοῦν, ut ratio et usus postulant.

Intelligi non possunt quae sequuntur ἐρομένου δὲ τοῦ Μενίππου τὸν Ἀπολλώνιον πῶς ἀκούοι λέγοντος ταῦτα, »πῶς" ἔφη »ἢ ὡς ὅτε ᾖδεν;" Intelliges sic scripta: »ὅπως;" ἔφη. »ὡς ὅτε ᾖδεν." id est οὔτε ᾄδοντι οὔτε λοιδοροῦντι προσεῖχον αὐτῷ τὸν νοῦν.

Tigellinus observabat Apollonium (pag. 185.) καὶ καθήμενον καὶ βαδίζοντα καὶ ὅ τι φάγοι καὶ παρ' ὅτου, imo vero παρ' ὅτῳ. Non enim curabat *unde* sibi Apollonius cibos *emeret*, sed *apud quem* coenaret.

Bis ineptissime librarii voculam καί inseruerunt de suo. Primum p. 190. in verbis: καὶ Θεμιςοκλέα δὲ — χαλκοῦν ἵδρυνται [καὶ] ἔννουν ὥσπερ χρησμῷ ἐφιςάντα, et post pauca iterum: ἀγάλματα δὲ αὐτοῖν οὐκ εἶναι, βωμοὺς δὲ τοῦ μὲν Αἰγυπτίου δύο χαλκοῦς [καὶ] ἀσήμους. Idem utrobique vitium commissum esse vides: inepte χαλκοῦς per voculam καί cum ἔννους et ἄσημος copulatur. Dici non potest κρατὴρ χαλκοῦς [καὶ] μέγας, ut opinor. Multo etiam minus ὁ Θεμιςοκλῆς χαλκοῦς ἕςηκεν [καὶ] ἔννους. Sed in re perspicua quid verbis opus est?

Apollonius Galbam, Othonem et Vitellium propter imperii brevitatem comparavit cum Thebanis (pag. 196.) Θηβαίοις εἴκασεν, οἳ χρόνον κομιδῇ βραχὺν ἤχθησαν ἐς τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα, sed in ἤχθησαν latere suspicor ἤνθησαν. Quid tri-

tius quam *ὀλίγον χρόνον, μικρὸν χρόνον, βραχὺν χρόνον ἀνθεῖν* de iis quae brevi dilabuntur et pereunt?

De iisdem post pauca haec dicit pag. 197. *τρεῖς Ῥωμαίων αὐτοκράτορες — οἱ μὲν ἐπ' αὐτῆς Ῥώμης, οἱ δὲ περὶ τὰ ὅμορα τῇ Ῥώμῃ δυνηθέντες ἀπολοῦνται*, sed vitium est in *δυνηθέντες*, quod non significat idem atque *δυναστεύσαντες*, neque satis bene cum *περὶ τὰ ὅμορα τῇ Ῥώμῃ* componitur. Scripsisse Sophistam arbitror *δινηθέντες circumvagati*. De Othone potissimum haec dici sequentia demonstrant, ubi Galba *ἐπ' αὐτῆς Ῥώμης* mortuus esse narratur, *Ὄθων δὲ περὶ τοὺς ἑσπερίους Γαλάτας ἀποθανὼν οὐδὲ τάφου λαμπροῦ τυχεῖν.*

Omissa necessaria negatione sententia ruit p. 215. ubi Euphrates Vespasiano dissuadens ne susciperet imperium *τὸ τυραννεύειν*, inquit, *οὕτως ἔοικε νέοις ὡς τὸ μεθύειν καὶ* (sic legerim pro *ὡς*) *τὸ ἐρᾶν. καὶ νέος μὲν τυραννεύσας οὔπω κακός, ἦν μιαιφόνος παρὰ τὴν τυραννίδα καὶ ὠμὸς καὶ ἀσελγὴς δόξῃ.* Condonari aliquid iuventuti potest et multum quidem: sed etiam in his sunt certi denique fines. Quid multa? plane contrarium dixerat: *ἦν* (*μὴ*) *μιαιφόνος κτἑ.* Vides cur negandi particula interciderit. Abesse sensit Olearius quoque: sed surdo narravit fabulam quamquam nunc certe verissima monens. Pessime idem *παρὰ τὴν τυραννίδα* accepit quasi esset »*praeterquam quod in principatum involavit.*" Dicitur ut *παρὰ τὸ δεῖπνον, παρὰ τὸν πόλεμον, παρὰ πάντα τὸν βίον*, similiaque complura et significat *παρὰ τὸν τῆς τυραννίδος χρόνον, ἐν τῷ τυραννεῖν*, sed quis nunc est qui talia nesciat? Peridoneum exemplum est in Xenoph. Memorab. II. 1. 2. *ὅπως μὴ τὰ τῆς πόλεως ἄπρακτα γίγνηται παρὰ τὴν ἐκείνου ἀρχήν.*

Iterum excidit *μή* p. 288. in verbis: *μὴ παίζων μηδὲ ἃ δέδιας φοβεῖσθαι λέγων.* Sententia clamat *ἃ μὴ δέδιας* verum esse. Sensit iterum Olearius et addidit. Kayserus de novo abiecit sententiae securus.

Nihil est in libris frequentius quam ut *βαλῶ* in *βάλλω* corrumpatur, similiterque in compositis omnibus. Apollonius (p. 221.) ubi admonet Vespasianum ut filios potissimum in officio contineat, non potest dixisse id quod in libris est: *ἄρχε τούτων μάλιστα, τὰ γὰρ ἐκείνοις ἁμαρτηθέντα σὲ δήπου διαβάλλει.* Nihil dum commiserant Titus vel Domitianus quod pa-

tri invidiam conflare posset, neque iis exprobrat quidquam Apollonius, sed ne quid peccent providendum esse monet, namque *fore* ut ea invidia pater ipse arderet. Itaque emendandum *σὲ δήπου διαβαλεῖ*. Frequentissimi erroris alterum exemplum habes in *vitis Sophistarum* p. 573: *τουτὶ πρὸς μηδένα εἴπῃς ἕτερον. σεαυτὸν γὰρ διαβάλλεις ὡς ἀμαθῶς κρίνοντα.* Satin certum est *διαβαλεῖς* rescribi oportere? Ubi dicitur: *cave hoc feceris, nam si feceris .....*, quid aliud quam *futurum* addi potest, ut apud Comicum:

Plorabo si non fecero, si faxo *vapulabo.*

Euphrates quum frustra Vespasiano suasisset ut deposito imperio redderet populo Romano libertatem (cuius rei solum Philostratum testem habemus, cui equidem nihil prorsus crediderim), acquiescit iis, quae mutare non potest, *τοῖς μὲν δεδογμένοις ξυγχωρῶ*, inquit (pag. 222.), *τί γὰρ ἂν πλέον μεταδιδάσκων πράττοιμι*; deinde ad Vespasianum se convertens ita dicit, *φιλοσοφίαν δὲ, ὦ βασιλεῦ, τουτὶ γὰρ λοιπὸν προσειρήσεται, τὴν κατὰ φύσιν ἐπαίνει.* In his intelligi non possunt verba *τουτὶ γὰρ λοιπὸν προσειρήσεται*, sed nullo negotio sensus erui et ex eo vera lectio restitui potest. *Προσειρήσομαι* et *προσρηθήσομαι* referenda sunt, ut alibi accurate demonstravimus, ad praesens *προσαγορεύειν appellare*, *salutare*, ut in *προσειπὼν οὐκ ἀντιπροσερρήθη*, et apud ipsum Philostratum p. 238. *προσειπὼν οὖν καὶ προσρηθείς.* Est autem *τουτί σε προσαγορεύω hoc nomine te appello.* Nempe philosophus Vespasianum, postquam imperium retinere decrevit, *Principem* (more Graeco *regem*, *βασιλέα*) appellat et hoc addit: *nam hoc nomine posthac appellaberis*, *τουτὶ γὰρ λοιπὸν προσειρήσει*, quod quum non satis intelligeret Graeculus corrector pro *secunda* persona *tertiam* substituit et dedit id, quod Oleario visum est significare: »*id enim reliquum est quod dictis addam.*" sed acutioribus, ut est, sic plane sensu vacuum esse videbitur. Scripsi autem *προσειρήσει*, non *προσειρήσῃ*, quoniam multis indiciis et argumentis apud me constat non tantum Atticos sed etiam *τοὺς ἀττικίζοντας* non alia forma usos esse umquam. In Philostrati Codd. *χαριεῖ* et similia quaedam servant veteris moris certa vestigia. Errorem ipsius Philostrati *εἰρήσομαι* pro *ῥηθήσομαι* usurpantis supra iam castigavimus.

Non esse Graecum existimo quod legitur p. 223. *χλαμύδος ἠράσθη καὶ ϛρατιώτου βίου*, sed *ϛρατιωτικοῦ* requiro. Dici potest *ζῆν ϛρατιώτου βίον* de eo qui quum non sit miles tamen militari more vitam degit, ut *ζῆν λαγὼ βίον* de timido ignavoque, *ζῆν κεϛρέως βίον* de famelico, similiaque. Sic ipse Philostratus p. 282: *ἐπιθέσθαι Νέρωνι ψαλτρίας τινὸς ἢ αὐλητρίδος βίον ζῶντι.* Ipsi milites *ζῶσι ϛρατιωτικὸν βίον*, ut nautae dicuntur *θαλάττιον βίον ζῆν.* Facile duo vocabula *ϛρατιώτου* et *ϛρατιωτικοῦ* inter se confundi potuerunt.

Quum dicit Apollonius (p. 230.) *ὁ δ' ὡς αἰσχύνοιτο χρηματιϛὴς ἥττων τοῦ πατρὸς δόξαι*, imitatur Platonis locum de Rep. I. p. 330. B. *μέσος τις γέγονα χρηματιϛὴς τοῦ τε πάππου καὶ τοῦ πατρός*, et passim sic solet ex Veterum scriptis veluti flosculos decerpere quibus suam dictionem exornet. Permulta ex Platone sumsit, ex Euripide permulta et Aristophane et aliis, quos indicabo ubi quid faciet ad locum intelligendum aut emendandum. Quod legitur in vicinia p. 232. *'Αφροδίτῃ δὲ θύεις, ὦ μειράκιον; — νὴ Δί', ὁσημέραι γε, πολλὴν γὰρ ἡγοῦμαι τὴν θεὸν ἀνθρωπείοις τε καὶ θείοις πράγμασιν*, ne intelligi quidem potest nisi memineris versiculi Euripidei in Hippolyti initio:

> *πολλὴ μὲν ἐν βροτοῖσι κοὐκ ἀνώνυμος*
> *Κύπρις κέκλημαι κτέ.*

unde confirmatur Kayseri coniectura *τὴν θεὸν (ἐν) ἀνθρωπείοις κτέ.* reponentis. Subridiculus est bonus Philostratus quum barbaros inducit in extrema India vel Aethiopia Litterarum Graecarum veterum peritiam sic ostendentes. Rex Indorum ubi ad Apollonium ita dicit p. 81: *οἱ παλαιοὶ τὰς ἐρωτήσεις τῶν καταπλεόντων ἐποιοῦντο εἰ λῃϛαί εἰσιν*, ostendit se legisse Thucydidem I. 5. *οἱ παλαιοὶ τῶν ποιητῶν τὰς πύϛεις τῶν καταπλεόντων πανταχοῦ ὁμοίως ἐρωτῶντες εἰ λῃϛαί εἰσιν*, sed nihil horum mirabile est ubi hoc tenueris, Philostratum *fictis iocari fabulis*, in quibus non *arbores loquuntur* (quamquam hoc quoque semel mentitur pag. 239.) sed barbarorum ultimi percommode Graeco sermone utuntur.

De multis exemplis unum addo pag. 250, ubi adolescentulus Aegyptius nomine Nilus ad Apollonium ita dicit: *καὶ ξυν-*

εμβαίην ἄν σοι ἐς τὴν ναῦν περίνεως τε καὶ μνήμων τοῦ σοῦ Φόρτου, quod sumtum ex Homericis Odyss. Θ. 163:

Φόρτου τε μνήμων καὶ ἐπίσκοπος εἶσιν ὁδαίων,

quam bene cum *περίνεως* coniungatur et quam apte ab isto dicatur unusquisque videt.

Mendosum est *καταςείχειν* pag. 234. *ἐκέλευσε καταςείχειν ὡς καθαρὸν ἤδη τῆς αἰτίας.* Quod *ςείχω* poëticum verbum est nihil est causae cur Philostrato eripiatur, qui saepiuscule talibus utitur, (veluti *αἱ δμωαί* p. 7. et 369, et *ἀθύρων* p. 74, et *λαφύσσων* p. 97, et *μελεδωνοί* p. 114, et *ἐπιθόρνυται* p. 212, at *ἀείσεται* p. 270, et alia multa) sed *καταςείχειν* prorsus est a loci sententia alienum. Confusas esse praepositionum siglas suspicor et *ἐκέλευσεν ἀποςείχειν* esse reponendum. Hesychius *Ἀπόςειχε*: *ἄπιθι*, *ἀναχώρει*, *ἄπελθε*. Magnificum vocabulum vetus Homericum bene refert philosophi in dicendo quoque gravitatem et fastum.

Non caret vitio quod legitur p. 243. *καί μοι ἔδοξεν ἀνδρῶν εἶναι περιττῶν τὰ θεῖα ψυχήν τε ἄριςα ἐσκεμμένων*, nam quid sibi vult *ἔσκεμμαι* in tali re, quod de oratore poni solet, qui *meditatus* ad dicendum prodit? Emenda *ἠσκημένων*.

Sensu vacuum est quod editur pag. 243. *ἔδει δὲ σκοπεῖν τίς μὲν εἴη πόλις, ποίων* (Leg. *ποῖον*) *δὲ ἀνδρῶν ἔθνος παρ' οἷς οὐχ ὁ μέν τις ὁ δὲ οὔ, πᾶσα δὲ ἡλικία ταὐτὸν ὑπὲρ ψυχῆς φθέγγοιτο.* Sed certus loquendi usus ex ipso sententiae fundo nullo negotio eruit veram scripturam, quae haec est: *παρ' οἷς οὐχ ὁ μὲν τὸ ὁ δὲ τό, πᾶσα δὲ ἡλικία ταὐτόν κτέ.*

Emblema irrepsit sed haud difficulter deprehenditur p. 246. *τὰ Ἰνδῶν ἐπῃνεῖτε Ἰνδοὶ τὸ ἀρχαῖον [πάλαι] ὄντες.* Manifestum esse arbitror *πάλαι* spurium et additicium esse. Qui hoc interpretamentum de suo inseruit ne intellexit quidem id quod voluit explicare. *Τὸ ἀρχαῖον* enim non significat *πάλαι olim*, *iam dudum*, sed *ἐξ ἀρχῆς*. Sine mendo legitur p. 283: *καὶ τὰ Ῥωμαίων δὲ αὐτῶν διῄει πάτρια, ὡς κἀκεῖνοι δῆμος τὸ ἀρχαῖον ὄντες τὰς τυραννίδας ἐώθουν ὅπλοις.*

Apollonius de templo Apollinis Delphico disserens pag. 247. *ὁ δ' οἶμαι μικρὰ ταῦτα ἡγούμενος*, inquit, *καὶ τῆς ἑαυτοῦ σοφίας ἥττω καὶ ἄλλου ἐδεήθη νεὼ καὶ ἄλλου καὶ μεγάλων ἤδη καὶ ἑκατομπέδων*, quae Valckenaerius in Schedis sic correxit: *καὶ*

ἄλλου ἐδεήθη νεὼ καὶ μεγάρων ἤδη ἑκατομπέδων, quae mihi quidem vehementer arrident. Multum utitur vel potius abutitur Philostratus vocabulis poëticis, ut supra ostendimus.

Lenissima medicina gravi errore liberari possunt verba Nili p. 254: *οὔτε γὰρ ἡ νεότης ἀπελατέα τουτὶ καὶ αὐτὴ βέλτιον ἐνθυμηθῆναι ἂν τοῦ γήρως.* Quid dicat perspicuum est, nempe *fieri posse ut iuvenes aliquid rectius videant quam senes*, neque id *esse iuventuti eripiendum.* Ut ea sententia in Graecis insit et sana sit verborum compositio ΤΟΥΤΙ melius erit nobis legendum quam sequiores librarii legerunt quum *τουτί* describerent. Requiritur articulus *τοῦ* namque *ἀπελαύνειν τινός* Graecum est et coniungenda sunt *ἀπελατέα τοῦ ἐνθυμηθῆναι ἄν.* Requiritur praeterea *τι*, nam Graece dicitur *ἐνθυμεῖσθαι ἀγαθόν τι, καλόν τι, σοφόν τι*, non *ἐνθυμεῖσθαι εὖ, καλῶς, σοφῶς.* Quin igitur emendamus: *ἀπελατέα τοῦ τι καὶ αὐτὴ βέλτιον ἐνθυμηθῆναι ἄν.*

Adiectivum in adverbium depravatum est pag. 257. *ὑμεῖς δὲ ἀφῄρησθε τοὺς θεοὺς καὶ τὸ ὁρᾶσθαι καλῶς καὶ τὸ ὑπονοεῖσθαι*, nam *ὁρᾶσθαι καλούς* genuinum est. Sequiores enim dicebant *ὁρᾶται καλός* et sim. pro *καλός ἐστιν ἰδεῖν.* Philostratus in hac ipsa vita p. 152. *ὁ Ἀχιλλεὺς δεινὸς ὁρώμενος οὐκ ἐξηλλάττετο τοῦ Φαίδρου*, et saepius alibi.

Apollonio, quum Nili fontes spectatum ivisset, et alii innotuerunt (pag. 265.) et *νομάδες Αἰθίοπες ἐφ' ἁμαξῶν πεπολισμένοι καὶ πλησίον τούτων οἱ τοὺς ἐλέφαντας θηρῶντες· κατακόπτοντες δὲ αὐτοὺς ποιοῦνται ἀγοράν, ὅθεν ἐπώνυμοί εἰσι τῆς τῶν ἐλεφάντων βρώσεως.* Si carnes elephantorum concisas *nundinarentur* (nam hoc est *ποιοῦνται ἀγοράν*), non video quomodo inde cognomen invenerint *ἀπὸ τῆς τῶν ἐλεφάντων βρώσεως.* Sed illi, credo, carnibus belluarum *vescebantur*, idque sic restituendum ut scribatur *ποιοῦνται βοράν*, non *ἀγοράν.* Nomine *βορά* usus est Philostratus iam ante p. 206: *τί οὖν ἀπολέλαυκας τῆς βορᾶς ταύτης;*

Paullo ante in verbis *ἀφ' ὧνπερ τὴν ἐπωνυμίαν ἥρηκεν* (pag. 265.) veram scripturam *εὕρηκεν* Editor abiecit ut sensu vacuam reciperet. *Εἰληφέναι ὄνομα* et *ἐπωνυμίαν* Graece dicitur, *ᾑρηκέναι* non item.

Praepositio intercidit pag. 266. *ἑαυτοῦ μὲν οὖν καί τινος τῶν*

ἑταίρων οὕτω τι κτυπηθῆναι τὰ ὦτα ὁ Δάμις φησίν κτἑ. Scriptum erat *κκτυπηθῆναι*, id est *κατακτυπηθῆναι*, sed scriba oscitans *κτ* neglexit. *Κατακτυπεῖσθαι* in tali re usitatum esse multis exemplis constat. *Κτυπεῖσθαι τὰ ὦτα* dicitur is, cuius aures aliquo sonitu *feriuntur*, veluti p. 358: *τοῦ Δημητρίου κτυπεῖσθαι δοκοῦντος τὰ ὦτα ὑπὸ ἐννοίας ἱππέων*, quod dictum est similiter Homericis:

ἵππων μ' ὠκυπόδων ἀμφὶ κτύπος οὔατα βάλλει.

Contra *κατακτυπεῖσθαι* is dicitur cuius aures ingenti fragore ita obtunduntur ut nihil amplius audiat. Damis autem adeo perculsus est illo fragore *ὡς αὐτός γε ἀναζεῦξαι τοῦ τε Ἀπολλωνίου δεῖσθαι μὴ χωρεῖν πρόσω*, ubi *αὐτός τε ἀναζεῦξαι* necessario requiri vides.

Titus Iudaea domita Romam revertens quum vehementer cuperet Apollonium convenire (si Philostrato fides pag. 269.) *ἐδεῖτο αὐτοῦ ἐπ' Ἄργους ἥκειν καὶ περιβαλὼν ἥκοντα κτἑ.* quae vertit Olearius »*ut Argos veniret eum oravit.*" Mira locutio est *ἥκειν ἐπ' Ἄργους* pro *Argos venire.* Non minus est mirum quod Titus in ullo itinere non Athenas, sed Argos adierit. Sed expediet nos Olearius, qui *Ἄργος* oppidulum in Cilicia dici suspicatur, aut castellum in Cappadocia, *ἔρυμα ὑψηλὸν πρὸς τῷ Ταύρῳ.* Difficile est ad haec risum tenere. Apollonium ut Titus ad colloquium evocaverit in castellum in Tauri iugis positum! Sed quid cesso veram lectionem aperire? Nihil aliud latet in ΕΠΑΡΓΟΥϹ quam ΕϹΤΑΡϹΟΥϹ, *ἐδεῖτο αὐτοῦ ἐς Ταρσοὺς ἥκειν.* Titum in eo itinere Tarsos adiisse et in illa urbe cum Apollonio collocutum esse testem habemus unum tantum, sed ad Philostratum emendandum unum omnium certissimum, Philostratum ipsum pag. 272.

Apollonius Titum admonet p. 270. ut patri sit dicto audiens, deinde addit: *ἐγὼ δέ σοι καὶ Δημήτριον ξυστήσω τὸν ἐμὸν ἑταῖρον —, ἔστι γὰρ τοῦ Κυνικοῦ κράτους.* Titus primum *δυσχερῶς τὸν Κύνα ἤκουσεν*, sed admonitus ab Apollonio loci Homerici, ubi *duo canes* Telemachum dicuntur in concionem comitari, novo magistro acquiescit, cui scripta epistola commendatur, quae legitur pag. 271. Ostendit hic quoque locus quam nihil Philostrato credi possit. Demetrius iste a Vespa-

siano propter maledicentiam et contumaciam in insulam deportatus est. Nihil erat istis Cynicis illo tempore petulantius: *ἄν τις τὸν πώγωνα καθῇ καὶ τὰς ὀφρύας ἀνασπάσῃ τό τε τριβώνιον ἀναβάληται καὶ ἀνυπόδητος βαδίσῃ, σοφὸς εὐθὺς ἀνδρεῖος δίκαιός φησιν εἶναι καὶ πνεῖ ἐφ' ἑαυτοῦ* (L. *ἑαυτῷ*) *μέγα κἂν τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο μήτε γράμματα μήτε νεῖν ἐπίςηται.* Muciani haec verba sunt apud ipsum Vespasianum Cynicos criminantis in Excerptis Dionis Cassii 66, 13. Itaque omnes Urbe pulsi, Demetrius caeteris etiam nequior in insulam deportari iussus, teste Dione l. l. Audi nunc Suetonium in Vespasiano cap. 13, »*Demetrium Cynicum post damnationem neque assurgere neque salutare se dignantem oblatrantem etiam nescio quid satis habuit* Canem *appellare.*" Dione auctore h. l. *τῷ Δημητρίῳ ἐκέλευσε λεχθῆναι ὅτι· Σὺ μὲν πάντα ποιεῖς ἵνα σε ἀποκτείνω, ἐγὼ δὲ κύνα ὑλακτοῦντα οὐ φονεύω.* Istumne tu hominem etiam alio nomine circa haec tempora pessime apud bonos audientem (vide Tacit. Histor. IV. 40.) Tito praeceptorem datum esse Philostrato credes? Non facies ubi in aliis multis levitatem hominis animadverteris. Unum ex his indicare satis habeo. Musonius Rufus »*Equestris ordinis, studium philosophiae et placita Stoicorum aemulatus*" (Tacit Histor. III. 81.) a Nerone Urbe submotus est. Nil deliquerat, sed Nero ei invidebat. »*Musonium Rufum claritudo nominis expulit*" teste Tacito Annal. XV. 71. Alia omnia narrat Philostratus p. 176. *Μουσώνιος ὁ Βαβυλώνιος ἀνὴρ Ἀπολλωνίου μόνου δεύτερος ἐδέθη ἐπὶ σοφίᾳ*, inquit. Corruptum est *ὁ βαβυλώνιος*. Musonium Rufum dicit, qui erat *Tusci generis* (Tacit. Ann. XIV. 59.) *Τυρρηνὸς πόλεως Βουλσινίου* (Suidas v. *Μουσώνιος*). Eundem in carcerem Romae coniectum memorat p. 187. Difficile est ad excogitandum quomodo Musonius simul Roma pulsus et Romae in custodia publica esse potuerit. Sed non est satis. Musonium vidit Demetrius Cynicus in Isthmo *δεδεμένον τε καὶ κεκελευσμένον ὀρύττειν* et nescio quid inter fodiendum philosophantem, teste Philostrato p. 202. Eandem fabulam recoquit in Nerone p. 337, ubi Musonii manu Isthmum perfodi coeptum mentitur. Quod si cui videtur credibile, equitem Romanum, nobilissimum

philosophum, ab exilio retractum esse ut catenatus Isthmum foderet, non equidem invideo, miror magis. Etiam aliud quid de Musonio memoriae prodidit Philostratus pag. 297. ex quo apparet quid eius testimonio sit tribuendum. Musonius in insulam deportatus est. » (Nero) Μουσώνιον τὸν Τυρρηνὸν πολλὰ τῇ ἀρχῇ ἐναντιωθέντα τῇ νήσῳ ξυνέσχεν, ᾗ ὄνομα Γύαρα. Haec Aelianus, praefectus praetorio, Domitiano narrans inducitur, additurque fabula de Graecis qui *omnes* olim ad Musonium visendum Gyara confluxerint, nunc ad spectandum fontem a Musonio repertum in insula asperrima et aquis destituta. De Musonio Rufo haec dici certum est quia eum *Tusci generis* (τὸν Τυρρηνόν) appellat. Sed Musonius nil nisi *Urbe motus* est, *relegatus* est, non *in insulam deportatus*, nedum in illam asperrimam, quo scelerati ac facinorosi homines deportabantur. Deinde falsissimum est Musonium πολλὰ τῇ Νέρωνος ἀρχῇ ἐναντιωθῆναι: *claritudo nominis* eum expulit et Principis livor. Statim post Neronis caedem rediit in Urbem et in tanto honore a Vespasiano habitus est ut quum philosophi omnes ab Urbe submoverentur Musonius solus exciperetur, Dione Cassio teste 66, 13: πάντας τοὺς φιλοσόφους ὁ Οὐεσπασιανὸς πλὴν τοῦ Μουσωνίου ἐκ τῆς Ῥώμης ἐξέβαλεν: quod qua virtute meruerit colliges ex Taciti Histor. IV. 40. Praeterea quam absurdum est credere Graecos omnes ad Musonium conveniendum navigasse Gyara, τοὺς Ἕλληνας κατὰ ξυνουσίαν αὐτοῦ ἐσπλεῖν πάντας. Nae ille parum illorum temporum Graecos novit aut Romanae custodiae rationem, qui inducere in animum possit Graecorum agmina ad Tuscum exsulem visendum Gyara adiisse iisque per custodes copiam factam esse ut cum illo arbitratu suo agerent. Veriora ex melioribus testibus cognoscere licet. Vespasianus philosophos omnes praeter Musonium ex Urbe relegavit, duos nequissimos in insulas deportavit, Demetrium Cynicum et Hostilium. Domitianus crudelissime in philosophos saeviit: multos *occidit*, caeteros *relegavit*. Dio Cassius 67, 13: ἄλλοι ἐκ τῆς αὐτῆς ταύτης τῆς κατὰ τὴν φιλοσοφίαν αἰτίας συχνοὶ διώλοντο, καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ἐξηλάθησαν αὖθις ἐκ τῆς Ῥώμης. *Iterum* expulsos scribit quia Vespasianus expulerat prior. Audi de illis temporibus scribentem Plinium in Epist. III. 11. »*Septem ami-*

cis meis aut occisis *aut* relegatis *tot circa me iactis fulminibus quasi ambustus mihi quoque impendere idem exitium augurabar.*" Sed docebit idem Plinius relegatos philosophos Urbe tantum cedere coactos: et etiam in suburbano consistere potuisse. In eadem epistola de Artemidoro, Musonii Rufi genero scribens: »*Equidem*, inquit, »*cum essent philosophi* ab Urbe submoti, *fui apud illum* in suburbano, *et*, *quo notabilius hoc periculosiusque esset*, *fui Praetor.*" Ex eadem epistola constat Artemidorum maximis virtutibus meruisse »*ut a C. Musonio ex omnibus omnium ordinum assectatoribus gener assumeretur.*" Hunc virum, cuius affinitatem omnium ordinum assectatores expetivissent, quem insontem ab invido principe ex Urbe submotum constet, credesne in insulam Gyarum *immitem et sine cultu hominum* (Tacit. Annal. III. 69.) esse deportatum, et inde mox extractum vinctum Isthmum perfodere coactum esse, neque de ea re quemquam praeter Philostratum inaudivisse? Eadem opera credere poteris arborem esse locutam p. 239. *προσεῖπε μὲν αὐτὸν τὸ δένδρον. ἡ φωνὴ δὲ ἦν ἔναρθρος καὶ θῆλυς*, et quidquid Philostratus mendax audet in historia.

Caeterum ex ipso Philostrato apparet suo arbitratu per Italiam vagatos esse philosophos, quos Domitianus ex Urbe submovisset. Demetrius (p. 286), qui Roma Puteolos cesserat, *ἐδόκει θαρσαλεώτατος τῶν φιλοσόφων ἐπεὶ μὴ πολὺ ἀπὸ τῆς Ῥώμης διῃτᾶτο.* Quid dixisset de Artemidoro, qui *in suburbanum* habitatum concesserat? Sed Demetrius etiam proxime Urbem accedebat: nam cum Telesino *potasse* se nuperrime *Antii* Apollonio narrat p. 356. quod sine capitis periculo fecisse hominem crediderim.

Professus Philostratus (pag. 273.) se omissis levioribus ac minutioribus *τὰ σπουδαιότερα καὶ ὁπόσα μνήμης ἀξιώτερα* relaturum (sic enim, *ἀξιώτερα*, emendandum esse censeo pro vulgata lectione *ἀξιώσεται*) statim refert nonnulla quae sine exemplo futilia ac vana sunt, ex quibus unum *γεύματος χάριν* apponam iis qui Apollonii vitam nondum legerunt. Fuisse illis temporibus narrat Sardibus qui contenderent *ὡς πρεσβύτερα τῆς γῆς εἴη τὰ δένδρα.* Recte Tullius: *Nihil tam absurde dici potest quod non dicatur ab aliquo philosophorum*, de Divinat. II. 58. Aristophani haec erant relinquenda facetissime *Αἰσώπου*

τι γελοῖον enarranti in Avibus vs. 474. Refutavit illam opinionem Apollonius διδάσκων ὅτι μηδ' ἂν γένοιτό τι τοῦ ἐν ᾧ φύεται μὴ ὄντος. Erat hercle operae pretium haec in litteras mittere et memoriae prodere eum, qui praefatus sit se *graviora* tantum et *memoratu digniora* scripturum. Atque haec traduntur de illo viro qui quaesitam meritis superbiam sumens de se ipse confidenter praedicat p. 292: ἐγὼ δὲ γιγνώσκω πλεῖστα ἀνθρώπων ἅτε εἰδὼς πάντα, quod non est valde mirandum in illo, qui omnes omnium hominum linguas intelligebat quamquam nullam umquam didicisset. Hoc quoque diserto ipsius testimonio constat pag. 25. ἐγὼ δὲ τῶν φωνῶν τῶν Βαρβάρων πασῶν ξυνίημι μαθὼν μηδεμίαν. Vivunt etiamnunc viri admirabiles qui linguas quas numquam didicerunt tamen intelligere se profitentur, quales sunt qui Tabulas Eugubinas et Etruscas Inscriptiones interpretantur, sed facile omnibus palmam praeripit Apollonius ἅτε εἰδὼς πάντα.

Corrupit bonam lectionem Codex Parisinus, cui Editor nimium tribuit, p. 275. τοῦ δὲ πέρυσι μὲν ἐωνῆσθαι τὸν ἀγρὸν πεντακισχιλίων [δὲ] καὶ μυρίων φήσαντος, οὔπω δ' ἐκπεπονηκέναι τι, nam quod loci sententia et compositio respuit δέ ex solo Parisino receptum sine mora expungendum est.

Duplex vitium pag. 277. inquinat verba ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν (Ixion) τροχῷ εἰκασμένος δι' οὐρανοῦ κνάμπτεται, recepta enim Bentleii emendatione ἡκισμένος revoca elapsam praepositionem ἐν τροχῷ et exime labialem, quam scribae de more in κνάμπτεται inseruerunt. Κνάπτω Graecum est, non κνάμπτω. Idem vitium recurrit in eadem re p. 289. εἴ τις, ὥσπερ φασὶ τὸν Ἰξίονα, μετέωρος ἐπὶ τροχῷ κνάμπτοιτο, imo vero κνάπτοιτο.

Importuna copula sententiam loci impedit p. 280. »*Phyton Rheginus patria pulsus*, inquit, *ad Dionysium confugit*, μειζόνων δὲ ἀξιωθεὶς ἢ τὸν φυγόντα εἰκὸς ξυνῆκε μὲν τοῦ τυράννου [καὶ] ὅτι τοῦ Ῥηγίου ἐρῴη, Ῥηγίνοις δ' ἐπιστέλλων ταῦτα ἥλω κτέ. Poterat dicere ξυνῆκε μὲν ὅτι τοῦ Ῥηγίου ἐρῴη ὁ τύραννος, sed maluit exquisitius et Veterum more haec formare et ita dixit: ξυνῆκε τοῦ τυράννου ὅτι ἐρῴη. Perdidit omnia levis Graeculus qui καὶ stulte inseruit. Praeterea pro φυγόντα restitue φεύγοντα. Saepe scribae *exsules*, quos Graeci φεύγοντας appellant, φυγόντας solent dicere errore manifesto. Recte

habet perfectum οἱ ἐκπεπτωκότες, sed aoristo in ea re locus nullus est.

Apollonio narrat p. 289. Demetrius ὁ κύων, qui metu mortis urbe Roma cesserat, quod genus mortis philosophum deceat. Nempe illo auctore φιλοσοφίᾳ προσήκει ἢ πόλιν ἐλευθεροῦντα ἀποθανεῖν ἢ γονεῦσι τοῖς ἑαυτοῦ καὶ παισὶ καὶ ἀδελφοῖς καὶ τῇ ἄλλῃ ξυγγενείᾳ ἀμύνοντα ἢ ὑπὲρ φίλων ἀγωνιζόμενον, οἳ ξυγγενείας αἱρετώτεροι σοφοῖς ἀνδράσιν ἢ οἱ ἠμπολημένοι ἐξ ἔρωτος. Ultima verba sic interpretatur Kayserus, ut τῶν supplendum et τὰ παιδικά intelligenda esse dicat. Sic igitur ὁ κύων dixerit *sapienti viro amicos esse potiores quam cognatos* vel amasios *suos*. Haec vero praeclara sunt et summis philosophis digna *pro amicis* potius quam *pro amasiis* mortem oppetere oportere! Sed nihil horum ex Graecis verbis extundi potest. Οἱ ἠμπολημένοι ἐξ ἔρωτος fastu Stoico et Cynico contemtim appellantur *liberi* ex dilecta coniuge suscepti, quasi dicas *ex amore quaesiti;* ut loquuntur isti, qui aut insanientis sapientiae placito aut absurdae superstitionis errore omnem humanitatis sensum exuerunt et neque ipsi uxorem ac liberos habere curant neque ab aliis illa carissima pignora eximie amari aut intelligunt aut probant. Quod in Italia hodie fanatici sacrificuli sentiunt ac palam profitentur, idem olim immundi Cynici sentiebant et proloquebantur. Itaque expuncto ξυγγενείας (quod in aliis libris ξυγγενεία scribitur) Demetrium ita dixisse arbitror: ὑπὲρ φίλων ἀγωνιζόμενον, οἳ αἱρετώτεροι σοφοῖς ἀνδράσιν ἢ οἱ ἠμπολημένοι ἐξ ἔρωτος. Hanc igitur sententiam coelibes et orbi admirentur. Caeteri omnes Euripidea probabimus quae leguntur p. 66:

πᾶσι δ' ἀνθρώποις ἄρ' ἦν | ψυχὴ τέκνα,

et Apollonio assentiemur ὅτι πολλῷ ἂν σοφώτερον καὶ ἀληθέστερον εἶχεν εἰ περὶ πάντων ζῴων ὕμνητο·

πᾶσι δὲ ζῴοις ἄρ' ἦν | ψυχὴ τέκνα.

Idem igitur iure statuit p. 291. τὸ ὑπὲρ ξυγγενείας ἀποθνήσκειν ἢ φίλων ἢ παίδων φύσις ὥρισεν, non παιδικῶν, quae sententia ab Apollonii vita et ingenio et moribus prorsus abhorret.

Ἄν excidit p. 292. ἐγὼ γὰρ — κινδυνεύω οὐδέν, οὐδ' ἀποθάνοιμι ὑπὸ τῆς τυραννίδος, ubi Kayserus ἀποθάνοιμ' ἂν coniecit,

sed non is est particulae in oratione soluta locus. Repone οὐδ' ἂν ἀποθάνοιμι. Notum est, qui errores in hac vocula committi soleant. Frequentissimus error est ut plane omittatur ac sine vestigio pereat, ut p. 132: καὶ γὰρ κέρδος εἴη μήτε πιςεύειν μήτε ἀπιςεῖν πᾶσιν. Supple καὶ γὰρ ἂν κέρδος εἴη, solent enim γὰρ ἂν coniungi et saepe γάρ pro γὰρ ἂν in libris est, etiam apud poëtas iugulato metro. Alterum exemplum est p. 260. ubi satius fuisse Spartae disserit philosophus unum iuvenem immolari quam omnes flagris caedi: τουτὶ γὰρ, inquit, τὴν Σπάρτην εὐψυχοτέρους ἐδείκνυε, imo vero τουτὶ γὰρ ἂν: praeterea requiro εὐψυχοτέραν οὖσαν ἐδείκνυε. Bis syllabae αν compendiolum neglectum esse suspicor potius quam Philostratum quamquam mirificis ἀσυνταξίαις (ut appellant) uti solitum sic balbutire potuisse. Aliud mendi genus et ipsum tralaticium inquinat locum pag. 72: οὐ γὰρ ἂν πρὸς τὴν Ἰνδικὴν πᾶσαν π α ρ α τ ά ξ ε σ θ α ί ποτε αὐτόν, ubi παρατάξασθαι genuinum est. Ne Philostratus quidem ἂν cum *futuro* potuit coniungere.

Etiam in *vitis Sophistarum* locus est, ubi male γάρ pro γὰρ ἂν legitur p. 540: παραπλήσια δὲ τούτοις καὶ περὶ τῶν σοφιςῶν ᾤετο, παριππεῦσαι γὰρ (ἂν) καὶ τὰς ἐκείνων γλώττας ὁπότε μελετῴη. Vides ἂν salva loci sententia abesse non posse.

Diversi generis mendum latet in *vit. Apollon.* p. 91: ἄριςα δ' ἄν μοι δικάσαι δόξεις ὧδε ἐνθυμηθείς κτέ. ubi δοκεῖς emendandum est: *ego te sic optime* iudicaturum esse *arbitror*, inquit, non *arbitrabor*. Non intellexit nescio quis δικάσαι ἂν in talibus *futuri* notionem habere, ideoque δοκεῖς in futurum refinxit.

Ipsius Philostrati vitium esse arbitror quod legitur p. 294. ῥᾷον γὰρ ἐν οὐκ εἰδόσι λ ή σ ῃ, nam λήσεις dare debuerat, sed secutus vitiosam vulgi συνήθειαν erravit, ut in multis aliis, de quibus alio loco dicam. Ambiguum saepe est in talibus utrum scribae an scriptoris vitium teneas, ut in vicinia p. 295. ἣν δ' ἐς φαῦλα ὀ λ ι σ θ ή σ ῃ ἡ τοῦ νοῦ ςάσις. Veteres ὤλισθον dicebant, non ὠλίσθησα, quemadmodum ὠσφρόμην non ὠσφρησάμην, sed sequiores, qui pessime ὀλισθαίνω dicebant pro ὀλισθάνω, aoristi forma ὠλίσθησα saepissime utuntur. Fieri potest ut Sophista ipse erraverit cum popularibus et aequalibus omnibus, fortasse tamen sine culpa est, ut recte scri-

psit p. 142. *παῖς ὤλισθεν ἀπάγων πυροὺς ἐν σκάφῃ*, ubi *ὠλίσθησεν* ex uno Codice affertur, quod cui debeatur manifestum est. Credibile igitur est dedisse Sophistam ΟΛΙΣΘΗΙΗΤΟΥΝΟΥΣΤΑΣΙΣ *ὀλίσθῃ ἡ τοῦ νοῦ ϛάσις*, sed scribam Graeculum, quem et alibi I adscriptum fefellit, ad vulgi consuetudem delapsum scripsisse *ὀλισθήσῃ*. Nusquam ineptius in I adscripto peccatum est quam in *vitis Sophistarum* pag. 591. ubi edebatur ex libris *Ἀκύλας ὁ ἐκ τῆς ἑώλου Γαλατίας*. Lepidus est Olearius serio scribens *ἑώλου* esse *Orientalis*, et ex Hesychio apponens *Ἕωλον: ἀνατολικόν, ὀρθρινόν*. Dudum emendatum est *τῆς ἑῴου Γαλατίας*. Philostratus nonnumquam *τοὺς ἑσπερίους Γαλάτας* commemorat et pag. 282. *ἀποδρᾶναι εἰς τὴν Κελτῶν ἑσπέραν* dixit pro *εἰς τοὺς ἑσπερίους Γαλάτας*, nam *Κελτοί* et *Γαλάται* promiscue appellabantur. Hesychius, qui *ἕωλον* et *ἑῷον* stulte confudit, nihilo est librariis et Oleario sollertior.

Codex, qui Kaysero visus est optimus, pessimam lectionem et alibi obtulit et pag. 300: *γιγνώσκω γὰρ ὅτι μηδὲ τὸ τῶν ἱερῶν αἷμα ἀνέχῃ*, nam sine controversia verum est *τῶν ἱερείων victimarum*, ut est in aliis et vel invitis libris omnibus erat restituendum. Quam saepe *ἱερά* et *ἱερεῖα* confusa sint ostendimus ad Xenophontem.

Petulanter illudit Apollonio (pag. 301.) tribunus militum, qui ei exprobrat quod se Ephesi ab hominibus *adorari* passus sit. *Καὶ τίς, εἶπεν, ὁ προσκυνήσας με; Ἐγώ, ἔφη, ἐν Ἐφέσῳ παῖς ἔτι ὢν ὁπότε ἡμᾶς ἰάσω τοῦ λοιμοῦ.* Cui Apollonius: *καλῶς ποιῶν αὐτός γε σὺ καὶ ἡ σωθεῖσα Ἔφεσος πόλις.* Recte ille quidem respondit, sed *αὐτός τε σὺ καὶ ἡ σωθεῖσα πόλις* dixit. Scriba TE in *γε* depravavit et magistellus de suo *Ἔφεσος* apposuit. Scire pervelim an sint qui in verbis *ἡ σωθεῖσα Ἔφεσος πόλις* interpolationem non sentiant. Multa vidi additamenta insulsa et puerilia, nullum ferme vidi insulsius quam hoc est. Post pauca ubi retulit quam petulanter miles philosopho illuserit ita pergit: *ἔλεγε δὲ ταῦτα μασώμενός τε καὶ ξυγγελῶν*, videtur *μασᾶσθαι* et *διαμασᾶσθαι* poni pro *τωθάζειν, διατωθάζειν*, quod quomodo fieri potuerit non assequor, sed fieri id apud Philostratum video, ut *in vitis Sophistarum* pag. 483. sed *ξυγγελῶν* sanum non est. Apollonius certe non

ridebat, sed οὐκ ἀκηκοότι ὅμοιος διελέγετο πρὸς τὸν Δάμιν, et nemo potest solus συγγελᾶν. Suspicor ἐγγελῶν genuinum esse quod quum proclivi errore in συγγελῶν abiisset a male sedulo correctore ad Philostrati consuetudinem accommodatum est.

Etiam alibi vidi ἐν eadem de causa in ξύν abiisse. Editur pag. 263: οὐχ οὗτος Ἀριστείδης ἐκεῖνος, ὅν φατε ὑμεῖς — ξυμμέτρους τε τοὺς φόρους τάξαι καὶ ξὺν τῷ αὐτῷ ἐπανελθεῖν τρίβωνι; Aristides rediit ἐν τῷ αὐτῷ τρίβωνι. Dicitur enim Graece ἐν ἱματίῳ, ἐν χλανίδι, ἐν χλαμύδι, ἐν τρίβωνι et sic de omnibus, quibus quis *indutus* est. Potest de his ἔχων quoque dici, sed σύν in talibus ridiculum est.

Apollonius ut in carcere otium falleret cum reliquis captivis coepit philosophari (pag. 301), τί γὰρ ἂν ἄλλο πράττοι τις, inquit, τὸν χρόνον τοῦτον, ὃν διαλέξεταί μοι ὁ τύραννος; Facile apparet eum non hoc dixisse, sed *usque ad* id tempus itaque ἐς intercidit, (ἐς) τὸν χρόνον τοῦτον κτἑ.

Imitatus erat Philostratus sedulo Platonis et Atticorum dicendi genus pag. 302. sed scribae id corruperunt. Editur: ξυνίης οὖν, ὦ Δάμι, ὅτι τετύφωται; [ξυνίημι] τί δ' οὐ μέλλω; εἶπεν. Expunge ξυνίημι. Venustius et Ἀττικώτερον assensio significatur verbis τί δ' οὐ μέλλω; quibuscum ξυνίημι nullo pacto coniungi potuit, sed sciolus aliquis vulgarem assentiendi modum adscripsit. Num tu putas apud Platonem Rep. VIII. p. 566. c. ὁ δὲ δὴ προστάτης ἐκεῖνος — ἕστηκεν ἐν τῷ δίφρῳ τῆς πόλεως; τί δ' οὐ μέλλει; iterari potuisse ἕστηκεν. τί δ' οὐ μέλλει; Praeterea scribe ξυνιεῖς οὖν pro ξυνίης. Usitata sunt τιθεῖς, ἐτίθεις, ἐτίθει et ἱεῖς, ἵεις (ἀφίεις, ξυνίεις), ἵει (ἀφίει, ξυνίει), non τίθης, ἐτίθης cet. cuius rei multa sunt indicia etiam in Philostrati Codicibus, veluti pag. 316. ξυνίης τοῦ Πύθωνος τούτου; ubi in aliis est ξυνίεις, quod non erat abiiciendum sed correcto accentu ξυνιεῖς recipiendum.

Constans dicendi usus praepositionem excidisse arguit pag. 303: τίς οὕτω βαρὺς ὡς ἀφελέσθαι σε νόμου σχήματι τὰ κτηθέντα σοι κατὰ νόμους; Fugitivas litteras sic retrahe: ὡς ἀφελέσθαι σε (ἐν) νόμου σχήματι. Graece enim dicitur ἐν σχήματι, ἐν πατρὸς σχήματι cet., ut in ἐν μοίρᾳ, ἐν τάξει et sim., in quibus omnibus praepositio omitti non potest.

Inepte abundat καί p. 303. in verbis: δοκεῖτε γάρ μοι προα-

ποκτιννύντες αὐτοὺς τοῦ καταψηφισθέντος ἂν ὑμῶν, ὡς οἴεσθε, θανάτου [*καὶ*] *θαρρεῖν μὲν ἃ δέδιτε δεδιέναι δ' ἃ θαρρεῖτε.* Quicumque haec verba attente legerit importunum *καί* expungendum esse sentiet et sic demum orationem apte et commode decurrere.

Consolatur Apollonius (pag. 306.) reos in carcere et in ea re utitur argumentis tam subtilibus et mirificis, ut difficile sit ex illis non oblectamentum animo capere et suaviter ridere philosophum, qui (ut verbis Aristophaneis utar)

τὸν ἐγκέφαλον ὥσπερ σεσεῖσθαί μοι δοκεῖ.

Magno hiatu ita pollicetur: *ἀλλ' ἔγωγε τὴν ἀνθρωπείαν εἰδὼς φύσιν ἀναδιδάξω λόγον ὑμᾶς οὐδὲν ἀπεοικότα τοῖς τῶν ἰατρῶν σιτίοις, καὶ γὰρ ἰσχὺν ἐντίθησι καὶ ἀποθανεῖν οὐκ ἐάσει.* Ridiculo mendo haec laborant, sed certis indiciis tenemus fraudem manifestam. Nempe Demosthenis haec verba sunt, quae quamquam notissima sunt et olim decantata et multorum imitatione celebrata tamen nescio quomodo Interpretibus latuerunt. Leguntur in Olynthiaca III. pag. 37, 24: *ἴσως ἂν — τῶν τοιούτων λημμάτων ἀπαλλαγείητε ἃ τοῖς* [*ἀσθενοῦσι*] *παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίοις διδομένοις ἔοικε. καὶ γὰρ ἐκεῖνα οὔτ' ἰσχὺν ἐντίθησιν οὔτ' ἀποθνήσκειν ἐᾷ.* Diximus aliquid de illo loco in *Variis Lectt.* p. 328. ubi *ἀσθενοῦσιν* a sciolo adiectum esse ostendimus. Tam nobilis locus non fugit auctorem brevium in Philostratum scholiorum, qui annotavit: *Δημοσθένους ἐξ ἀντιθέσεως.* Quae quid sibi vellent non intelligens Kayserus apposuit (?). Res est perspicua. Apud Demosthenem *contrarium* dici admonet. Ad hanc lucem facile est duplex vitium in Philostrateis deprehendere. Pro *οὐδὲν ἀπεοικότα τοῖς τῶν ἰατρῶν σιτίοις* requiritur plane contrarium *οὐδὲν ἐοικότα*, ut opinor. Et est illud ipsum *ἐοικότα* in libris optimis. Alterum mendum inest in *ἰσχὺν ἐντίθησι*, praesens enim ex Demosthenis loco invectum est. Sententia clamat *futurum* esse necessarium, ut statim sine mendo evasit *ἐάσει.* Corrige igitur: *καὶ γὰρ ἰσχὺν ἐνθήσει καὶ ἀποθανεῖν οὐκ ἐάσει.*

Elegans et Attica loquendi forma periit pag. 312. ubi Domitianus ad Apollonium ita dicit: *μὴ ἄπαγε ἐς Ἰνδοὺς ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ φιλτάτου σοι Νερούα — λέγε.* Cui ille: *ἀπολογῶμαι ὑπὲρ αὐτοῦ τι ἢ .... Μὴ ἀπολογοῦ, εἶπεν.* Nihil in his omis-

sum est nec plura dicturum interpellavit Princeps sed librarii turbarunt. Saepe ostendimus etiam in Philostrateis H et TI inter se a scribis confundi. Etiam hoc loco sedem inter se permutarunt. Sanabis locum transponendo: ἀπολογῶμαι ὑπὲρ αὐτοῦ ἢ τί; Ex multis Atticorum exemplis unum apponam ex Aristophanis Avibus vs. 464:

δειπνήσειν μέλλομεν ἢ τί;

Male transposita sunt (pag. 312.) verba Domitiani ad Apollonium »*Noli Nervam defendere*, inquit, ἀδικῶν γὰρ εἴληπται, ἀλλ' οὐχ ὡς αὐτὸς ἀδικεῖς ξυνειδὼς ἐκείνῳ τοιαῦτα τοῦτό με ἀναδίδασκε. Res ipsa clamat legendum esse: ἀλλ' ὡς αὐτὸς οὐκ ἀδικεῖς.

Quod continuo sequitur ὁ μὲν δὴ βασιλεὺς ἀπορρήτων λαμπρῶν ἀκροάσασθαι ᾤετο, significat »*audivisse* se putabat." Itaque ἀκροάσεσθαι emenda vel potius a libris offerentibus accipe. Nihil esse illo mendo frequentius saepius admonuimus. Saepe barbaras formas procudunt scribae, veluti τεύξασθαι: pertinaciter tamen multi Editores perpetuum errorem fovent ac retinent.

Python Byzantinus p. 316. dicitur ἀγαθὸς ῥήτωρ τὸ κακὰ πείθειν, sed tu emenda τὰ κακὰ πείθειν. Δεινός et ἀγαθός cum infinitivis coniunguntur sine articulo: φαγεῖν δεινός, λαλεῖν ἄριστος, κρείττων βαδίζειν. Contra ἀγαθὰ est κακὰ in talibus habent articulum τὰ ἄριστα λέγειν et sim.

Vetus Attica locutio, qua Philostratus orationem tamquam gemma distinguere voluerat, a scribis vitiata est pag. 323. Interrogatus Apollonius: πόσῳ τὸν λόγον διαμετρήσεις ὕδατι; respondet: εἰ μὲν ὁπόσα ἀπαιτεῖ ἡ δίκη ξυγχωρεῖ μοι λέγειν, οὐκ ἂν φθάνοι διαμετρηθεὶς οὐδὲ ὁ Θύμβρις. Haec ita dicuntur quasi φθάνοι significaret ἀρκοίη, *sufficeret*, aut aliquid huiusmodi, et sic accepit Graeculus, cuius in Codice Parisino π haec legitur annotatiuncula: φθάνοι: ἐξαρκοῖ ἤγουν ἐξισωθείη. Commentus est iste novam et inauditam verbi φθάνειν significationem, quod eo est impudentius quum οὐκ ἂν φθάνοιμι, φθάνοις, φθάνοι cet. cum participio coniunctum sexcenties legatur et apud Atticos et apud omnes Atticorum imitatores. Significat semper et ubique idem, sed eam significationem intelligere est facilius quam verbis Latinis aut alius cuiuslibet

linguae plane referre. Dicitur de ea re quae *sine ulla mora* agenda sit, sed non illepida ὑπερβολῇ Graeci dicunt te quantumvis magna celeritate utaris tamen id quod agendum sit non sat cito agere posse, ut non sero sit. Sic apud Platonem legitur οὐκ ἂν φθάνοις περαίνων, λέγων, ἀκούων et sim. id est *quantocyus conclude rationem, dic, audi.* Incerti Comici senarius est apud Phot. in v.

οὐκ ἂν φθάνοιμι τὴν μάχαιραν παρακονῶν,

quantocyus mihi est acuendus gladius, ad verbum: *non possum sat cito gladium acuere*, et sic passim Veteres loquuntur omnes. In Aristophanis Avibus vs. 1017. quum dixisset Meton: *itaque proripiam me hinc*, respondet Pisthetaerus: νὴ Δί', ὡς οὐκ οἶδ' ἂν εἰ φθαίης ἔτι, *haud scio an id iam sat cito facere possis.* Interpolatum esse suspicor locum Herodoti VII. 162. οὐκ ἂν φθάνοιτε [τὴν ταχίστην] ὀπίσω ἀπαλλασσόμενοι, nam non aliunde quam ex interpretatione τὴν ταχίστην nasci potuit. Hoc enim Gelo dicit τὴν ταχίστην ἀπαλλάσσεσθε ὀπίσω, ὡς τάχιστα ἄπιτε. Hinc factum est ut οὐκ ἂν φθάνοι dicatur de re quae *primo quoque tempore, iamiam*, futura sit aut peragenda, ut in Demosthenis Timocratea p. 745, 4. εἰ μὴ τιμωρήσεσθε τούτους οὐκ ἂν φθάνοι τὸ πλῆθος τούτοις τοῖς θηρίοις δουλεῦον, id est αὐτίκα μάλα, παραχρῆμα, τὸ πλῆθος δουλεύσει. Sic οὐκ ἂν φθάνοιμι λέγων significat εὐθέως ἐρῶ, et οὐκ ἂν φθάνοιτε θνήσκοντες est παραυτίκα ἀποθανεῖσθε, et sic in caeteris. Itaque οὐκ ἂν φθάνοι διαμετρηθεὶς ὁ Θύμβρις significat ὁ Θύμβρις ὡς τάχιστα διαμετρηθήτω, sed additum οὐδέ nullo modo intelligi potest aut reliquis aptari. In οὐδέ una litterula abundat. Dixerat philosophorum omnium arrogantissimus: οὐκ ἂν φθάνοι διαμετρηθεὶς ὅδε ὁ Θύμβρις, praeterfluentem Tiberim digito monstrans. Caeterum notabilis locus est ad cognoscendum morem Romanorum, quo ei, qui causam dicturus sit, conceditur aquae modum constituere et tantum aquae postulare quantum ipsi videretur esse satis. Plinius Epist. II. 2. 7: »*Equidem quoties iudico quantum quis plurimum postulat aquae do. Etenim temerarium existimo — tempus negotio finire cuius modum ignores.*" Hinc igitur ex Apollonio quaeritur: πόσῳ τὸν λόγον διαμετρήσεις ὕδατι; et respondit id quod emendavimus.

Duobus aliis locis in *vita Apollonii* Philostratus eodem genere loquendi usus est: pag. 201. *ὄρη πολλαχοῦ τῆς γῆς ἔμπυρα καὶ οὐκ ἂν φθάνοιμεν ἐπιφημίζοντες αὐτοῖς γίγαντας καὶ Ἡφαίςους*, et pag. 260: *εἰ γὰρ παλαιὰ νόμιμα — πικρῶς ἐξετάζοιμεν — οὐκ ἂν φθάνοιμεν συκοφαντοῦντες πάντα*, quae significant *αὐτίκα μάλα γίγαντας αὐτοῖς ἐπιφημιςέον* et *παραχρῆμα πάντα ἡμῖν συκοφαντητέον*.

Vidi nonnumquam futurum *ἐρῶ* apud Demosthenem et alios in praesens *λέγω* a scribis mutatum. Idem factum est p. 325. in verbis: *εἰ δὲ βούλει λέγω καὶ λοιμῶν αἰτίας*. Quod quisque in tali re dicit *si vis dicam*, non *dico*, Sophistae reddendum: *εἰ δὲ βούλει ἐρῶ κτέ*.

Vera est et recipienda Kayseri coniectura p. 327. in verbis *οὐκ ἀγνοῶ — ὅτι διαβάλλουσιν αὐτὸν οἱ τὰς βωμολόχους ἰδέας ἐπαινοῦντες*, corrigentis *ὅτι διαβαλοῦσιν*. Rem certam praestat quod post pauca sequitur: *τοιόσδε ὁ λόγος δόξει τοῖς γε μὴ μαλακῶς ἀκροασομένοις ἐμοῦ τε καὶ τοῦ ἀνδρός*, ubi mihi quidem *ἀκροασαμένοις* prorsus videtur necessarium. Philostratus Apollonii orationem nemini adhuc lectam e Damidis commentariis primus in lucem protulit et ita dicit: »non nescire se *fore* qui eam reprehendant." Quomodo, quaeso, dicere iam tum potuit: »*esse* quibus ea oratio minus placeat."

Mendose editur p. 335. *κατὰ χρόνους —, ἐς οὓς μαχιμώτατα αὐτῶν εἶχον*, emendandum est ex perpetua Philostrati consuetudine *κατὰ τοὺς χρόνους —, οὓς κτέ*. Exempla passim apud eum obvia. Paulo ante legitur p. 333: *ἐγένετο κατὰ τοὺς χρόνους, οὓς ὑπὲρ τῆς Ἑλένης ἡ Τροία ἐμάχετο*.

Reperta vera lectio est sed inconsulto abiecta p. 337. *Lycurgum Apollo Pythius deum appellavit*, inquit, *καὶ οὐδεὶς ἐπὶ τὸν Λυκοῦργον ἀγὼν ἢ κίνδυνος ἐκ τούτων ὡς ἀθανατίζοντα*. Verum est *ὡς ἀθανατιῶντα*, id est *γλιχόμενον τοῦ ἀθάνατον εἶναι*. Certa analogia verbum peperit omnibus Graece intelligentibus perspicuum. Praeterea excidit aliquid unde *ἐπὶ τὸν Λυκοῦργον* pendebat. Supple *ἀγὼν (ἧκεν) ἢ κίνδυνος*. Vicinae litterae HKIN praecedens HKEN absorbserunt. Adscribo, quia simillimus est, locum ex eadem oratione p. 327. *κινδύνου δὲ ἐφ' ἑκάτερον ἡμῶν οὕτω χαλεποῦ ἥκοντος*.

Iuvat eadem medicina sanare fragmentum Cratini *ἐν Θρᾴτ-*

ταις apud Scholiast. ad Eurip. Hecubam vs. 821. ubi in Veneto Codice sic scriptum esse vidi: πανὶ κακὸν δεῦρο μαςεύων τινα. Ex iis quae sequuntur apparet haec de aliquo simulacro dici quod nescio quis amissum quaerebat. Itaque emendaverim:

Πανίσκον (ἧκον) δεῦρο μαςεύων τινά.

Mendum est p. 340. in verbis: οὐδ' ἐν Θετταλίᾳ — οὗ τὰ γύναια κακῶς ἤκουσεν ἐπὶ τῇ τῆς Σελήνης ἕλξει, nam sententia imperfectum postulat κακῶς ἤκουεν. Male Philostratus in ea re nomine ἕλξις usus est. Veteres καθαιρεῖν et καθαίρεσις in ea re usurpare solent. Plato in Gorgia p. 513. A. τὰς τὴν σελήνην καθαιρούσας, τὰς Θετταλίδας. Aristophanes Nub. vs. 749.

γυναῖκα φαρμακίδ' εἰ πριάμενος Θετταλὴν
καθέλοιμι νύκτωρ τὴν σελήνην.

Unde olim *defectus* Solis et Lunae non ἐκλείψεις sed καθαιρέσεις appellabantur. Praeterea κατάγειν, κατασπᾶν, καθέλκειν τὴν σελήνην dicebant, ut Latine *coelo deducere lunam* et *deripere*, sed ἕλκειν et ἕλξις ab eius rei notione prorsus aliena sunt.

Acerbissime insectans Apollonius veterem amicum Euphratem p. 345. ἐντετύπωται δ' ἀεί, inquit, ταῖς τῶν δυνατῶν θύραις καὶ προσέςηκεν αὐταῖς πλείω καιρὸν ἢ οἱ θυρωροί. ἀπελήφθη δὲ καὶ ὑπὸ θυρωρῶν πολλάκις ὥσπερ τῶν κυνῶν οἱ λίχνοι, in his manifesto mendosum est ἀπελήφθη. Requiritur verbum quod et in ea re proprium est et simul odiosissimum: ἀπηλάθη δὲ καὶ ὑπὸ θυρωρῶν πολλάκις.

Reperit veram lectionem Kayserus p. 348. in verbis ἀγῶνας ἡτοίμαζον καὶ κατηγορίας ἐπ' ἄνδρας χρηςοὺς καὶ ἀπολεῖσθαι τοὺς οὐκ ἀδικοῦντας καὶ πεῖσαι τὸν βασιλέα, nihil enim aliud in ἀπολεῖσθαι latet quam ἀπολέσαι, quod Kayserus recipere debuerat. Ostendimus in Novis Lectt. ἀπολέσαι subinde in ἀπολέσθαι depravari. Scribae ἀπολέσθαι, ἀπολεῖσθαι et ἀπολογεῖσθαι iocularem in modum permiscere solent. In hoc ipso loco et alii libri et quem Editor nimis admiratur Parisinus exhibent ἀπολογεῖσθαι τοὺς οὐκ ἀδικοῦντας, stultissime, ut vides.

Admonet Domitianum Apollonius p. 352. illius temporis quum Capitolio a Vitellianis incenso ipse ad supplicium quae-

reretur (Tacit. Histor. III. 74.) καίτοι μειράκιον ἱκανῶς ἦσθα καὶ οὔπω οὗτος, inquit. In his οὗτος mihi suspectum est. Tres litterulas a vicinis absorbtas esse suspicor et emendandum καὶ οὔπω τοσοῦτος, quod cum admiratione dicitur. Domitianus interceptus in Urbe annos octodecim erat natus quum ex Capitolii incendio elapsus est. Callide admodum de ea re sic loquitur Apollonius quasi Vitellius summa ope Domitianum ad caedem quaesiverit et nihil habuerit antiquius quam ut illum in potestatem suam redigeret. Ἀπείληψο μὲν, inquit, ὑπὸ Βιτελλίου ἐνταῦθα, κατεπίμπρατο δ' ὁ νεὼς ὁ Διός, ὁ δ' εὖ κείσεσθαι τὸ ἑαυτοῦ ἔφασκεν εἰ μὴ διαφύγοις αὐτόν. Non sunt haec satis vera et subest adulatio quaedam. Elapsus est quidem Domitianus adolescens ex praesentissimo vitae periculo (Tacit. Histor. III. 74.) sed Vitellius ipse de eo violando ne cogitavit quidem. Et antea teste Tacito Histor. III. 59. »*ipse Vitellius respectu suarum necessitudinum nihil in Domitianum atrox parabat*" et nunc quid adolescentulo capto oppressoque profecisset? Sed callide recoctus ille Pythagoras, ut salvus ex illo iudicio abiret et ex delatorum calumniis expediret sese, vana specie ferociae immani tyranno blanditur et suppalpatur. Quo diligentius illam Apollonii orationem considero eamque cum Philostrati nugacissimi hominis commentis compono, eo magis mihi confirmatur id quod dudum suspicabar, genuinam hanc Apollonii orationem esse et in ipso iudicio habitam, sed Philostrati narrationem aut ab ipso aut a Damide aut a nescio quo impudenti mendacio esse fictam. Frontibus adversis concurrunt inter sese oratio, quam Philostratus ab Apollonio scriptam quidem sed non habitam esse asseverat pag. 326, et ea quae nullius iudicii Sophista in ea causa accidisse affirmat. Si quid Sophistae credimus, Apollonius, quum pauca principi interroganti respondisset, statim absolutus est. Ἀφίημί σε τῶν ἐγκλημάτων, Domitianus inquit. Quid Apollonius? Ut primum est absolutus minaci oratione tyrannum lacessit eique occinit Homericum:

οὐ γάρ με κτενέεις, ἐπεὶ οὔ τοι μόρσιμός εἰμι,

deinde repente *tenues dilapsus in auras* ex omnium oculis sublatus est, eodemque die Puteolis cum amicis de iudicio suo confabulatur p. 355. sed nemo mirabitur eum fessum labore

et via mox dormitum ivisse p. 357. Est autem operae pretium videre quo potissimum argumento philosophus (teste Philostrato) fuerit absolutus. Arguebatur vetere calumnia immolasse rure puerum ex Arcadia, ut ex eius extis palpitantibus futuros rerum eventus colligeret, Domitiani exitium imperiumque Nervae. Nihil erat illis temporibus huiusmodi crimine exitiosius. De ea re insidiose a Domitiano interrogatus his verbis: *εἰπέ μοι, προελθὼν τῆς οἰκίας τῇ δεῖνι ἡμέρᾳ καὶ εἰς ἀγρὸν πορευθεὶς τίνι ἔθυσω τὸν παῖδα;* respondet: *εὐφήμει. εἰ μὲν γὰρ προῆλθον τῆς οἰκίας ἐγενόμην ἐν ἀγρῷ, εἰ δὲ τοῦτο καὶ ἔθυσα, εἰ δὲ ἔθυσα καὶ ἔφαγον. λεγόντων δὲ ταῦτα οἱ πιστεως ἄξιοι.* Ad haec ingens coronae plausus tollitur et maior (ut Philostrato videtur) quam pro maiestate loci. Princeps ubi verba rei auditorum veluti testimoniis probari videt et ipse *responsi prudentia commotus* sine mora hominem absolvit. Quid igitur dixerat quod omnes tanto opere commovit? An ea quae modo descripsimus? Sed tam ambigua sunt et obscura, ut intelligi non possint, et quis plaudit iis quae non intelligit? Suspicor partem sententiae propter *ὁμοιοτέλευτον* excidisse in hunc fere modum supplendam: *καὶ ἔφαγον. (ἐγὼ δὲ οὐ προῆλθον τῆς οἰκίας. οὐκοῦν οὔτε ἐν ἀγρῷ ἐγενόμην οὔτε ἔθυσα οὔτε ἔφαγον.) λεγόντων δὲ ταῦτα κτέ.* Deinde testes produxit et sic omni crimine est absolutus. Tum vero liberatus omni periculo petulanter Domitianum insectatur, sed continuo dilapsus in auras iratum principem hiantem relinquit. Contemneremus et rideremus istiusmodi ineptias, quae puerulos fortasse ac vetulas delectare possunt, etiamsi nihil prorsus aliunde de eodem iudicio constaret. Nunc contra est: habemus ipsam orationem qua se reus apud Domitianum defendit. Cognoscimus ex illa oratione hominem vanum, ineptum, superstitiosum et arrogantem, Diodoro Aspendio similem (quem et ipsum stolidum Pythagorae imitatorem sero natum suavissime Veteres riserant), sed videmus eundem omni crimine vacuum et iniquissima calumnia circumventum omnem lapidem movere, ut sese expediat et saevo principi admodum callide blandiri et adulari, non aperte illud quidem sed tecte et per ambages. *Optimum principem* appellat, *βέλτιστε βασιλέων*, p. 348. cuius se iustitiae et aequitati non diffidere dicit p. 328. *οὔτε*

κατεψηφισάμην τῆς σῆς ἀκροάσεως ὡς μὴ τὸ εὐθὺ ἐχούσης; fortitudinem animi praedicat barbarorum minas cum risu contemnentis; Minervae praesidio tutum esse assentatur, idque astute admodum non tantum ad corporis valetudinem pertinere interpretatur, sed ad vitae salutem quoque et imperii diuturnitatem. Quanti se Vespasianus fecerit luculenter demonstrat, cui ipse suscipiendi imperii auctor fuerit. Laudat tecte et peringeniose ex Nervae persona Domitiani et robur corporis et mentis vigorem p. 342, eumque aliis *iniquam dominationem* exercere, sibi *iustum legitimumque imperium* videri acutissime significat p. 351. ὁ μέν σε ἡγεῖται δεσπότην, ἐγὼ δὲ ἄρχοντα. Praeterea omnia deinceps accusationis capita accurate et luculenter redarguit, etiam leviora de victu cultuque corporis, pleraque seria et gravi oratione, nonnumquam et facete et salse delatoris calumnias exagitans. Imprimis quod erat accusationis caput, *puerum Arcadem rure immolatum inspectaque exta adversus principem*, tam copiose et luculenter refutavit et argumentis probabilibus et certissimis testimoniis, ut eo quidem crimine non potuerit non absolvi. Senties ubi hanc partem accurate legeris p. 349. in iudicio haec agi, senties te in iudicio Romano versari. Tabulis ac testibus summa rei agitur. Res est manifesta: itaque non reus, sed *crimen* est tenues in auras dilapsum. Supererat Euphratae calumnia, quam et ipsam sic diluit ut ipsius Domitiani exemplo in rem suam percommode uteretur. Etiamnunc delinit et mulcet saevum iudicem, et in his illa verba posuit, quibus adversus rerum gestarum fidem confidenter affirmat a Vitellio olim Domitianum potissimum ad caedem suppliciumque quaesitum et fato servatum esse: ὁ μὲν ἀπώλετο αὐταῖς βουλαῖς, σὺ δὲ τἀκείνου νῦν ἔχεις. Quae quum princeps secundis auribus accepisset, paucis insectatus delatorum scelera orationem concludit.

Hunc igitur hac ipsa defensione usum equidem absolutum esse contendo. Philostratus credulae reginae absurdas fabellas narrare maluit et orationem cum commentis suis non convenientem habitam esse negare. Bonum factum quod eam non oppresserit, nam nihil est in *vita Apollonii* unde novus ille Pythagoras melius et certiore fide cognosci possit.

Compara nunc mihi illam orationem, in qua Apollonius submisse et ad persuadendum apte et admodum sollerter et callide blanditiis saevum tyrannum mitigans crimina omnia idoneis argumentis et certissimis testimoniis refutat cum illis ineptiis, quas impudenter commentus est aut Damis aut Philostratus. In plerisque fraus perpluit. Unum tantum attingam. Adductus philosophus in Domitiani conspectum *οὕτω τι ὑπερεώρα τοῦ βασιλέως ὡς μηδὲ ἐς αὐτὸν βλέπειν* p. 324. Indignatur accusator spretam ab eo principis maiestatem eumque iubet *ὁρᾶν ἐς τὸν ἁπάντων ἀνθρώπων θεόν.* Quid Apollonius, qui paulo ante orationem tam submissam scriptitaverat? *ἀνέσχεν ὁ Ἀπολλώνιος τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐς τὸν ὄροφον ἐνδεικνύμενος τὸ ἐς τὸν Δία ὁρᾶν.* Deinde Domitianus neque accusatorem iubet dicere neque reum, sed ipse paucissima quaedam sciscitatur veluti: *τί παθὼν οὐ τὴν αὐτὴν ἔχεις ἅπασι ϛολήν;* quibus quum pauca Apollonius respondisset non auditis testibus protinus reum sic absolvit: *Ἀφίημί σε τῶν ἐγκλημάτων.* Nunc demum philosophus has verborum faces Principi admovet: *πέμπε τὸν ληψόμενόν μου τὸ σῶμα, τὴν γὰρ ψυχὴν ἀδύνατον.* Quid autem attinebat reum *absolutum* prehendere? Sed magis magisque incalescit: *μᾶλλον δὲ οὐδ' ἂν τὸ σῶμα τοὐμὸν λάβοις,* magna voce exclamat,

οὐ γάρ με κτενέεις, ἐπεὶ οὔ τοι μόρσιμός εἰμι.

ô hominem audacem ac temerarium dices. Noli timere: *εἰπὼν ταῦτα ἠφανίσθη τοῦ δικαϛηρίου*: teste Philostrato p. 326. et iterum p. 354. *ἀπῆλθε τοῦ δικαϛηρίου δαιμόνιόν τε καὶ οὐ ῥᾴδιον εἰπεῖν τρόπον.* Quid putes ad haec animi fuisse iis qui iudicio interessent? Philostratus locuples auctor docebit p. 354. *οἱ πολλοὶ ᾤοντο τὸν βασιλέα σχέτλια βοήσεσθαι καὶ δίωξιν ποιήσεσθαι τοῦ ἀνδρός, κηρύξειν τε ἐς τὴν αὐτοῦ πᾶσαν μηδαμοῦ παριτητέα εἶναί οἱ.* Domitianus ipse, opinor, acutior caeteris intellexit se vociferari quidem posse suo arbitratu, sed eum qui sic ex hominum oculis in auras dilaberetur persequi se nullo modo posse: itaque novam causam de nescio cuius testamento cognoscere coepit, in qua cognitione (si Philostrato fides) eum vehementer commotum perturbatumque esse satis apparebat, quod nemo mirabitur qui umquam simile prodigium aut ipse vidit aut alteri narranti credidit.

Magis miror quomodo Demetrius, flos et robur Cynicorum, tam fatuus esse potuerit, ut Philostratus memoriae prodidit p. 357. Illo ipso die circa Puteolos ab Apollonio audivit omnia, qui paulo ante Roma *οὐ ῥᾴδιον εἰπεῖν τρόπον* Puteolos pervenerat: *διῄει δὲ τοὺς ἑαυτοῦ λόγους καὶ ἐπὶ πᾶσι τό· „οὐ γάρ με κτενέεις” καὶ τὸ ἀπελθεῖν τῆς κρίσεως ὡς ἀπῆλθεν.* Confirmatum his mirifice credideris Cynici animum vel sic satis fortem et invictum. Nihil minus. Trepidus exclamat: *ἐγὼ μὲν ᾤμην σεσωσμένον ἀφῖχθαί σε, σοὶ δ' ἀρχὴ κινδύνων ταῦτα, ξυλλήψεται γάρ σε καταγγελλόμενον καὶ πάσης ἀποςροφῆς εἰργόμενον.* Non memini me videre philosophum ineptiorem, qui ne sic quidem intellexerit Apollonium humano fastigio maiorem esse, et absurdum esse illi viro timere, qui ex tanto discrimine sic liberatus ad se venisset. Is ipse Demetrius, qui olim Neronem ipsum audacissime lacessiverat (p. 182 sq.) nunc trepidat ut puer, ut muliercula. Postero die mane exanimatus metu audire sibi videtur equites, qui Apollonium quaerant: *κτυπεῖσθαι ἐδόκει τὰ ὦτα ὑπὸ ἐννοίας ἱππέων οὓς ᾤετο ἐπικείσεσθαι ἤδη τῷ Ἀπολλωνίῳ διὰ τὴν ὀργὴν τοῦ τυράννου* pag. 358. Dissuadet Apollonio ne in Graeciam abeat, *τὸ γὰρ χωρίον φανερώτατον*, inquit. Solatur Apollonius hominem discedens: *προσειπόντες τὸν Δημήτριον ἀθύμως ἐπ' αὐτοῖς ἔχοντα θαρρεῖν τε πείσαντες* (lege *θαρρεῖν τε κελεύσαντες*) *ὡς ἄνδρα ὑπὲρ ἀνδρῶν*, sed frustra. Atque hic est ille Demetrius *ἀνὴρ ξυνειληφὼς ἅπαν τὸ ἐν Κυνικῇ κράτος*, teste Philostrato pag. 163. Vides ne Cynicis quidem satis tuto confidi posse, et, si ipsum Philostratum exceperis, neminem esse Demetrio stultiorem.

Si quis in re tam perspicua nondum satis vera a fictis discernere potest, ei ego testem producam, quem in ea re minime exspectasset, nempe ipsum Apollonium. Postquam absolutus est in Peloponnesum ad ludos Olympicos se contulit. Philostrato credibile videtur Graecos undique *περὶ μετοπώρου ἀρχάς* (p. 358.) Apollonii visendi causa Olympiam confluxisse, quamquam nulli essent tunc ludi, et ut nihil mendaci sat amplum et magnificum videtur *προσεπιμετρεῖ* levis Sophista novum mendacium: *οὐδ' ἐπ' Ὀλυμπιάδα οὐδεμίαν μετέωρος οὕτω ξυνῄει ἡ Ἑλλὰς ὡς ἐπ' ἐκεῖνον τότε.* Nobis non videtur id credibile, (nam quid, quaeso, quisquam in illa Olympiae soli-

tudine hyeme appetente habebat quod ageret?) sed ad ludos illam multitudinem confluxisse statuimus, praesertim quum ex Italia quoque multi advenisse dicantur, *πολλῶν δ' ἐξ Ἰταλίας ἡκόντων, οἳ ἐκήρυττον τὰ ἐν τῷ δικαστηρίῳ* (pag. 360). In illa igitur celebritate quum omnes ex eo quaererent quo pacto ex tanto periculo incolumis evasisset, audi quid responderit: *πρὸς μὲν δὴ τοὺς ἐρωτῶντας ὅτῳ τρόπῳ διαφύγοι τὸν τύραννον οὐδὲν ᾤετο δεῖν φορτικὸν φράζειν ἀλλ' ἀπολελογῆσθαί τε ἔφασκε καὶ σεσῶσθαι.* Verissime ille quidem respondit, sed homuncionibus rerum mirabilium avidis illa simplicitas non satisfacit: nihil istis placet nisi quod absurdum sit: quod fieri omnino non possit id demum illis verum esse videtur. Ante Apollonii adventum *Graecia mendax* rumores sparserat *οἱ μὲν ἀποθανεῖν αὐτὸν καταφλεχθέντα, οἱ δὲ ἑλχθῆναι ζῶντα καταπαγέντων ἐς τὰς κλεῖδας αὐτοῦ ἀγκίστρων, οἱ δὲ ἐῶσθαι ἐς βάραθρον, οἱ δ' ἐς βυθόν* pag. 359. Brevi post excarnificatus ille et crudelissime necatus philosophus salvus et incolumis adest. Cupide rogantibus respondet id quod erat: *ἀπολελόγημαι καὶ σέσωσμαι.* Sed veniunt ex Italia multi qui novas fabulas comminiscuntur quas impudenter spargunt in vulgus. Stolidum vulgus istis cupide credit, Apollonio ipsi vera narranti non credit, eaque miracula prae modestia eum occulere putans *διέκειτο μὲν ἡ Ἑλλὰς οὐ πόρρω τοῦ προσκυνεῖν αὐτὸν θεῖον ἡγούμενοι ἄνδρα δι' αὐτὸ μάλιστα τὸ μηδ' ἐς κόμπον μηδένα ὑπὲρ αὐτῶν καθίστασθαι.* Vides quemadmodum ineptissimae fabulae apud superstitiosam multitudinem nascantur. Nos Apollonii ipsius testimonium accipimus, et quod ex ipsa re satis apparebat *ὅτι ἀπελογήσατο καὶ ἀπέφυγεν* id ipsi affirmanti facile credimus.

Philostratus ista superstitiosa turba nihilo est sanior: nihil est tam absurdum quod non concoquere possit. Quidquid incongruum est et sibi non constat, si qua inter se aperte repugnant non laborat, nil curat. Absolutum esse Apollonium et sic tuto in Graeciam rediisse ne suspicatur quidem. Cur non credidisset *ἀφανισθῆναι τοῦ δικαστηρίου* eum, de quo serio scripserat p. 147. »*quum esset Smyrnae εἰπὼν* »*Ἴωμεν*" *ἦν ἐν Ἐφέσῳ, τοῦ Πυθαγόρου, οἶμαι, ἐκεῖνο πράττων τὸ ἐν Θουρίοις*

ὁμοῦ καὶ Μεταποντίοις εἶναι. Qui hoc concoquere potuit eumne in caeteris acutius cernere quis credat?

Excidit vocula p. 355. οὐκέθ' οἷοι ἀπιςεῖν ἦσαν. Corrige οἷοί τ' ἀπιςεῖν. Notum est quid inter οἷός εἰμι et οἷός τ' εἰμί intersit. Saepe vidi τε perperam a scribis additum, cuius rei alias complura exempla expromam. Vides etiam ab iisdem τε necessarium omitti.

Vocabulum periit p. 356. in verbis: τοσήνδε ὁδὸν ἐν σμικρῷ τῆς ἡμέρας ἤνυσας. Nemo sic loquitur, sed nullo negotio ex loquendi usu μέρει e fuga retrahemus ἐν σμικρῷ τῆς ἡμέρας (μέρει). Vides cur interciderit. Menander Stob. Floril. 37, 18:

τούτῳ λαλήσας ἡμέρας σμικρὸν μέρος
εὔνους ἐγὼ νῦν εἰμι.

Plutarchus in vit. Demosth. cap. 20. ἐν μέρει μικρῷ μιᾶς ἡμέρας — ἀναρρῖψαι κίνδυνον ἀναγκασθείς, et sic et alii passim. Emendate legitur apud Philostratum pag. 207. ἀλλ' ὑμεῖς γε ὅσια πράττοιτε φειδόμενοι τούτων βραχὺ μέρος ἡμέρας, ubi obiter emenda ὅσ' ἂν (ΟΣΙΑ̅) πράττοιτε: sed recurrit vitium idem pag. 245: εὐφραίνει γὰρ ἐν σμικρῷ τῆς ἡμέρας, ubi iterum supple ἐν σμικρῷ τῆς ἡμέρας (μέρει).

Subiungam his locos quosdam, quos supra praeterii. Pag. 245. narratur Apollonius venisse Athenas περὶ μυςηρίων ὥραν, ὅτε Ἀθηναῖοι πολυανθρωπότατα Ἑλλήνων πράττουσιν. Duo in his vitia insunt, alterum scribae, Philostrati alterum. Abutitur Sophista verbo πράττειν, veluti p. 23. φωνὴ δὲ ἦν τῷ Ἀσσυρίῳ ξυμμέτρως πράττουσα. Perinde est Graece dicere ξύμμετρός ἐςιν et ξυμμέτρως ἔχει, ἀναγκαῖόν ἐςιν et ἀναγκαίως ἔχει similiterque in aliis sexcentis, sed ridiculum est verbum πράττειν in talibus ponere. Itaque recte dicitur πολυάνθρωπός ἐςιν, sed πολυανθρώπως πράττειν ineptum est. Ex his scribae vitium deprehenditur, qui Ἀθῆναι, non Ἀθηναῖοι, dare debuerat: est enim ἡ πόλις, ut opinor, πολυάνθρωπος, non οἱ πολῖται. Frequens et nota haec confusio est. In vicinia aliud mendum conspicitur in verbis: τὰ δὲ Ἐπιδαύρια μετὰ πρόσρησίν τε καὶ ἱερεῖα — μυεῖν Ἀθηναίοις πάτριον: emenda μετὰ πρόρρησιν. Noto usu appellatur πρόρρησις, qua omnes quibus non sint purae manus quique Barbari sint a sacris arceantur. Livius 45, 5: *quum omnis* praefatio sa-

crorum *eos quibus non sint purae manus sacris arceat.* Cur ita dicatur optime docet Isocrates in Panegyr. § 157. Εὐμολπίδαι τε καὶ Κήρυκες ἐν τῇ τελετῇ τῶν Μυστηρίων τοῖς βαρβάροις εἴργεσθαι τῶν μυστηρίων ὥσπερ τοῖς ἀνδροφόνοις προαγορεύουσιν. Respondet enim verbo προαγορεύω, ut alibi accurate demonstravimus, nomen πρόρρησις, ut ἀπόρρησις et ἀνάρρησις verbis ἀπαγορεύω et ἀναγορεύω. Quid igitur *salutandi* verbum προσαγορεύω et nomen πρόσρησις commune habent cum sacris? Adscribam ex Livio 31, 14. quantam vim ea denuntiatio haberet. »*Acarnanes duo iuvenes per Initiorum dies non initiati templum Cereris imprudentes religionis cum caetera turba ingressi sunt. Facile eos sermo prodidit absurde quaedam percontantes: deductique ad antistites templi cum palam esset per errorem ingressos tamquam ob infandum scelus interfecti sunt*" ubi suppleverim: (*tamen*) *tamquam ob infandum scelus.* Indignabundus haec scribit Livius, et quis ea etiam nunc sine indignatione legere potest? Satis haec tuebuntur lectionem μετὰ πρόρρησιν, transeo ad alium locum.

Narratur Apollonius p. 157. sanasse adolescentulum Corcyraeum ex Alcinoi posteris, cuius hospitio apud Phaeaces Ulysses olim esset usus, nam habet hoc Apollonius ut passim reperiat aetatis heroicae aut principes aut posteros. Vidit Palamedem pag. 113. vidit Telephum p. 278, reperit in Troade unum ex Priami posteris p. 149. et sic quum Athenis dissereret παρέτυχε τῷ λόγῳ μειράκιον τῶν ἁβρῶν — πατρὶς δὲ αὐτῷ Κέρκυρα ἦν καὶ ἐς Ἀλκίνουν ἀνέφερε τὸν ξένον τοῦ Ὀδυσσέως τὸν Φαίακα. Et fuerunt qui his crederent et Philostratum, doctum virum, laudibus extollerent! Quae sequuntur sunt etiam absurdiora: ἐλελήθει δὲ ἄρα δαιμονῶν τὸ μειράκιον. ἐγέλα τε γὰρ ἐφ' ᾧ οὐδεὶς ἕτερος καὶ μετέβαλλεν ἐς τὸ κλάειν αἰτίαν οὐκ ἔχον. Credebant caeteri iuvenilem hanc esse lasciviam, perspicax Apollonius quid rei esset solus intellexit: ὁ δ' ὑπεκρίνετο ἄρα τῷ δαίμονι καὶ ἐδόκει παροινεῖν ἃ ἐπαρῴνει τότε. Ultima verba corrupta sunt sed nullo negotio in integrum restitui possunt. Emenda: καὶ ἐδόκει παροινεῖν ἃ ἐπαρῳνεῖτο. *Videbatur*, inquit, παροινεῖν, sed erat ipse Daemonis ludibrium et quae *patiebatur* ea ipse *facere* videbatur, ὑποκρινόμενος ἄρα τῷ δαίμονι. Passivum παροινεῖσθαι apud Veteres et

sequiores satis tritum est. Poterat simpliciter dicere: *καὶ ἐδόκει ποιεῖν ἃ ἔπασχεν*, maluit dicere argutius: *καὶ ἐδόκει παροινεῖν ἃ ἐπαρῳνεῖτο.*

Contra Graecitatis usum scribitur pag. 82: *νόμοι ὑμῖν εἰσὶν, εἰ μὲν τὸ νόμισμα παραφθείροι τις ἀποθνήσκειν αὐτὸν καὶ παιδίον εἴ τις παρεγγράφοιτο*, ubi in libris est *παραγράψαιτο* vel *παρεγγράψοιτο*, sed emendandum est *παρεγγράψαι* et paulo ante *παραφθεῖραι*. Necessarius enim in talibus est *aoristus:* si quis nummos *adulteraverit*, non *adulteret*. Praeterea quis nescit in ea re *ἐγγράφειν* et *παρεγγράφειν* usitata esse, non *ἐγγράφεσθαι* et *παρεγγράφεσθαι*? Ne putes Philostratum a communi omnium usu descivisse inspice locum pag. 369: *γυναῖκά τε ἀνειπεῖν καὶ παῖδας ἐξ αὐτῆς ἐγγράψαι.*

Postquam Apollonius causam dicturus in Domitiani conspectum adductus est accusator clamasse narratur pag. 324: *ἤδη μέτρει, βασιλεῦ, ὕδωρ. εἰ γὰρ ξυγχωρήσεις αὐτῷ μῆκος λόγων ἀπάγξει ἡμᾶς.* Quid tandem sibi vult in ea re verbum *ἀπάγξει*? Dicuntur mali oratores, qui miseros auditores odio et fastidio *enecant*, *κόπτειν* et *κατακόπτειν* et *ἀποκναίειν τοὺς ἀκροωμένους*, sed quis credat oratorem dici posse eos qui se audiant *ad restim compulisse?* Satis est eos auditorum aures et animos *obtundere*, ut opinor: *gulam frangere* eos dicere absurdum est. In libris praesidii nihil est, nisi quod alii *ἀπάξει* exhibent. Videamus an ex istis veram scripturam eruere possimus. Accusator non hoc metuebat, ne Apollonius longa oratione Principem *enecaret*, sed simulabat se metuere ne homo magicis artibus imbutus et delinimentis et incantamentis potens artificiosa oratione omnes *deliniret*. Quid igitur rescribendum est? Nempe *θέλξει ἡμᾶς.* Quod est verbum in ea re tritus quam *θέλγειν*, *θέλξις*, *θελκτήριον*? Omnes inde ab Homero passim in illa re illo verbo utuntur, ut prope putidum sit exempla quaedam apponere. Defungar uno. In Philostrati Heroicis pag. 679. legitur: *ξυναλγεῖ γὰρ σφόδρα τοῖς τὰ ἐρωτικὰ ἀτυχοῦσι καὶ ὑποτίθεται αὐτοῖς ἐπῳδὰς καὶ τέχνας, αἷς τὰ παιδικὰ θέλξουσι*, ubi Codex Parisinus *ἕλξουσι* servat, quod nemo probabit. Quemadmodum, ut post pauca ostendemus, in Aeschinis Ctesiphontea *ἕλξειν* in *ἄξειν* depravatum

est, sic h. l. θέλξει in ἀπάξει abierat, unde nescio quis ἀπάγξει effinxit.

Denique obiter leve mendum exime ex p. 81, ubi Indorum dexteritatem enarrans refert nescio quem διὰ σφενδόνης τοξεῦσαι καὶ τὸν υἱὸν τὸν ἑαυτοῦ σκιαγραφῆσαι βέλεσιν ἀνεστῶτα πρὸς σανίδα, repone ἑστῶτα.

Indicaturus nunc Philostrati ipsius errores quosdam, quibus adversus sanioris Graecitatis usum peccavit, praemittam unam rem in qua eum compertum est culpa vacare, sed librarios veteres formas obscuravisse. Imperfectum dico verbi ἔρχομαι, namque etiamsi saepius ᾔεσαν apud eum legitur, tamen certis quibusdam indiciis constat ᾖσαν Atticorum more ab eo scriptum esse. Locus est pag. 179: προσῆσαν μὲν οὖν ταῖς πύλαις, ad quem adscripta est vetus annotatiuncula προσῆσαν: ἀντὶ τοῦ προσῄεσαν. In alio libro προσῆκαν est, natum ex ΠΡΟCΗΙCΑΝ, in quo IC in K coaluerunt. Ut assolet, ΠΡΟCΗΙCΑΝ omisso I in προσῆσαν corruptum est. Occupavit haec indicare Dindorfius in praefat. ad Dionem Chrysost. pag. XI. Est in vita Apollonii alius quoque locus unde idem colligas pag. 231: ὡς δὲ ξυνῆσαν αἱ νῆες μεταβὰς ὁ Τιμασίων — προσεῖπε τοὺς ἄνδρας, non difficulter enim senties verbi ξυνιέναι imperfectum requiri et proinde ξυνῇσαν reponi oportere. Eodem modo et apud alios et apud Xenophontem vetusta menda probam scripturam intus servare vidimus. Mendose scribitur p. 10. ξυνῄεσαν et p. 182, et προσῄεσαν p. 86 et 549, et περιῄεσαν p. 203. et similia alibi. Caeterum communem aequalium errorem sequitur Philostratus in formis verbi ἰέναι confundendis. Εἶμι et composita ab illo usurpantur pro praesenti ἔρχομαι, et ubi futuro opus est cum sequioribus omnibus recoquit Homericum ἐλεύσομαι. Περίειμι ponit pro περιέρχομαι p. 255: μέμνημαι τῶν ἐμαυτοῦ διδασκάλων καὶ περίειμι διδάσκων ἃ ἐκείνων ἤκουσα. et pag. 60: καταλιπὼν τῷ μὰ περίειμι φιλομαθῶν, et παρελεύσῃ p. 143. et πάλιν ξυνελευσόμεθα p. 222.

Nonnumquam δίειμι, ἄπειμι cet. more veterum *futuri* tem-

poris habent notionem, ut p. 277. σὺ δ' εἰ μὴ ἄπει τοῦ ἱεροῦ ἀπολῇ (lege ἀπολεῖ), nam in talibus εἰ coniungitur cum futuro apud eos utique qui non plane Graece balbutiunt. Quod eodem sensu legitur δίειμι p. 357. ex errore natum est. Editur: λέξω δὲ τὰ τήμερον — πραχθέντα. τὰ γὰρ πρὸ τῆς κρίσεως ἄμφω ἴσε. — ἃ δ' οὔπω ἴσε δίειμι διείρων ἀπὸ τῆς προρρήσεως καὶ τοῦ γυμνὸς ἐπελθεῖν. Διήει δὲ καὶ κτὲ. In his δίειμι in optimis omissum est aut de coniectura suppletum in margine: λείπει τὸ δίειμι. In uno est διείρω pro διείρων. Emenda: ἃ δ' οὔπω ἴσε διερῶ ἀπὸ τῆς προρρήσεως κτέ. id est *ordine referam:* ubi διερῶ in διείρω et διείρων erat corruptum levis corrector de suo δίειμι inseruit. Praeterea expunge καί in verbis ἀπὸ τῆς προρρήσεως [καὶ] τοῦ γυμνὸς ἐπελθεῖν. Haec enim ipsa fuerat πρόρρησις. vid. p. 323: προσεσῶτι δ' αὐτῷ τοῦ δικασηρίου προσελθὼν γραμματεὺς »ὦ Τυανεῦ," ἔφη, »γυμνὸς ἔσελθε." ex quibus novum vitium deprehenditur p. 357. ubi pro ἀπὸ τῆς προρρήσεως τοῦ γυμνὸς ἐπελθεῖν nullo negotio intelligitur ἐσελθεῖν esse reponendum. Vides ut omnia mendis erroribusque scateant.

Male reiecit Kayserus bonam Piersoni emendationem p. 85. in verbis: τὸν δὲ ἔσω κηΦῆνα περὶ τὸ τεῖχος εἶρξαν. Rectissime enim Piersonus ad Moeridis locum p. 134. Ἕλξει Ἀττικῶς. Ἑλκύσει Ἑλληνικῶς, emendavit περὶ τὸ τεῖχος εἷλξαν *circa muros raptarunt.* Kayseri suspicio περὶ δὲ τὸν ἔσω κηΦῆνα τὸ τεῖχος εἶρξαν aperte pugnat cum Graecitatis usu et verbi εἶρξαι natura. Εἴργειν τινά est *vinculis et carcere aliquem coercere* et simpliciter *aliquem in carcerem, in vincula coniicere.* Est autem operae pretium in his notare τὴν παρεΦθορυῖαν λέξιν. Veteres verbi ἕλκω cum compositis omnibus ἐξέλκω, καθέλκω, ἀΦέλκω cet. utebantur *imperfecto* tantum et *futuro*: εἷλκον dicebant, καθεῖλκον, ἀΦεῖλκον et ἕλξω, ἐξέλξω, καθέλξω, ἀΦέλξω cet. sed reliquas formas *omnes constanter* ab ἑλκύζω repetebant, quo ipso *numquam* utebantur. Itaque ἕλκω, εἷλκον et ἕλξω usitata sunt, sed εἵλκυσα, εἵλκυκα, εἵλκυσμαι, εἱλκύσθην et ἑλκυσθήσομαι, quae omnia et in verbo simplici et in compositis omnibus referenda sunt ad praesens ἕλκω. Itaque καθελκύσας et ἀνελκύσας ad καθέλκω et ἀνέλκω referenda sunt, non ad καθελκύω et ἀνελκύω, quas formas docti homi-

nes imperite ex illis finxerunt. Non minus barbara sunt apud Veteres ἑλκύω, εἵλκυον et ἑλκύσω, ac si quis ex μαθήσομαι (ut hoc utar) μαθέω et ἐμάθησα vellet exscalpere. Perinde barbara sunt apud eosdem εἷλξα et ἑλχθῆναι, ἀφελχθῆναι similiaque omnia: namque omnes constanter εἵλκυσα dicebant et ἑλκυσθῆναι, ἀφελκυσθῆναι. Quam sint haec vera et certa unusquisque inter legendum experimentum facere poterit. Ἕλκω et εἷλκον leguntur passim apud omnes. Ἕλξω sat saepe in Atticorum scriptis occurrit, veluti apud Aristophanem in Equitt. vs. 710:

ἕλξω σε πρὸς τὸν δῆμον, ἵνα δῷς μοι δίκην.

et in Pluto vs. 955:

ἀλλ' ὁ βαλανεὺς ἕλξει θύραζ' αὐτὸν λαβὼν
τῶν ὀρχιπέδων.

et apud Euripidem in Hecuba vs. 1282:

οὐχ ἕλξετ' αὐτὸν, δμῶες, ἐκποδὼν βίᾳ;

et in Hercule Furente vs. 602:

ἕλξων, φονεύσων, κἄμ' ἐπισφάξων, ἄναξ.

et in Supplicibus Aeschyli vs. 916.

ἕλξειν ἔοιχ' ὑμᾶς ἀποσπάσας κόμης.

et apud Alexidem Athen. p. 383. D.

διάπυρος γὰρ οὖσ' ἔτι | ἕλξει δι' αὐτῆς νοτίδα.

et multis aliis locis, etiam in compositis, ut apud Euripidem in Hecuba vs. 144:

πῶλον ἀφέλξων σῶν ἀπὸ μαςῶν.

Restituendum est futurum ἕλξειν Aeschini in Ctesiphontea § 55: κἂν μὴ θέλω ἀποκρίνασθαι ἀλλ' ἐγκαλύπτωμαι καὶ ἀποδιδράσκω ἐκκαλύψειν μέ φησι καὶ ἄξειν ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ ἀναγκάσειν ἀποκρίνασθαι. Apparet quam languide et inepte dicatur ἄγειν pro *nolentem et renitentem rapere*: tu repone καὶ ἕλξειν ἐπὶ τὸ βῆμα, quemadmodum saepe viatores ἀφέλκειν τινὰ ἀπὸ τοῦ βήματος dicuntur. Facile ΕΛΞΕΙΝ neglecta prima literula potuit in ΑΞΕΙΝ abire. Reddenda est forma eadem Aristophani in Equitt. vs. 365:

ἐγὼ δέ γ' ἐξελῶ σε τῆς πυγῆς θύραζε κύβδα.

B. νὴ τὸν Ποσειδῶ κἀμὲ τἄρ', ἤνπερ γε τοῦτον ἕλκῃς.

ubi emendandum est ἐξέλξω σε τῆς πυγῆς, quod vel sequens ἕλκῃς satis confirmare possit: praeterea quid est ἐξε-

λαύνειν τινά vel ἐκβάλλειν τῆς χειρός vel τῆς πυγῆς? Contra rectissime dicitur ἐξέλκειν θύραζε τῆς πυγῆς, ut in Pluto ἕλκειν τῶν ὀρχιπέδων, et alibi εἰσέλκειν τῆς χειρός et ἕλκειν τῶν ποδῶν et iocosum ἕλκειν τῆς ῥινός. Ex huiusmodi locis, quales protulimus, nata est ea Atticistarum observatio, quae apud Moeridem legitur: Ἕλξει Ἀττικῶς. Ἑλκύσει ἑλληνικῶς, ad quem locum annotavit Sallier.: »*Moeris verbum* ἑλκύω *tamquam minus Atticum repudiare non debuit, cum illud usurpetur ab Euripide Androm.* vs. 108: τὸν περὶ τείχη Εἵλκυσε διφρεύων παῖς ἁλίας Θέτιδος." Viden quam sit hoc genus observationum anceps et quas habeat cautiones? Εἵλκυσα dicebant omnes: διελκύσαι, καθελκύσας, ἀνελκύσαι leguntur apud Aristophanem, neque est ulla alia forma Veteribus usitata. Dicitur ναῦς καθέλκειν sed καθειλκυσμέναι αἱ νῆες, ἀφέλκειν sed ἀφελκύσαι, ἐφέλκεται ἄνδρα σίδηρος sed ἐφειλκύσατο, et eodem modo summa constantia in caeteris omnibus. Sed ἑλκύσω nemo Veterum usurpavit umquam: faex Graeculorum ita loqui coepit, qui fallacem analogiam secuti ex εἵλκυσα elicuerunt ἑλκύσω eodem errore quo ὀμόσω pro ὀμοῦμαι repetierunt ex ὤμοσα, similiaque haud pauca. Dindorfius ad Steph. Thesaurum ἑλκύσω e Flavio Iosepho perinepto scriptore attulit et Tzetze omnium pessimo, qui ἑλκύει quoque usurpavit. In senariis absurdissimis, qui Philemoni affinguntur a Graeculis semibarbaris conflati, ut alibi ostendimus, legitur in Meinekii Fragm. Com. IV. p. 58:

κἂν μέχρι νεφέων τὴν ὀφρὺν ἀνασπάσῃς
ὁ θάνατος αὐτὴν πᾶσαν ἑλκύσει κάτω.

ubi sitne oratio an sententia absurdior dubites. Cumularunt haec novis erroribus Graeculi quum ex ἕλκω ἕλξω procuderent εἷλξα et ἑλχθῆναι pro εἵλκυσα et ἑλκυσθῆναι, ut passim in aoristis veterem dicendi usum παρέφθειραν ex futuris formantes ἔλειψα, ἔφευξα, ἡμάρτησα, alia permulta. Sic igitur Philostratus in gravem errorem implicuit sese quum περὶ τὸ τεῖχος εἷλξαν scriberet, nam εἵλκυσαν dicere debuerat. Tam saepe autem in eodem verbo peccavit, ut de Piersoni emendatione nulla sit dubitatio. Indicabo pauca quaedam: p. 22. εἴ πῃ ἀφελχθείη τῆς ὁρμῆς ταύτης, pag. 51. ὑπὸ τοῦ ἀρώματος ἑλχθεῖσα, pag. 278. ἑλχθεὶς ὁ κύων ὑπὸ τοῦ Δάμιδος,

pag. 359, οἱ δ' ἑλχθῆναι ζῶντα, quibus similia in aliis Philostrati libris reperiuntur.

Iuvat his addere eiusdem plane generis observationem. Quae ratio in ἕλκω, ἕλξω et εἵλκυσα cernitur prorsus eadem apparet in ἕρπω, ἕρψω et εἵρπυσα. Veteres dicebant ἕρπω, ἐξέρπω, προσέρπω, ἀνέρπω cet. sed ἑρπύσαι, ut in Vespis vs. 300:

ἤν τί πως ἀκούσας
τοὐμοῦ μέλους ὑφ' ἡδονῆς ἑρπύσῃ θύραζε.

et sic ἐξερπύσαι, προσερπύσαι, ἀνερπύσαι cet. Ἕρπω et εἷρπον omnium usu teruntur: ἕρψω hic illic occurrit, ἑρψῶ et ἑρψοῦμες leguntur apud Theocritum et ἀφερψῶ in Idyll. XXVII. 65.

παρθένος ἔνθα βέβακα, γυνὰ δ' ἐς οἶκον ἀφερψῶ.

et apud Aeschylum in Eumenid. vs. 500:

μαινάδων τῶνδ' ἐφέρψει κότος τις ἐργμάτων.

sed ἑρπύζω, προσερπύζω, ἀνερπύζω cet. non sunt in usu nisi quod apud Homerum exstat forma Epico more producta ἑρπύζω, ut in Odyss. A. 193. de Laërte sene:

εὖτ' ἄν μιν κάματος κάτα γυῖα λάβῃσιν
ἑρπύζοντ' ἀνὰ γουνὸν ἀλωῆς οἰνοπέδοιο.

Similiter Ὁμηρικῶς producitur ἕλκων in ἑλκυστάζων. Postea seri Graeculi, ut pueri imperiti, qui analogiam melius tenent quam usum loquendi εἷρψα et ἐξεῖρψα coeperunt dicere, quemadmodum Philostratus et alii εἷλξα dixerunt. Concludam hanc observationem emendatione loci Euripidei, qui legitur in Hercule Furiente vs. 567:

πρῶτον μὲν εἶμι καὶ κατασκάψω δόμους
καινῶν τυράννων, κρᾶτα δ' ἀνόσιον τεμὼν
ῥίψω κυνῶν ἕλκημα,

ubi ἕλκυσμα corrigendum esse censeo. Quis nescit canes si quid *vellicant* et *dilaniant* Graece dici ἕλκειν καὶ σπαράττειν, ut in venusto Platonis loco de Rep. VII. p. 539. B. χαίροντες ὥσπερ σκυλάκια τῷ ἕλκειν τε καὶ σπαράττειν τῷ λόγῳ τοὺς πλησίον ἀεί. Itaque ex Atticorum dicendi usu cadaver quod canibus dilacerandum obiicitur, ὑπὸ τῶν κυνῶν ἑλκόμενον, appellari debet ἕλκυσμα κυσίν, ut apud Homerum μέλπηθρα κύνεσσι, neque ex prisco Homerico vocabulo ἑλκέω, εἵλκεον ἀμφότεροι, Λητὼ γὰρ ἥλκησεν (requiritur εἵλκησεν Odyss. Λ. 579), ἑλκηθείσας τε θύγατρας et sim., qua forma nemo

Tragicorum utitur, probabile est Euripidem ἕλκημα fingere maluisse.

Passim Philostratus a Veterum usu deflexit in perfectis διέφθορα et παρέφθορα. Διέφθορα apud Atticos significat διέφθαρκα, apud Philostratum et sequiores ponitur pro διέφθαρμαι. De eo vitio olim multi multa annotarunt, Phrynichus, Ammonius, Moeris, Eustathius, alii. Res ipsa simplex est et manifesta. Attici διέφθαρκα et διέφθορα promiscue dicebant: utrumque saepe legitur, sed saepius διέφθορα, semper *transitivo* sensu. Ammonius de D. V. p. 41. affert ex Aristophane

διέφθορας τὸν ὅρκον ἡμῶν.

et ex Menandri Ἀδελφοῖς:

εἰ δ' ἐςὶν οὗτος τὴν κόρην διεφθορώς.

quae respondent Terentianis III. I. 9. indicante Valckenaerio. Aristophanis verba nondum emendata sunt. Infeliciter enim Piersonus ad Moerid. p. 128. τὸν οἶκον ἡμῶν tentavit. Suspicor τὸν οἶνον ἡμῶν emendandum esse. Notum est Graecorum proverbium:

ἀπώλεσας τὸν οἶνον ἐπιχέας ὕδωρ.

Negligenter admodum Moeris p. 127.

Διέφθορεν Ἀττικῶς. Διέφθαρκεν Ἑλληνικῶς.

Debuerat hoc dicere, διέφθορεν Attice pro διέφθαρκεν dici, et utramque perfecti formam Atticis promiscue in usu esse, διέφθορεν autem apud sequiores, quemadmodum et παρέφθορεν, passive poni solere pro διέφθαρται et παρέφθαρται. Huius erroris plurima apud Philostratum exempla sunt, veluti p. 12. ὃν δ' ἂν ἴδωσι διεφθορότα, p. 32. τοὺς τάφους διεφθορότας ἀναλαβεῖν, p. 123. ἐγίγνωσκον ὅτι σοι τὰ ὦτα διέφθορεν ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων τούτων, p. 233. ἑρμῶν ἀγάλματα τὰ μὲν ὑπὸ χειρῶν διεφθορότα, τὰ δὲ ὑπὸ χρόνου. Eodem modo παρεφθορέναι pro παρεφθάρθαι occurrit et alibi et in *vitis Sophist.* p. 501. τοῖς φάσκουσιν ὑπὸ Θετταλίας — παρεφθορέναι αὐτόν, p. 537. διεφθορότων αὐτῷ ἤδη τῶν ἄρθρων, p. 540. διεφθορὸς δὲ ὑπὸ κολάκων ἐπεπείκει αὐτὸ ἑαυτὸ ὡς καλῶν εἴη ὁ κάλλιςος, et aliis locis. Itaque qui olim scripserunt περὶ διεφθορυίας λέξεως aut περὶ παρεφθορυίας λέξεως ne in titulo quidem operis ipsi veterem dicendi usum incorruptum servare potuerunt.

Piersoni notam ad Moeridis locum relegens video in vicinia locum ab acuto viro perperam tentatum, quem obiter corrigere iuvat. Affert Piersonus p. 126. locum Libanii (T. I. p. 639): τήν τε ἀκρασίαν πᾶσι ποιεῖσθαι καὶ τὴν διάγνωσιν. Pro ἀκρασίαν reponit διαδικασίαν. Noli credere, sed tu ἀκρόασιν repone.

Non Philostratus sed scribae subinde errarunt in formis verbi λοῦσθαι. Emendate legitur p. 21: ὑμεῖς μὲν τὸν ἄρχοντα αἰτιᾶσθε ἐπειδὴ πονηρῶς λοῦσθε, ἐγὼ δὲ ὑμᾶς ὅτι λοῦσθε, et p. 79: οὗπερ εἰώθει λοῦσθαι. Turbarunt Graeculi p. 212. Βιτέλλιος γὰρ μύρῳ λοῦται πλεῖον ἢ ἐγὼ ὕδατι, ubi in aliis λούεται et λύεται legitur. Nondum sublatum mendum est p. 108: τὸ ἀτμίζειν τὸ σῶμα καὶ τὸν ἱδρῶτα χωρεῖν ἀςακτὶ καθάπερ τῶν πυρὶ λουομένων, et p. 183: διεξῆλθε λόγον κατὰ τῶν λουομένων. Certum est utrobique λουμένων rescribi oportere.

Diligenter exposuimus in Var. Lectt. p. 400 sqq. de formis verbi τύπτω apud Atticos usitatis. Quae apud illos certo usu stabilita sunt apud seros imitatores fluxa sunt omnia et inter se confunduntur, cuius rei pauca exempla ex Philostrateis expromam. Atheniensibus τυπτήσω in usu erat, sed aoristus et perfectum non erant in usu, pro quibus ἔδωκα πληγάς et πληγὰς δέδωκα dicebant. Philostratus ἐτύπτησα et τετύπτηκα non dubitavit ponere, veluti pag. 18: (ἐπὶ Τιβερίου) λέγεταί τις ἀσεβῆσαι δόξαι τυπτήσας τὸν ἑαυτοῦ δοῦλον φέροντα δραχμὴν ἀργυρᾶν νενομισμένην ἐς Τιβέριον, et in *vitis Sophist.* p. 555: τὸν δὲ Ἡρώδην — προςάξαι τυπτῆσαι αὐτήν, πληγεῖσαν δ' εἰς τὴν γαςέρα ἀποθανεῖν. et p. 588: ὡς μήτε ταῖς ἑαυτοῦ χερσὶ μήτε ταῖς τῶν ἑαυτοῦ δούλων τετυπτηκότος τὸν τεθνάναι λεγόμενον. Perperam idem pro πατάξω et ἐπάταξα, quibus Attici utebantur, πλήξω et ἔπληξα uti solet, ratus πληγῆναι recte dici, itaque πλῆξαι quoque, in quo vehementer fallitur. Sic erravit p. 109. ubi scripsit: ταῖς ῥάβδοις τὴν γῆν ἔπληξαν, et p. 224: οἱ μὲν πολλοὶ δεινότητι τοῦ πεπληξομένου προσγράφουσιν, ἐγὼ δὲ λογισμῷ τοῦ πλήξοντος, et 578: λέγεται γὰρ δὴ νυςάζοντά ποτε ἀκροατὴν ἐπὶ κόρρης πλῆξαι. Veteres enim constanter omnes in tali re ἐπάταξαν, πατάξοντος et πατάξαι scripsissent. Πλήξω et ἔπληξα Home-

rica sunt et Tragica. Qui ab Atticis ἐπὶ κόρρης sumserat, ab iisdem πατάξαι quoque debebat sumere.

Perinepto errore et Philostratus et multi alii ex Herodoti lectione, ut opinor, retinuerunt Ionicum usum, quo σφῶν, σφίσι, σφᾶς et saepe οἷ ponuntur pro αὐτῶν, αὐτοῖς, αὐτούς et αὐτῷ. Scatet Philostratus exemplis v. c. p. 29: ἐοίκασιν οὖν οἱ θεοὶ κελεύειν με ἐς αὐτοὺς παρελθόντα ἐπιμεληθῆναι σφῶν, et p. 221: ἔςω δέ σοι καὶ ἀπειλὴ πρὸς αὐτοὺς ὡς οὐ παραδώσεις τὴν ἀρχὴν σφίσιν, et sic passim. Posuit σφῶν et σφίσιν, ut vides, pro αὐτῶν et αὐτοῖς ne idem pronomen, quia αὐτούς praecesserat, ingratius accideret ad aures. Sed alii loci permulti sunt ubi citra ullam necessitatem Ionicam consuetudinem secutus est, quorum nonnullos adscribam: p. 23: ὃν ἔφην ξυναποδημῆσαί οἱ, p. 42: τὸ ἐπιθυμητικὸν οὐκ ἀπομαραίνεται σφῶν, p. 45: αἰτῶ οὖν — νέμεσθαι σφᾶς μέτρον τῆς γῆς, ὃ Δαρεῖος ἐνόμισεν, p. 84: ἠσπάσαντο προσδοῦναί οἱ τῆς αὐτῶν σοφίας, p. 86: σκηπτοῖς βάλλοντες ἀποκρούονται σφᾶς, p. 91: ὡς μὲν οὐ φιλοσόφω τὼ ἄνδρε δηλοῖ τὸ περὶ χρυσίου διαφέρεσθαι σφᾶς, p. 93: καταμείνασι δ' αὐτοῖς, οὐ γὰρ μεθίετο σφῶν ὁ Ἰνδός, δίδωσι τὴν ἐπιςολήν, et passim alibi idem error recurrit, nam error est et gravis et ridiculus. Peccant eodem modo et alii, praesertim Flavius Iosephus et Pausanias et Aelianus, de quibus alio tempore dicam.

Philostratus, qui multa habet singularia et mirifica, in nulla re est mirificentior quam in permiscendis adverbiis, quae (ut Grammatici loquuntur) *quietem* et *motum* significant. Pars culpae est in librarios conferenda, ut in reliquis scriptoribus omnibus. Graeculi ποῦ ἄπει et sim. dicentes antiquiorum scripta, ut saepe ostendimus, eadem labe inficiunt. Vacat Sophista culpa p. 54: ἠρώτα τὸν ἡγεμόνα οὗ ςείχοιεν, et p. 101: τὸν δὲ Ἀπολλώνιον ξυνεῖναι μὲν οὗ ἥκοι, et sicubi alibi οἷ requiritur. Sed tenetur in manifesto crimine aliis locis, ubi in contrariam partem peccatum est. Non dubitabis enim quin ipse Philostratus erraverit p. 43: ὁρῶν οἷ τῆς γῆς εἴη quum locos consideraveris p. 88: ἄλλοσέ ποι μᾶλλόν εἰσιν ἢ οὗπερ εἶναι δοκοῦσιν, et p. 134: οὔτε ἄλλοσέ ποι βιοτεύειν τῆς γῆς οὔτε μὴν ἐν Ἰνδοῖς. Eodem modo dictum est p. 369: εἰκόνες τἀνδρὸς ἐν τῷ Τυανάδε ἱερῷ, et p. 372: ἱερὰ Τυανάδε βα-

σιλείοις ἐκπεποιημένα τέλεσιν. Eodem modo, id est perinepte, scripsit pag. 79: *ἐπειδὰν ἐς τοῦ βασιλέως πίνωσιν.* Fieri potest ut haec olim nonnullos delectaverint, quibus *τὸ καινοπρεπὲς* in omnibus praeplaceret. Dicitur autem Philostratus a Photio in Cod. 44: *ταῖς καινοπρεπεστέραις τῶν συντάξεων ἐμφιλοτιμεῖσθαι*, et ab eodem in Cod. 241. uti narratur *συντάξεσι τοιαύταις οἵαις οὐκ ἄν τις ἄλλος —. δοκοῦσι γάρ πως ἀσυνταξίαις μᾶλλον ἐοικέναι ἢ συντάξεως ὁτιοῦν μετέχειν.* Quae quum attulisset Kayserus in Praefat. p. VII. ita iudicat: »*Noli autem propterea contendere scriptorem* vitiosa usum esse oratione, *siquidem illa in tali auctore non* vitia *sunt*, *sed* anomaliae *de industria usurpatae.*" quae apponere est refutare. Quid, si nugacissimo mortalium libuerit certas loquendi leges *de industria* violare, proptereane nihil peccasse videbitur? Eodem iure eum qui non *imprudens*, sed *sciens*, deliquerit culpa vacare statueris. Graece scribentibus maxima semper fuit novandi facultas. Illud est ingenium linguae, illa copia, ut omnes multa lepide et venuste, multa ridicule et iocose, multa magnifice splendideque novare potuerint: sed sunt certae quaedam loquendi leges, quibus parendum est perinde omnibus. Ni id feceris iure insanire vel ineptire videberis. *Οὐ γὰρ ἐφ' ἡμῖν ὁ νόμος τῶν λόγων ἀλλ' ἡμεῖς ἐπὶ τῷ νόμῳ*, ut verissime iudicat Longinus in Arte Rhet. p. 138. Bakii. Quam ineptiat Philostratus in verborum compositione sic optime apparebit, si quem scriptorem Latinum eodem modo quo illum loquentem feceris. Livius II. 3. ita scribit: » *Regem hominem esse a quo impetres ubi ius, ubi iniuria opus sit: esse gratiae locum, esse beneficio.*" Quid diceres si pro accusativis nominativi substituerentur in hunc modum: »*Rex homo esse —: esse gratiae locus, esse beneficio.*" Philostratus tamen saepius ita loquitur veluti pag. 369: *τεθνάναι γὰρ ἤδη οἱ ἀπελεύθεροι.* et post pauca: *τελευτήσαντος οὖν ἡ μὲν δουλεύειν ἐκείνῃ, ἡ δ' ἐκ μικρᾶς αἰτίας ἀποδόσθαι αὐτὴν καπήλῳ, παρ' οὗ πρίασθαί τις οὐδ' εὐπρεπῆ οὖσαν, ἀλλ' ἐρῶν οὗτος — γυναῖκά τε ἀνειπεῖν καὶ παῖδας ἐξ αὐτῆς ἐγγράψαι.* Quid eo scriptore facias qui sic verba concipere possit ut fecit Philostratus p. 206: *παραπεμπομένου δὲ αὐτοῦ μᾶλλον ἢ οἱ τῶν ἐθνῶν ἡγεμόνες ἄνδρες ἀπήγοντο τὴν ἐπὶ θανάτῳ δώδεκα λῃσταὶ τὴν αἰτίαν.* Bellissima

haec est ἀσυνταξία, ut vides, αὐτοῦ μᾶλλον ἢ οἱ τῶν ἐθνῶν ἡγεμόνες, et quam festive novatum est λῃσαὶ τὴν αἰτίαν. Anomaliae hae sunt *de industria* usurpatae, sed eo magis ridiculae et ineptae, ut mihi quidem videtur. Idem genus ineptiarum conspicitur in confusione adverbiorum loci, de qua dicere institui. Philostrato placuit δεῦρο et ἐνταῦθα inter se permutare. Ubi Graecitatis ratio et usus ἐνταῦθα *hic* postulant, videbis eum *huc* δεῦρο substituere et contra, insulse et absurde ut nihil supra. Inspice mihi hos locos p. 96: τὸν βασιλέα τῶν δεῦρο Ἰνδῶν, p. 98: ὧν πολλὰ τοῖς ἱεροῖς ἀνάκειται τοῖς δεῦρο, p. 124: καὶ Δάμιν τῶν δεῦρο ἀπορρήτων ἀξιοῦμεν, p. 219: ἐν τοῖς δεῦρο ἱεροῖς, p. 255: γελοῖα θεῶν εἴδη παραδεδώκατε τοῖς δεῦρο ἀνθρώποις, p. 306: τὸ καθεῖρχθαι δεῦρο δεινὸν εἶναί φατε. Quid usitatius est quam ἡ δεῦρ' ὁδός, ut in fragmento incerti tragici apud Ciceronem ad Att. XV. 11:

ἡ δεῦρ' ὁδός σοι τί δύναται, θεοπρόπε;

et saepius alibi. Itaque Philostratus quoque semel recte dixit p. 264: ἐμοὶ ἡ δεῦρο ὁδὸς ὑμῶν ἕνεκα ἐγένετο, sed redit ad suas ineptias p. 290: τῆς οὖν ὁδοῦ τῆς ἐνταῦθα οὐδὲ τὸν νοῦν ἐγίγνωσκον. Quando *hic veni* pro *huc* Latine dicere licebit tum demum ἡ ὁδὸς ἡ ἐνταῦθα Graece non erit vitiose dictum. Eodem errore supra scripserat p. 128: διανοουμένης δέ μου τὴν ἐνταῦθα ὁδὸν ἐξηγόρευσεν ὁ δαίμων ἑαυτόν, pro quo Veteres dixissent: διανοουμένης δέ μοι δεῦρ' ἐλθεῖν.

Multa alia huiuscemodi ineptissime Philostratus contra linguae naturam et omnium Graece loquentium consuetudinem novare solet. Unum ex his Wesselingio fraudi fuit, indicante Kaysero. Legitur p. 368: συνιεὶς ἴσως ἑαυτοῦ ὡς μετ' οὐ πολὺ μεταστησομένου ἀνθρώπων. Wesselingius ad Diod. Sic. IV. 38: ὑπέλαβον τὸν Ἡρακλέα ἐξ ἀνθρώπων εἰς θεοὺς μεθεστάσθαι, ubi illa Philostrati verba apposuit arbitrari se dixit »*praepositionem deesse haud negligendam.*" Profecto hoc demum Graecum est ἐξ ἀνθρώπων μεθίστασθαι, sed non erat recens a Philostrati lectione Wesselingius, quum eum quoque sic scripsisse ut caeteros omnes suspicaretur. Sophista enim verbis omnibus *discedendi* genitivos addit personae vel rei omissa necessaria praepositione ἀπό, ἐκ vel παρά. Mira res

est et inaudita sed certissima. De permultis exemplis compluscula apponam. Saepe verbum *ἀπιέναι* coniungit cum genitivo *rei* v. c. p. 193: *ἀπελθὼν τοῦ θεάτρου*, p. 277: *εἰ μὴ ἄπει τοῦ ἱεροῦ*, p. 301: *ἀπῆλθε τοῦ δικαςηρίου*, p. 309: *ἀπῆλθε τοῦ ἄντρου*, p. 357: *ἀπελθεῖν τῆς κρίσεως*, et figurate ineptius etiam quam reliqua p. 307: *ἀπελθεῖν τ ῶ ν δ α κ ρ ύ ω ν* pro *παύσασθαι κλάοντας*. Nonnumquam *personae* genitivum verbo *ἀπιέναι* addidit veluti p. 213: *ἀπῆλθε τοῦ βασιλέως*, et p. 575: *Διονυσίου ἀπῆλθεν*. Eandem rationem sequitur in similibus omnibus p. 40: *ἀνεχώρησε τῆς θυσίας*, p. 165: *διέπτη τῶν ὀφθαλμῶν*, p. 294: *ἐκέλευσε χωρεῖν τῆς νήσου*, p. 326: *ἠφανίσθη τοῦ δικαςηρίου*, p. 535: *πηνίκα εἴη ὅτε τῆς σκηνῆς ἠλάθη*, et sic denique dixit: *ὡς μετ' οὐ πολὺ μ ε τ α ς η σ ο μ έ ν ο υ ἀ ν θ ρ ώ π ω ν*.

Sunt haec omnia vitiosa; quis negabit? sed vide quam immanem errorem Diodorus Siculus commiserit ipse in verbis: *ὑπέλαβον ἐξ ἀνθρώπων μεθεςάσθαι*, et peius etiam in libris et apud Wesselingium *μεθεςᾶσθαι*. Nesciebat scilicet cum plerisque *μεθεςάναι* illo sensu Graecos dixisse. Eodem errore *καθέςαμαι* et alia a Graeculis imperite formata sunt.

Nonnumquam Philostratus ubi Atticos studet imitari in errores se implicat, cuiusmodi hic est. Sciebat Atticos *αὐτοὶ γάρ ἐσμεν* et sim. dicere, si *remotis arbitris* quae sentirent libere dici posse significarent, quae notissima res est. Itaque et ipse dixit pag. 271: *μεταςησάμενος ὁ Τίτος τοὺς παρόντας* »*α ὐ τ ο ί*," *εἶπεν*, »*ὦ Τυανεῦ*, *γ ε γ ό ν α μ ε ν*" *κτέ.* Sed quoniam non animadvertit a *praesentibus* tantum sic dici posse et in solam *primam* personam hoc cadere, subridicule scripsit p. 298: *παρελθὼν οὖν ἐς τὸ ἀπόρρητον δικαςήριον — ὡς ἐ γ έ ν ο ν τ ο α ὐ τ ο ί* »*ἐγώ*, *ἔφη*, *κτέ.* Subridebis etiam p. 102. ubi nescio quis Apollonium ad sapientes Indicos iubet accedere et addit: *κελεύουσι γὰρ α ὐ τ ο ί.* *Τὸ μὲν δὴ α ὐ τ ο ὶ Πυθαγόρειον ἤδη τῷ Ἀπολλωνίῳ ἐφάνη καὶ ἠκολούθει χαίρων.* Sic enim omnia Pythagoreorum plena fuissent, nam omnes ita loquebantur, ut ianitor in Platonis Protagora p. 314. D. *ἔα*, *σοφιςαί τινες. οὐ σχολὴ α ὐ τ ῷ*, et post pauca: *ὦ ἄνθρωποι*, *οὐκ ἀκηκόατε ὅτι οὐ σχολῇ α ὐ τ ῷ.*

Quae apud Platonem continuo sequuntur: *καὶ ἅμα ἀμφοῖν*

τοῖν χεροῖν τὴν θύραν — ἐπήραξε, in iis olim vitiose scribebatur *ἀμφοῖν ταῖν χεροῖν*, quod non tantum »*minus Atticum*" est, sed ne Graecum quidem. Duo soli libri *τοῖν* servarunt. Philostratum in eadem re nil libri adiuverunt pag. 185. ubi editur *εἶχεν ἐν ταῖν χεροῖν*, similiterque, p. 275 et 363. sed etiam sine libris *ἐν τοῖν χεροῖν* tuto repones. Diu post Philostrati aetatem vitiosum *ταῖν* natum est, quod nunc impune vel Aristophanem commaculat.

Melius servatum est in Philostrati libris futurum *ἀχθέσομαι, ἀχθέσει, ἀχθέσεται*, quod in Platonicis etiam optimis nonnumquam in *ἀχθεσθήσομαι* est depravatum. Evasit et aliis locis et p. 208, ubi *ἀχθέσῃ* in melioribus exstat, *ἀχθεσθήσῃ* in caeteris, et p. 56. ubi pro *ἀχθέσεται* videbis in aliis libris *ἀχθήσεται* et *ἀχθεσθήσεται* circumferri.

In multis aliis peccat Philostratus ipse, veluti pag. 9: *σὺ μὲν ζῆθι τὸν σεαυτοῦ τρόπον*, pro *ζῆ*. Diligenter ostendimus alibi *ἔζην, ζῆθι* et *ζῆναι* formas esse *τοῦ πονηροῦ κόμματος* ex sequiorum errore natas.

Vitiosum est p. 11: *ὑγιάνας παρὰ τοῦ θεοῦ* pro *ὑγιείας τυχών*.

Solemni et perpetuo errore scribit p. 17: *τοῦτον ἐπιπονώτατον αὐτῷ φησὶ γενέσθαι τὸν βίον ὅλων πέντε ἐτῶν ἀσκηθέντα*, et p. 20: *τοῖς ἐτῶν τεττάρων σιωπᾶν γεγυμνασμένοις*, et p. 271: *δυοῖν ἐτοῖν τὴν ἀρχὴν κατασχόντα*, et p. 349: *Φιλίσκος ὁ Μηλιεὺς ἐτῶν ξυμφιλοσοφήσας ἐμοὶ τεττάρων*, et pag. 362: *ἡμερῶν τετταράκοντα διαλεχθεὶς ἐν Ὀλυμπίᾳ*, et p. 365: *τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα ἱκανῶς εἶχε δυοῖν ἐνδιατρίψας ἐτοῖν*, et alibi passim. Non est enim ulla dubitatio quin accusativos ponere debuerit, sed in his etiam *τὸ καινοπρεπὲς* sectatus linguae Graecae sinceritatem corrupit.

Quod p. 20. antiqua forma Attica conspicitur *καὶ ᾤκει τῶν ἱερῶν τὰ μὴ κληιστά* (ubi *κληστά* rescribe) mirari noli. Imitatur enim locum Thucudidis II. 17: *ᾤκησαν τὰ ἱερὰ — πλὴν τῆς ἀκροπόλεως καὶ τοῦ Ἐλευσινίου καὶ εἴ τι ἄλλο βεβαίως κληστὸν ἦν*, ubi in aliis perpetuo errore *κλειστόν* scribitur. Eundem locum expressit iterum p. 181: *ἐγὼ τῶν ἱερῶν τὰ μὴ βεβαίως κλειστὰ* (scr. *κληστὰ*) *χαίρω οἰκῶν*. Admonet me huius rei mentio loci qui legitur p. 104, ubi ab-

surdo commento antiquissima Deorum Graecorum simulacra ab Apollonio in media India conspecta esse narrantur, *τό τε τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Πολιάδος καὶ τὸ τοῦ Διονύσου τοῦ Λιμναίου καὶ τὸ τοῦ Ἀμυκλαίου*, ubi duo vocabula intercidisse suspicor supplendumque *καὶ τὸ (τοῦ Ἀπόλλωνος) τοῦ Ἀμυκλαίου*. Quod autem *Λιμναῖον* appellat *τὸν Διόνυσον* ab Atticorum usu descivit, quibus *ὁ ἐν Λίμναις Διόνυσος* assuetum est dicere. Vide Aristophanem in Ranis v. 216. Thucydidem II. 15. et imprimis Demosthenem *κατὰ Νεαίρας* pag. 1370 sq. Si quis Thucydidis et Demosthenis locos inter se componere volet verba Thucydidis veteri mendo poterit liberare. Apud Demosthenem sic legitur p. 1371, 4: *καὶ διὰ ταῦτα ἐν τῷ ἀρχαιοτάτῳ ἱερῷ τοῦ Διονύσου καὶ ἁγιωτάτῳ* (*τῷ* addendum) *ἐν Λίμναις ἔστησαν, ἵνα μὴ πολλοὶ εἰδῶσι τὰ γεγραμμένα· ἅπαξ γὰρ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου ἀνοίγεται τῇ δωδεκάτῃ τοῦ Ἀνθεστηριῶνος μηνός*. Thucydidis l. l. haec verba sunt: *τὸ πρὸ τούτου ἡ ἀκρόπολις ἡ νῦν οὖσα πόλις ἦν. — τεκμήριον δέ· τὰ γὰρ ἱερὰ ἐν αὐτῇ [τῇ ἀκροπόλει] καὶ ἄλλων θεῶν ἐστι καὶ τὰ ἔξω πρὸς τοῦτο τὸ μέρος τῆς πόλεως μᾶλλον ἵδρυται, τό τε τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου καὶ τὸ Πύθιον καὶ τὸ τῆς Γῆς καὶ τὸ τοῦ ἐν Λίμναις Διονύσου, ᾧ τὰ ἀρχαιότερα Διονύσια [τῇ δωδεκάτῃ] ποιεῖται ἐν μηνὶ Ἀνθεστηριῶνι.* Duplex in his Graeculorum emblema orationem Thucydideam impedit et inquinat. Non *in* ipsa *arce*, sed *in ea* requirit sententia. Thucydides nihil aliud potuit dicere quam: »*ibi* enim vetustissima Deorum templa sunt" id est *ἐν τῇ ἀκροπόλει*, sive *ἐν αὐτῇ*. Adde *ipsa*, *in* ipsa *arce* (hoc enim denotat *ἐν αὐτῇ τῇ ἀκροπόλει*) et cur ita dicat obscurum erit et ambiguum. Eiusdem generis additamentum est *τῇ δωδεκάτῃ*. Si hoc Thucydides memoriae prodere voluisset, debuerat verba sic formare *τῇ δωδεκάτῃ τοῦ Ἀνθεστηριῶνος μηνός*. Nunc autem satis habuit commemorare *quo mense* illae feriae agerentur. Vides unde sumtum sit *τῇ δωδεκάτῃ*. Oratio *κατὰ Νεαίρας* erat in omnium manibus et passim ab eruditis laudatur. Adscriptum illinc in ora vetusti libri *τῇ δωδεκάτῃ* in alienam sedem irrepsit. Non potuit enim minus idoneo loco ea annotatio interponi, quam quo nunc ab ipso Thucydide collocata esse creditur. Paene invitus Demosthenem et Thucydidem de manibus depono ut ad Philostratum revertar.

Vitiosum est p. 37. ἀνηγγέλη in verbis ἐπεὶ δὲ τῷ βασιλεῖ ἀνηγγέλη ταῦτα, sed librariorum hic error est, non ipsius Philostrati. Barbarum est ἤγγελον, quod tam crebro in libris deterioribus legitur, sed si fieri potest etiam βαρβαρώτερον est passivum ἠγγέλην. Inserta litterula corrige ἀνηγγέλθη.

Mendosa forma est quae legitur p. 1 et 214. ἀναβιῴη, et p. 42. δῴητέ μοι, et sic alibi saepius. Scribarum hic error est crebro committi solitus in δοίην, βιοίην, γνοίην et ἁλοίην, quas formas Graeculi imperiti cum ζῴην, ἐῴην, ἐρῴην et sim. confundentes sic depravare solent. Quemadmodum enim nemo dubitat quin μισθῴην pro μισθοίην sit barbarum, sic βιοίην quoque et δοίην cet. sola Graeca sunt. Sine errore scriptum est p. 144: ὦ θεοί, δοίητε τῇ καλῇ ἀποικίᾳ ταύτῃ κτέ.

Contra usum veterem Philostratus adiectivo φανερός utitur pro λαμπρός vel ἔνδοξος, quemadmodum alii vitiose verbum φανεροῦν usurpant pro λαμπρὸν καὶ ἔνδοξον ποιεῖν, ut ad Photii Lexicon demonstravimus. Φανερός apud Veteres semper significat δῆλος *perspicuus, apertus, evidens. Quod vident omnes* φανερόν Graeci appellant, idque usurpant et proprie de iis rebus, quae *omnium oculis sunt expositae*, ut φανερὰ οὐσία, cui opponitur ἡ ἀφανής, et improprie de iis, quae *ab unoquoque intelliguntur*, deque iis quae *palam fiunt*, ut omnes sentiant, et sic opponuntur inter se φανερῶς et λάθρᾳ. Emenda obiter Aristophanis locum in Thesmophor. vs. 91. ubi editur:

πότερα φανερὸν ἢ λάθρᾳ;

sed φανερῶς ex perpetuo Graecitatis usu necessario est reponendum. Apud Philostratum et sequiores φανερός est *clarus*, veluti p. 44: ἐπειδὴ φανεροὶ οἱ ἀγῶνες καὶ τὰ στάδια ἐν σπουδαίῳ τῆς Ἑλλάδος, et p. 71: καὶ βύσσῳ δὲ τοὺς φανερωτέρους αὐτῶν φασὶν ἐστάλθαι, et p. 290: αἱ γὰρ τυραννίδες ἧττον χαλεπαὶ τοῖς φανεροῖς τῶν ἀνδρῶν, ἢν ἐπαινοῦντας αἴσθωνται τὸ μὴ ἐν φανερῷ ζῆν, ubi *clari* viri dicuntur οἱ φανεροὶ τῶν ἀνδρῶν, et ζῆν ἐν φανερῷ significat *in celebri et illustri loco vivere.* Eodem sensu accipiendum quod legitur p. 283: ὃς καίτοι νέος ὢν φανερὸς ἐν ὑπάτοις ἀτολμότερον ὑπὲρ τούτων διενοεῖτο.

Nonnumquam verbo οἴομαι perperam Philostratus utitur, veluti p. 77. in verbis: ὑπερχαίρω ἐπειδὴ οὕτω περὶ ἐμοῦ οἴει.

Subrisissent ad haec Attici, qui τὴν οἴησιν iure contemnunt, sed τὴν ἑκάστου γνώμην in talibus spectare solent et ita dicere: ἐπειδὴ οὕτω περὶ ἐμοῦ γιγνώσκεις, id est τοιαύτην περὶ ἐμοῦ γνώμην ἔχεις.

Est in vicinia locus in quo emendando mihi ipse nondum satisfacere potui p. 78: μακάριε τοῦ θησαυροῦ, εἰ χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου ἀντερύῃ τοὺς φίλους. Nihili est ἀντερύῃ, quod solum mendosum esse videtur. Sententia postulat *anteponis*, *praefers*: itaque suspicor ἀνθαιρεῖ rescribendum esse, quod apud Atticos eo sensu usurpari non solet (apud illos enim significat *in alius locum creare*, *sufficere*), sed apud sequiores solet, quorum συνήθειαν etiam in hoc verbo Philostratus videtur secutus.

Perperam finxit Philostratus compositum ὑπερδοκεῖν p. 48: in verbis: κἀμοὶ ὑπερδοκεῖ ταῦτα, nam verbum δοκεῖν hanc compositionem non admittit, ut ὑπεραρέσκειν et sim. Quomodo id ipsum Graece dicendum sit ostendunt et alii Attici et Xenophon in Symposio II. 24: ἀλλὰ πίνειν μὲν, ὦ ἄνδρες, κἀμοὶ πάνυ δοκεῖ.

Non ab antiquis scriptoribus sed ex aequalium sordibus arripuit Philostratus formam ἱζάνειν, et aoristum ἱζήσας, quo passim utitur, ut p. 59: ἱζήσαντα ἐπὶ τοῦ ἵππου, et p. 124: συνιζήσαντες, et p. 139: παριζήσας, et p. 231: ἰζῆσαι, et saepius alibi. Praesens ἱζάνειν occurrit p. 135. ubi narrat τὸν Φοίνικα ἐς καλιὰν ἱζάνειν, quod verbum vetus Homericum pro καθέζεσθαι sequiores recoxerunt.

Nesciebat Philostratus Atticos προσαγορεύω, καταγορεύω, ἀναγορεύω et sim. dixisse, quia ipsum λέγω illo sensu cum illis praepositionibus componi non posset, sed praeter *praesens* et *imperfectum* illas formas non esse in usu, quoniam ἐρῶ, εἶπον, εἴρηκα cet. illas compositiones omnes admittebant. Nesciebat igitur κατερῶ (ut hoc utar) verbi καταγορεύω futurum esse, ἀνεῖπον aoristum esse verbi ἀναγορεύω, verbum συναγορεύω habere perfectum συνείρηκα, similiterque in caeteris compositis. Itaque p. 128. ἐξηγόρευσεν ὁ δαίμων male scripsit pro ἐξεῖπεν et saepius alibi eodem modo impegit.

Peius etiam scripsit p. 186: οἱ μὲν δὴ πολλοὶ ᾤοντο λόγον ἀγορεύσειν αὐτόν, ubi λόγον ἐρεῖν debuerat dicere. 'Αγο-

ρεύω praesens tantum habet et imperfectum : occurrit in praeconis formula *τίς ἀγορεύειν βούλεται*; et nonnumquam in Comoedia *οὐκ ἠγόρευον*; Nusquam apud Veteres *ἀγορεύσω* et *ἠγόρευσα* leguntur, sed *ἐρῶ* et *εἶπον*. Nemo Veterum dixit *λόγον ἀγορεύειν*, sed *λόγον λέγειν*. Philostratus autem caeterique sequiores passim sic loquuntur, apud quos et *γνώμην ἀγορεύειν* occurrit *sententiam dicere* pro *γνώμην ἀποδείκνυσθαι* vel *ἀποφαίνεσθαι*.

Quam inepte scripsit p. 143: *ἐπεὶ δὲ ἀνοήτως εἶχον τοῦ πάθους*! Erant tum fortasse quibus talia placerent. Hi autem nobis nunc videntur *ἀνοήτως ἔχειν*.

Verbum *φρονεῖν* quoque longa die amisit veterem significandi potestatem *τοῦ φρόνιμον εἶναι*. Apud Philostratum et sequiores *φρονεῖν* significat *ferocire*, *magnos spiritus gerere*, quod Graeci veteres *μέγα φρονεῖν* dicebant. Itaque quod Graecis est *μεῖζον φρονεῖν* et *φρονεῖν μέγιστον* Graeculis *μᾶλλον φρονεῖν* et *φρονεῖν μάλιστα* dicitur. Sic igitur Philostratus scripsit p. 205: *νεανίαν ἰδὼν πίονα καὶ φρονοῦντα ἐπὶ τῷ πλεῖστα μὲν ἀνθρώπων ἐσθίειν, πλεῖστον δὲ οἶνον πίνειν*. Quam risissent Athenienses si quem audivissent ita loquentem *φρονεῖν ἐπὶ τῷ πλεῖστα ἐσθίειν*. Nempe in talibus ne *μέγα φρονεῖν* quidem apte dicitur. Quae *praeclara* sunt et omnibus videntur ob ea tantum quis *μέγα φρονεῖν* potest. In caeteris omnibus quae aut tenuiora sunt aut etiam sordidiora *μεγαλαυχεῖσθαι* ponebatur. Acuti Attici *μέγα φρονεῖν* cum laude et admiratione usurpant, *μέγα φυσᾶν* cum contemtu risuque. Apud Philostratum, ut vides, confusa sunt omnia temereque permixta. *Μᾶλλον φρονεῖν* legitur p. 145: *τοὺς Σμυρναίους φρονεῖν ἐκέλευεν ἐφ' ἑαυτοῖς μᾶλλον ἢ τῷ τῆς πόλεως εἴδει*, in qua re *μέγα φρονεῖν* et *φρονεῖν μεῖζον* Attici dixissent. Similiter p. 321. in descriptione Arcadici iuvenis et alia in eo laudantur et *δέρη ἐλευθέρα τε καὶ φρονοῦσα*, ad quem locum Kayserus docuit *φρόνιμος* quoque illo sensu poni in *vitis Sophistarum* p. 569: *διελέγετο μὲν οὖν οὐκ ἐπιτηδείως· φρονιμώτατος δ' ἀνθρώπων γενόμενος διέβαλλεν αὐτὸ ὡς μειρακιῶδες ἵνα ὑπερεωρακὼς αὐτοῦ μᾶλλον ἢ ἀπολειπόμενος φαίνοιτο*. Fieri potest ut *φρονιμώτατος* illic denotet *μέγιστον ἐφ' ἑαυτῷ φρονῶν*, sed luculentius aliquod exemplum requiro. Quam multi et olim et nunc ea quae assequi nullo modo possunt malunt contemnere videri.

Non satis perspexit Philostratus quid inter διδάσκω et διδάσκομαι ex perpetuo Veterum usu interesset, nam saepe διδάσκομαι scribit ubi διδάσκω debuisset, veluti p. 108: διδάξῃ οὖν με τὴν σοφίαν πᾶσαν; et p. 178: καὶ διδάξομαι αὐτὸν ὁπόσα οἶδα, et p. 337, et aliis multis locis. Discrimen hoc tam perspicuum et ex ipso Graecitatis ingenio natum Graeculi neque sentiebant neque didicerant.

Pessime recepit Editor p. 126. τοῖς τικτομένοις τε καὶ κυομένοις πᾶσιν pro κυουμένοις. Vitiosa est et a Graeculis ficta forma κύω pro κυῶ, nata ex locis ubi solus accentus discrimen facit in κυεῖν, κυεῖ, κυοῦσα cet. Deinde ubi semel falsam opinionem imbiberunt utroque modo et κύω et κυῶ recte dici, utramque formam et ipsi usurparunt et in antiquiorum scripta invexerunt.

Suspecta admodum mihi est forma δίεις p. 151: οὐ δίεις ταῦτα pro δίει, et librariis imputandus error videtur. Legitur alibi ἄπει sine vitio, veluti pag. 277. εἰ μὴ ἄπει τοῦ ἱεροῦ, et passim proba forma apud Atticos occurrit, ἔξει, ἐπέξει, εἴσει, ἄπει, πρόσει, κάτει, μέτει cet. quibus nemo umquam σ addit. Ipsum δίει legitur apud Aristophanem in Acharn. vs. 845:

χλαῖναν δ' ἔχων φανὴν δίει.

Auget suspicionem fraudis quod saepius illae formae labem et vitium conceperunt. Κάτει in Euripidis Medea vs. 1011. in κρατεῖς depravatum est, apud Isaeum οὐ μὴ εἴσει εἰς τὴν οἰκίαν abiit in οὐ μὴ εἰσίῃς τὴν οἰκίαν, ut in Nov. Lectt. ostendimus, similiterque ἐπέξει in Demosthenis Midiana non sine mendo elapsum est. Gravis eorum error est, quibus εἶ in compositis πρόσει, ἔξει videtur *imperativi* forma esse. Ipse Buttmannus, Grammaticorum princeps, in hunc errorem est implicitus. Miror quomodo haec opinio nasci potuerit in tanta frequentia locorum ubi probae formae occurrunt, quas et analogia monstrat et confirmat usus. Πρόσιθι est *accede*, non πρόσει, quod significat *accedes*. Nemo abutetur nunc quidem, sed fortasse olim aliquis abusus est locis, qualis est Aristophanis in Acharn. vs 165:

οὐ μὴ πρόσει τούτοισιν ἐσκοροδισμένοις,

nam satis est illi occinere Aristophaneum οὐ μὴ ληρήσεις ex

Nubibus vs. 367. Unicus est in scriptoribus Atticis locus, ubi *ἔξει* imperativi speciem mentiatur. Legitur in Nubibus vs. 633:

ποῦ Στρεψιάδης; ἔξει τὸν ἀσκάντην λαβών.

sed quoniam *certum* est solum *ἔξιθι* in usu esse necesse est statuere aut alio quo mendo hunc versiculum laborare aut illud ipsum *ἔξιθι* pro *ἔξει* reponi oportere.

Recurrit vitium idem apud Philostratum p. 172: *τί πεφροντικὼς περίεις καὶ μεςὸς ἐννοίας*; ubi *περίει* restituendum est.

Cum aequalibus omnibus Philostratus pro antiqua forma *ἀπέδυν* usurpat noviciam *ἀπεδυσάμην* p. 158: *ἐς τὰ τοῦ Ἀπολλωνίου ἤθη ἀπεδύσατο.* Sic et in *vit. Sophist.* p. 601: *ἀπεδύσατο πρὸς Ἡρακλείδην τὸν σοφιςήν*, et aliis locis.

Ludimagistro lubens reddiderim *τὸ ὄρος* p. 161: *παρεῖχε δὲ ἄρα τὸν λόγον ἡ Οἴτη [τὸ ὄρος] ἐν ὀφθαλμοῖς οὖσα.* Eiusdemmodi emblema tolle p. 129: *τὴν γλαῦκα [τὴν ὄρνιν] χρὴ ἐπιφυλάττειν οὗ νεοττεύει.*

Gravi errore lapsus est Philostratus p. 186. quum ex analogia fingeret formam *ἀναβιωθεῖσα* in verbis: *ὥσπερ ἡ Ἄλκηςις ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους ἀναβιωθεῖσα.* Verbum *ἀναβιώσκομαι* habet *ἀναβιώσομαι*, *ἀνεβίων* et *ἀναβεβίωκα*, quemadmodum dicebant *φύομαι*, *φύσομαι*, *ἔφυν*, *πέφυκα*; *ἁλίσκομαι*, *ἁλώσομαι*, *ἑάλων*, *ἑάλωκα*, et alia quaedam. Dicitur autem Graece et *ἀποθανεῖν ὑπό τινος* et *ὑπό τινος ἀναβιῶναι.* Sed Philostratus huius rei aut ignarus aut immemor pro *ἀναβιοῦσα* formavit *ἀναβιωθεῖσα.* Similiter peccant qui *κατέαγμαι* dicunt pro *κατέαγα* et *καθέςαμαι* pro *καθέςηκα* et *ἀπέσβεσμαι* pro *ἀπέσβηκα* aliosque multos errores eiusdemmodi committunt.

Contra antiquorum usum Philostratus nonnumquam utitur nomine *ἔλεγξις*, veluti p. 74 et 236. Constantissime Veteres *ἔλεγχος* dixerunt. Multo etiam peius est quod ei excidit p. 246: *παρέδωκε γὰρ καὶ τὸ αἰνίττειν* pro *αἰνίττεσθαι.* Quis umquam vidit verbum *αἰνίττω?*

Platonem imitari voluit pag. 252. quum scriberet: *ἦ δ' ὁ Ἀπολλώνιος*, et p. 253. *ἦ δ' ὁ Νεῖλος*, et sic alibi saepius, sed male omisit vocabulum necessarium, quod Plato constanter addere solet: *ἦ δ' (ὅς) ὁ Ἀπολλώνιος*, *ἦ δ' (ὅς) ὁ Νεῖλος* cet.

Nilus iste, qui statim ita loquitur p. 253: *εἰ δ' αἰτία ἑλομένου, ἔστι τις τάχα καὶ μὴ ἑλομένου αἰτία*, videtur Platonis Rempublicam legisse. Manifesto enim respicit locum in *Rep.* X. p. 617. E: *αἰτία ἑλομένου. θεὸς ἀναίτιος.* Apud Philostratum, ut etiam antea vidimus, barbarorum ultimi in scriptorum Graecorum libris diligenter versati sunt.

Quam inepte abutitur Philostratus veteri verbo Attico *ἐκκυκλεῖν* p. 329. in verbis *ἐπὶ ζευγῶν ἐς τὴν ἀγορὰν ἐκκυκλεῖσθαι λευκῶν.* Notissimum est quid sit in Graecorum fabulis *τὸ ἐκκύκλημα* et *ἐκκυκλεῖσθαι.* Non illepide igitur dicuntur *ἐκκυκλεῖν τι* qui absconditum quid et abditum proferunt in hominum notitiam iisque veluti spectatoribus in conspectu ponunt. Recte Philostratus ipse p. 245. quum multa de apparatu scenico disseruisset ita loquitur: *οὐ δὴ ἀπεικός τι παθεῖν μοι δοκῶ φιλοσοφίας ἡττηθεὶς εὖ κεκοσμημένης, ἣν Ἰνδοὶ ἐφ' ὑψηλῆς τε καὶ θείας μηχανῆς ἐκκυκλοῦσιν.* Sed quam apte et venuste hoc dictum est tam inepte et absurde dicuntur qui bigis *vehuntur* in forum *ἐπὶ ζευγῶν ἐκκυκλεῖσθαι ἐς τὴν ἀγοράν.*

Peccavit Philostratus p. 214. scribens: *Γάλβας ἐπ' ἀγορᾶς μέσης ἀπέθανεν ἡταιρημένους ἐσποιῶν ἑαυτῷ παῖδας τὸν Ὄθωνα καὶ τὸν Πείσωνα*, nam quid sibi vult *ἡταιρημένοι*? Quis umquam legit *ἑταιροῦμαι* et quid tandem ex analogia significare debebit? Utrum *παῖδες ἡταιρημένοι* sunt *ἐξ ἑταιρῶν γεγονότες* an aliud quid? Caeterum parum refert id scire nam tota res commenticia est et contra historiae fidem. Otho frustra spem adoptionis conceperat (Tacit. Histor. I. 13.) et propemodum ridiculum est narrare Galbam in medio foro *duos* sibi filios adoptasse et Othonem et Pisonem.

Mire abutitur Philostratus verbo *ἐρωτᾶν* in *ἐρωτᾶν λόγον* pro *λέγειν.* Philosophis solemne est *ἐρωτᾶν* ponere pro *συλλογίζεσθαι*, sed apud Philostratum idem quod *λέγειν* significat veluti p. 360. quum adolescentulus Atheniensis Olympiae dixisset *μάλα εὔνουν τὴν Ἀθηνᾶν εἶναι τῷ βασιλεῖ* (Domitiano), indignabundus Apollonius: *πέπαυσο*, inquit, *Ὀλυμπίασιν ὑπὲρ τούτων ἐρωτῶν καὶ διαβάλλων αὐτὴν τῷ πατρί. Desine Olympiae de his rebus* dicere.

Non intellexit Philostratus quam gravem errorem committe-

ret quum scriberet p. 42: *ἐφεστηκότα μέντοι ὁρῶν καὶ ἐνθυμουμένῳ ὅμοιον*: volebat dicere *quum cogitabundum et meditanti similem videret*, sed non est recordatus quae esset verbi *ἐφιστάναι* ratio ubi eo sensu ponitur. Notissima tamen res est. Dicebant olim *ἐφιστάναι τὸν νοῦν*, *τὴν γνώμην* et *τὴν διάνοιαν*. Saepe legitur *ἐπιστήσας τὴν διάνοιαν*, *τὴν γνώμην ἐπιστῆσαι* et similia, quae quum sexcenties apud philosophos potissimum recurrerent coeperunt sequiores *τὸν νοῦν* aut *τὴν διάνοιαν* aut *τὴν γνώμην* omittere et solum *ἐφιστάναι* et *ἐπιστῆσαι* dicere pro *hoc agere*, *animum attendere*, *diligenter apud animum suum cogitare et considerare*, *meditari*. Passim *ἐφιστάναι* inde ab Aristotele et Theophrasto illo sensu usurpari solet. Copiam exemplorum effuderunt Hemsterhusius, Wesselingius, Dorvillius locis indicatis a Wyttembachio ad Plutarchi Moral. p. 32. B. Philostratus ipse sine vitio scripsit pag. 190: *Θεμιστοκλέα ἵδρυνται ἔννουν καὶ ὥσπερ χρησμῷ ἐφιστάντα*. Apparet ex his Philostrati error, qui putaverit *ἐφέστηκα* quoque dici posse, quoniam *ἐφίστημι* et *ἐπέστησα* recte diceretur. Non cogitavit *τὴν διάνοιαν* in illa locutione omissum esse, itaque *transitivis* tantum formis esse utendum. *Ἐπιστῆσαι* recte dicitur, *ἐπιστῆναι* non item, neque *ἐφίστασθαι* neque *ἐφεστάναι*. Sed in re perspicua quid opus est verbis? Post pauca peccavit iterum scribens: *θεωρῶ πρὸς ἐμαυτὸν ἐξότου ποτὲ οἱ βάρβαροι τοὺς εὐνούχους σώφρονας ἡγοῦνται*, namque *ἐξ οὗ*, *ἐξ ὅτου* et *ἐξ ὅτου περ*, ut Latinorum *ex quo*, de *tempore* dicitur, non de *causa*, ut in: *οὐκ ἐλούσατ' ἐξ ὅτου περ ἐγένετο*. Philostratus *ἐξ ὅτου* et *δι' ὅ τι*, ut alia multa, inter se confudit.

Antiqui et probi sermonis inscitia in Philostrato deprehenditur p. 44. in verbis: *ἀργίας μὲν ἡττηθεὶς ὁ σοφὸς ἢ χολῆς ἢ ἔρωτος ἢ φιλοποσίας —ἴσως ἂν καὶ ξυγγνώμην φέροιτο*, *χρήμασι δὲ ὑποθεὶς ἑαυτὸν οὔτ' ἂν ξυγγιγνώσκοιτο καὶ μισοῖτ' ἄν*. Nemo Veterum usus est umquam verbo passivo *συγγιγνώσκομαι* pro *ignoscitur mihi*, *datur mihi venia*, quia omnes constanter illo sensu dicebant *τυγχάνω συγγνώμης*. Sequiores huius rei ignari aut immemores *συγγιγνώσκεσθαι* usurpare coeperunt. Etiam *φέρεσθαι ξυγγνώμην* reprehensionem habet et minus eleganter novatum est, ut et *χολῆς ἡττηθῆναι* pro *ὀργῆς* et *χρήμασιν ὑποθεῖναι ἑαυτόν* pro *φιλάργυρον εἶναι* vel *χρημάτων ἥττω*.

Mirifice credidit se locutum esse Philostratus p. 118. quum dixisset: προπίνω σοι, ὦ βασιλεῦ, ἄνδρα Ἕλληνα, ad quae verba difficile est non subridere. Scilicet apud Xenophontem legerat in Anab. VII. 4. 26: προπίνω σοι, ὦ Σεύθη, τὸν ἵππον τουτονί, de quo loco olim interpolato diximus in Nov. Lectt. p. 396. Saepe προπίνω τί τινι apud Veteres legitur pro φιλοτησίαν τινὶ προπιὼν δωροῦμαι, ut ibidem multis exemplis ostendimus. Fugit Philostratum ratio quum credidit ipsum Apollonium Regi Indorum posse προπίνεσθαι.

Indorum rex homo minimi pretii et philosophiae osor ut puer petulans a sapientibus increpatur: σωφρονέςερον, ὦ βασιλεῦ, inquiunt, περὶ φιλοσοφίας γίγνωσκε. τὸν μὲν γὰρ χρόνον, ὃν μειράκιον ἦσθα, ξυνεχώρει σοι ἡ νεότης τὰ τοιαῦτα, ἐπεὶ δὲ ἐς ἄνδρας ἐξαλλάττεις ἤδη φειδώμεθα τῶν ἀνοήτων τε καὶ εὐκόλων. Vides reges in India etiam adultos a sapientibus παιδαγωγεῖσθαι. Sed quod eum iubent τῶν εὐκόλων φείδεσθαι de plebeio sermone sumtum est et plane abhorret ab antiquo Graecitatis usu. *Faciles, lenes, mites* appellantur εὔκολοι et opponuntur *morosis* τοῖς δυσκόλοις optimi pessimis. Incerti Comici verba apud Philostratum in Imagg. p. 134. Iac. Μουσῶν εὐκόλων ἀνθρήνιον mihi quoque de Sophocle accipienda esse videntur, de quo Bacchus in Ranis dixit:

ὁ δ' εὔκολος μὲν ἐνθάδ', εὔκολος δ' ἐκεῖ.

Suspicor enim nescio quem apud Veteris Comoediae poëtam mitem Sophoclem his verbis salutasse:

(ὦ χαῖρε) Μουσῶν εὐκόλων ἀνθρήνιον.

Philostrato qui τὰ εὔκολα *stulta, futilia, inepta* appellavit suus est error relinquendus.

Non suo sed librariorum vitio ineptire videtur Philostratus p. 122, ubi de Xerxe dicitur: εἰ γὰρ ἐν χερσὶ τῶν Ἑλλήνων ἀπέθανε, τίς μὲν ἂν λόγων λαμπροτέρων ἠξιώθη; τῷ δ' ἂν μείζω τάφον ἐπεσημήναντο Ἕλληνες; Philostrato digna sententia est, sed ne ille quidem potuit dicere τάφον ἐπισημαίνεσθαι pro *monumentum ponere.* Suspicor eum a Callimacho sumsisse vocabulum ex notissimo loco:

Κρῆτες ἀεὶ ψευςαί. — καὶ γὰρ τάφον, ὦ ἄνα, σεῖο
Κρῆτες ἐτεκτήναντο.

quamobrem emendandum censeo: τῷ δ' ἂν μείζω τάφον ἐτεκτήναντο Ἕλληνες;

Finem faciam in aperiendo usu quodam vocabuli δεῖνα, cuius et apud alios quaedam exempla sunt, sed apud Philostratum permulta. Inspice mihi hos locos: p. 11: ἀπίτω ὁ δεῖνα τὰ ἑαυτοῦ ἔχων, p. 18: ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα (πλείους εἰπών) τοῦ λιμοῦ τοῦ καθεστηκότος αἴτιοι, p. 85: βοῶν — ὡς ὁ τοῦ δεῖνος εἴην υἱὸς καὶ ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἐμαυτοῦ ἴοιμι, p. 156: μνήσομαι αὖθις, μνήσει δέ με ὁ δεῖνα, p. 206: ὁ δεῖνα γὰρ καταψευσθεὶς ἄπεισιν, p. 324: προελθὼν τῆς οἰκίας τῇ δεῖνι ἡμέρᾳ — τίνι ἐθύσω τὸν παῖδα; p. 539, narratur Herodes Atticus, quum ex eo quaereretur quibus magistris usus esset, respondisse: τῷ δεῖνι μὲν καὶ τῷ δεῖνι παιδευόμενος, Πολέμωνι δὲ ἤδη παιδεύων. Haec omnia alio modo dicta sunt quam quo Veteres uti assolent, qui τὸν δεῖνα appellant eum, cuius nomen aut non succurrit aut non opus est edere aut non placet nominare aut in re ficta pro *quispiam* ponitur. Notus est locus Aristophanis in Thesmoph. vs. 620:

τὸν δεῖνα γιγνώσκεις, τὸν ἐκ Κοθωκιδῶν;
B. τὸν δεῖνα; ποῖον; A. ἔσθ' ὁ δεῖν' ὅς καί ποτε
τὸν δεῖνα τὸν τοῦ δεῖνα.

Sic Demosthenes p. 167, 24: ὁ δεῖνα τοῦ δεῖνος τὸν δεῖνα εἰσήγγειλεν, et sic alii passim. Apud Philostratum, ut vides, alia ratio est. Aesculapius p. 11. non dixerat ἀπίτω ὁ δεῖνα, neque Apollonius μνήσει δέ με ὁ δεῖνα, neque Herodes τῷ δεῖνι καὶ τῷ δεῖνι, sed diserta nomina ediderant eorum, quos quisque dixisset. Philostratus quamquam eorum ipsa verba refert, quamquam *eos ipsos inducit loquentes*, tamen singulis nominibus τὸ δεῖνα substituit, nihil ad rem facere ratus ipsa nomina apponere. Ex his igitur planissime confirmatur H. Stephani suspicio de loco, qui legitur in Matthaei Euangelio XXVI. 18: ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα καὶ εἴπατε αὐτῷ κτέ. Rectissime ille: »*illud* δεῖνα *potius Euangelistae esse arbitror quam ipsius Christi: Euangelistae inquam ponentis* δεῖνα *loco nominis proprii, quo Christus usus sit: alioqui certe nullam huius generis loquendi rationem inire possum.*" Loci Philostratei prorsus similes omnem dubitationem mihi quidem eximere videntur. Veteres in tali re ita scribere so-

lent: *ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα (εἰπὼν τοὔνομα) κελεύετε αὐτόν κτἑ.* Paene gemellus locus est Philostrati p. 285: *βαδίσαι σε χρὴ ἐς τὴν Ῥώμην παρὰ τὸν δεῖνα καὶ διαλεχθῆναί οἱ.*

Transeo nunc ad *vitas Sophistarum.*

C. G. COBET.

(Continuabitur).

SUPPLEMENTA ANNOTATIONIS

AD

XENOPHONTIS ANABASIN.

Clearchus ad Tissaphernem II. v. 11. ita dicit: *σὲ δὲ νῦν ὁρῶ τήν τε Κύρου δύναμιν καὶ χώραν ἔχοντα καὶ τὴν σαυτοῦ ἀρχὴν σώζοντα.* In tribus optimis libris A. B. C. apud Dindorfium scriptum est *καὶ τὴν σαυτοῦ χώραν σώζοντα*, quod iure repudiatum est. Sciolus de suo levi coniectura inseruit *χώραν*, quemadmodum in reliquis *ἀρχήν* nescio quis non multo felicius interposuit. Agnosces Xenophontem in his: *τήν τε Κύρου δύναμιν καὶ χώραν ἔχοντα καὶ τὴν σαυτοῦ σώζοντα.*

Xenophon ubi Menonis ingenium et mores describit II. vi. 25. ita scribit: *παρ' οἷς μὲν ἐπεχείρει πρωτεύειν φιλίᾳ διαβάλλων τοὺς πρώτους τούτους ᾤετο δεῖν κτήσασθαι.* Non est haec sana oratio. Vitii sedes est in *τούτους*, pro quo Suidas v. *Μένων* exhibet *τούτῳ* et Codex Parisinus omnium optimus C. apud Dindorfium a prima manu *τοῦτο* habet manu secunda vel tertia *correctum* in *τούτους*. Correctum autem? imo vero stulte corruptum. Emendandum est enim *τοῦτ' ᾤετο δεῖν κτήσασθαι*, nempe *τὸ πρωτεύειν φιλίᾳ*. Vides unde Suidae scriptura *τούτῳ ᾤετο* nata sit, oscitanter repetita sequenti vocali. Qui *τοῦτο* dedit librarius pervulgato more scribarum